

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Raszyn na lata 2016- 2023 – Integracja Społeczna i Terytorialna

Spis treści

1.	Wstęp	4
2.	Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych.....	5
2.1	Metodologia wyznaczania obszaru zdegradowanego i rewitalizacji	5
2.2	Zasięgi przestrzenne obszaru rewitalizacji wraz z ich charakterystyką	9
2.3	Analiza danych ilościowych	14
2.3.1	Sfera społeczna	14
2.3.2	Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna	26
2.3.3	Sfera gospodarcza	27
2.3.4	Sfera środowiskowa	28
2.4	Wywiad grupowy z interesariuszami rewitalizacji.....	31
2.5	Identyfikacja potencjałów	34
2.6	Podsumowanie pogłębionej analizy obszaru rewitalizacji	35
3.	Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi w gminie, w tym strategią rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych	37
3.1	Strategia Rozwoju Gminy Raszyn do 2020 r.	37
3.2	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Raszyn na lata 2012-2025.....	38
3.3	Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Raszyn na lata 2016 – 2022	38
3.4	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego.....	39
4.	Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji.....	43
5.	Cele rewitalizacji i kierunki działań	44
6.	Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych	47
6.1	Charakterystyka podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	47
6.2	Charakterystyka uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych	61
7.	Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych – mechanizmy komplementarności	65
7.1	Komplementarność przestrzenna.....	65
7.2	Komplementarność problemowa	66
7.3	Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	68
7.4	Komplementarność międzyokresowa	68
7.5	Komplementarność źródeł finansowania	68
8.	Szacunkowe ramy finansowe programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych.....	71

9.	Mechanizmy włączania różnych grup interesariuszy w procesie rewitalizacji.	
	Partnerstwo i partycypacja	73
9.1	Etap opracowania Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji	73
9.2	Etap opracowania Programu Rewitalizacji	77
9.3	Etap wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji	83
10.	Struktura zarządzania gminnym programem rewitalizacji	85
10.1	Organizacja wdrożenia	87
10.2	Komitet Rewitalizacji	87
10.3	Operator Gminnego Programu Rewitalizacji	88
10.4	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	88
10.5	Komunikacja	90
10.6	Koszty zarządzania wdrożeniem Gminnego Programu Rewitalizacji	91
11.	System monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji.....	92
11.1	Monitoring Gminnego Programu Rewitalizacji	92
11.2	Ocena Gminnego Programu Rewitalizacji	95
11.3	System modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu Programu	97
12.	Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150 oraz z 2015 r. poz. 1322).....	98
13.	Specjalna Strefa Rewitalizacji	99
14.	Sposób realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego.....	100
15.	Spis tabel	101
16.	Spis rysunków, wykresów i schematów	102
	Załącznik 1. Lista podmiotów opiniujących dokument Gminnego Programu Rewitalizacji	103
	Załącznik 2. Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Raszyn na lata 2016-2023 – Integracja Społeczna i Terytorialna wraz ze streszczeniem w języku niespecjalistycznym.....	104
	Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali co najmniej 1:5000, opracowanej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 17 maja 1989r.- Prawo geodezyjne i kartograficzne (załącznik 3)	105

1. Wstęp

Gmina Raszyn położona jest w powiecie pruszkowskim. Bliskość stolicy kraju powoduje, że Gmina charakteryzuje się dodatnim saldem migracyjnym oraz jest terenem atrakcyjnym dla prowadzenia działalności gospodarczej i związanych z tym inwestycji. W centrum gminy znajdują się tereny o dużych walorach przyrodniczo-historycznych. Rezerwat przyrody „Stawy Raszynskie” o powierzchni ok. 110 ha i strefa chronionego krajobrazu, obejmuje pradolinę rzeki Raszynki. Na terenie rezerwatu występuje 130 gatunków ptaków wodnych i lądowych. Gmina Raszyn posiada unikatowy kompleks pałacowy w Falentach oraz zabytki takie jak: rzymskokatolicki kościół parafialny św. Szczepana czy kompleks Austerii.

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, Gminny Program Rewitalizacji Gminy Raszyn na lata 2016-2023 – Integracja Społeczna i Terytorialna (GPR) to dokument operacyjny, który ma na celu realizację zadań w sferze społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej, gospodarczej, środowiskowej lub technicznej. Ich realizacja ma na celu wyprowadzenie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego, a także stymulowanie rozwoju społeczno-gospodarczego całej gminy.

Zarówno diagnoza dla gminy, jak i Gminny Program Rewitalizacji zostały opracowywane zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. Poz. 1777), Wytycznymi Ministerstwa Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 r., Załoženiami Narodowego Planu Rewitalizacji 2022.

Główną rolę w procesie rewitalizacji pełnią społeczności lokalne, które mają trudności by samodzielnie przeciwdziałać problemom społecznym i przestrzenno-funkcjonalnym oraz ich skutkom. Dlatego też jednym z najistotniejszych elementów Gminnego Programu Rewitalizacji jest diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych, która ma na celu identyfikację obszarów problemowych na terenie gminy. Diagnoza sytuacji w gminie pozwoliła wytypować obszar zdegradowany i rewitalizacji, czego wyrazem jest Uchwała nr XXVII/256/16 Rady Gminy Raszyn z dnia 6 października 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji Gminy Raszyn.¹ Przystąpienie do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji zostało umocnione uchwałą nr XXVII/262/16 Rady Gminy Raszyn z dnia 4 listopada 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Raszyn na lata 2016 - 2023 - Integracja Społeczna i Terytorialna.² Potrzeba przeprowadzenia procesu rewitalizacji jest wynikiem realizowanej całościowej wizji rozwoju gminy, zapisanej m.in. w Strategii Rozwoju Gminy Raszyn do 2020 r.

Gminny Program rewitalizacji to dokument operacyjny, za pomocą którego władze samorządowe będą mogły uruchamiać mechanizmy oraz realizować przedsięwzięcia mające na celu szczególny rodzaj interwencji. Działania rewitalizacyjne będą odbywać się na terenie obszaru rewitalizacji, który składa się z części sołectwa Nowe Grocholice i Falenty oraz części osiedli Raszyn I i Raszyn II oraz został podzielony na dwa podobszary.

¹ www.edziennik.mazowieckie.pl/#/legalact/2016/8868/ dostęp 18.01.2017

² www.bip.raszyn.pl/?a=11291 dostęp 18.01.2017

2. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych.

2.1 Metodologia wyznaczania obszaru zdegradowanego i rewitalizacji

Obszar rewitalizacji został wyznaczony w granicach obszaru zdegradowanego, opisanego w dokumencie Diagnozy do Programu Rewitalizacji Obszaru Al. Krakowskiej w Raszynie – Integracja Społeczna i Terytorialna³, która obejmowała szczegółową analizę wskaźnikową (metodą standaryzacji) dla całej gminy. Na jej podstawie wyznaczono obszar zdegradowany obejmujący dwie jednostki analityczne (rozdz. 7. Delimitacja obszaru zdegradowanego i rewitalizacji w dokumencie Diagnozy do Programu Rewitalizacji...): Obszar I (Raszyn I + Nowe Grocholice) oraz Obszar II (Raszyn II + Falenty). Wystandaryzowany wskaźnik sumaryczny w sferze społecznej wynosił dla Obszaru I wartość 2,74 a dla Obszaru II wartość 2,58. Poniżej przedstawiono tabele przedstawiające wynikowe obliczenia dotyczące wyboru obszaru zdegradowanego, udokumentowane w Diagnozie do Programu Rewitalizacji Obszaru Al. Krakowskiej w Raszynie – Integracja Społeczna i Terytorialna. W Diagnozie do Programu Rewitalizacji, w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, analizie poddano następujące wskaźniki:

Sfera społeczna - wskaźniki

Ludność: struktura ludności, dynamika zmian liczby ludności, liczba ludności w podziale na płeć i wiek, wskaźniki obciążenia demograficznego

Pomoc społeczna: liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2010–2014, liczba osób korzystających z GOPS na 1000 mieszkańców, charakterystyka rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2015 roku z uwzględnieniem liczby i wysokości świadczeń, liczba osób korzystających z pomocy społecznej wg powodów w latach 2013-2014, mieszkania komunalne i liczba wniosków mieszkaniowych w gminie Raszyn w latach 2013-2014, wielkość pomocy w zakresie dożywiania w gminie Raszyn w 2015 roku, świadczenia rodzinne w gminie Raszyn w latach 2010-2014,

Bezrobocie: stopa bezrobocia w latach 2010-2014, udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym w latach 2010-2015, udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w gminie Raszyn w latach 2010-2015 w procentach, liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w latach 2010-2015, liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych wg płci w gminie Raszyn w latach 2010-2015, struktura bezrobocia w gminie Raszyn w 2015 roku, struktura wykształcenia bezrobotnych w gminie Raszyn w 2015 roku

³ Dokument można pobrać na stronie internetowej pod linkiem www.rewitalizacja.raszyn.pl/dokumenty-do-pobrania/

Nazwa programu rewitalizacji została zmieniona w trakcie prac nad opracowaniem dokumentu. Link do Uchwały uchylającej, zmieniającej nazwę programu www.bip.raszyn.pl/?a=11291 oraz uchwała o przystąpieniu do sporządzania Gminnego programu Rewitalizacji www.bip.raszyn.pl/?a=11290

Edukacja i kultura: stan organizacji przedszkoli publicznych w roku szkolnym 2014/2015, stan organizacji przedszkoli niepublicznych oraz niepublicznych punktów przedszkolnych w roku szkolnym 2014/2015, liczba szkół podstawowych i uczniów w szkołach podstawowych w latach 2010-2015, liczba gimnazjów i uczniów w gimnazjach w latach 2010-2015, liczba dzieci w szkołach w Raszynie w roku szkolnym 2014/2015, wyniki sprawdzianu w 2015 r. na zakończenie nauki w szkole podstawowej na tle wyników w powiecie pruszkowskim i województwie mazowieckim (średni wynik % szkoły), wyniki egzaminu gimnazjalnego w 2015 roku na zakończenie nauki w gimnazjum na tle wyników w powiecie pruszkowskim i województwie mazowieckim (średni wynik % szkoły), Liczba uczniów niepromowanych w szkołach podstawowych i w gimnazjum w gminie Raszyn w roku szkolnym 2014/15, liczba uczestników biorących udział w zajęciach stałych organizowanych przez Centrum Kultury Raszyn w podziale na obszary, działalność edukacyjna Biblioteki Publicznej – stan na 31.12.2015 r., liczba aktywnych użytkowników bibliotek w gminie Raszyn w 2016 roku wg obszarów analizy

Bezpieczeństwo: statystyki zdarzeń na terenie gminy Raszyn w 2015 roku, liczba przestępstw w gminie Raszyn w 2015 roku w poszczególnych sołectwach i osiedlach, liczba przestępstw na 1000 mieszkańców

Przemoc w rodzinie: Procedury „Niebieskiej karty” w gminie Raszyn w latach 2010-2015, Przystępstwa i „Niebieskie karty” w gminie Raszyn w roku 2015

Kapitał społeczny: frekwencja wyborcza w latach 2014-2015, frekwencja w wyborach samorządowych w gminie Raszyn w 2014 roku

Sfera gospodarcza - wskaźniki

Podmioty gospodarcze w gminie Raszyn w latach 2010-2015, liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w latach 2010-2015, liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w latach 2010-2015 w gminie Raszyn, liczba nowo powstałych podmiotów gospodarczych w gminie Raszyn wg sektorów w 2015 roku, dochody podatników prowadzących działalność gospodarczą w 2015 r., podmioty gospodarcze wg form organizacji w 2015 w gminie Raszyn, podmioty gospodarcze wg wielkości w gminie Raszyn w 2015 roku

Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna - wskaźniki

Mieszkalnictwo: mieszkania oddane do użytku w latach 2010-2015, zasoby mieszkaniowe w gminie Raszyn w latach 2010-2014, osoby korzystające z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej (%) w latach 2010-2014, punkty poboru – sieć wodno – kanalizacyjna, sieć wodna i sieć kanalizacyjna,

Grunty: struktura użytkowania gruntów w gminie Raszyn w podziale na obszary w 2014 roku, zestawienie klas użytków glebowych z podziałem na miejscowości z 2010 roku

Zabytki: obiekty zabytkowe w gminie Raszyn (stan na 2010 rok)

Przestrzenie publiczne: przestrzenie publiczne w gminie Raszyn w podziale na obszary analityczne, powierzchnia skwerów i placów zabawa na 1 mieszkańca

Sfera środowiskowa - wskaźniki

Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Raszyn w 2014 roku, Masa istniejących odpadów azbestowych (Mg), powierzchnia dzikich wysypisk w 2015 r. w gminie Raszyn

Na podstawie Diagnozy do Programu Rewitalizacji Obszaru Al. Krakowskiej w Raszynie – Integracja Społeczna i Terytorialna został wyznaczony obszar zdegradowany i rewitalizacji, który został podjęty Uchwałą NR XXVII/256/16 Rady Gminy Raszyn w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji Gminy Raszyn z dnia z dnia 6 października 2016 r.⁴

Na podstawie ustawy o rewitalizacji z dn. 9 października 2015 r. art. 15 ust. 1 pkt 1 **opracowano szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji**, obejmującą identyfikację negatywnych zjawisk w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej oraz środowiskowej. Na podstawie przeprowadzonych badań i analiz został opracowany podrozdział opisujący lokalne potencjały występujące na terenie obszaru rewitalizacji.

Pogłębiona analiza obszaru rewitalizacji została opracowana na podstawie danych jakościowych – spaceru badawczego, wywiadu z mieszkańcami oraz zogniskowanego wywiadu grupowego (FGI), a także danych ilościowych pozyskanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Urzędu Gminy, programów oraz dokumentów strategicznych. W tym rozdziale zostały przedstawione dane wskaźnikowe, na podstawie których została przeprowadzona **pogłębiona analiza obszaru rewitalizacji** w podziale na dwa Podobszary tworzące obszar rewitalizacji. W celu **porównania podobszarów z całą gminą** wartość wskaźnika przeliczono tak, by odpowiadała 1000 mieszkańców gminy oraz 1000 mieszkańców każdemu z podobszarów. Dodatkowo na wykresach kołowych przedstawiono wyliczenia przedstawiające problemy występujące na obszarze zdegradowanym w porównaniu do wartości procentowych przyjmowanych dla gminy.

Na podstawie lokalnych uwarunkowań zdecydowano się by granica **Podobszaru I** obejmowała pierwsze rzędy zabudowy Al. Krakowskiej ze strony osiedla Raszyn II, a także część osiedla Raszyn I, która rozwija się w znacznie wolniejszy sposób. Częścią Podobszaru I jest sołectwo Nowe Grocholice, które charakteryzuje się zróżnicowaniem w rozwoju społecznym w stosunku do przyległego Raszyna.

Podobszar II to część sołectwa Falenty, które charakteryzuje się postępującą degradacją społeczną (pogłębianie się problemów społecznych w ciągu ostatnich lat) oraz znaczną dysproporcją w rozwoju społecznym w stosunku do sąsiadującego Raszyna oraz przyległych sołectw.

⁴ www.edziennik.mazowieckie.pl/#/legalact/2016/8868/ dostęp 18.01.2017

Tabela 1. Wartości wskaźników wystandaryzowanych w sferze społecznej

	Dynamika zmian ludności w latach 2011-2015 w %	Liczba osób korzystających z GOPS na 1000 mieszkańców	Liczba rodzin objętych świadczeniami GOPS w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Średnia liczba świadczeń przypadająca na jedną osobę w rodzinie z nich korzystających	Wysokość świadczenia przypadająca na jedną rodzinę	Liczba bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Osoby bezrobotne z wykształceniem max gimnazjalnym na 1000 mieszkańców	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Niebieskie karty na 1000 mieszkańców	Liczba uczestników zajęć CK na 1000 mieszkańców	Wskaźnik sumaryczny
Obszar I (Raszyn I + Nowe Grocholice)	0,93	1,07	0,84	0,44	-0,30	-0,22	0,09	-0,56	1,07	-0,61	2,74
Obszar II (Raszyn II + Falenty)	0,64	0,94	1,16	0,36	-0,84	1,01	1,00	-0,37	-0,26	-1,06	2,58
Obszar III (Rybie + Jaworowa)	0,58	0,59	0,67	-0,87	-1,04	1,13	0,84	-0,56	0,26	-0,59	1,02
Obszar IV (Wypędy, Puchały, Janki)	0,32	-0,69	-0,88	-0,55	0,01	-1,54	-1,60	1,95	-1,10	-0,22	-4,30
Obszar V (Sękocin Stary, Sękocin Nowy, Sękocin Las, Słomin, Laszczki)	-0,89	-1,36	-1,13	-1,01	1,70	0,14	-0,74	0,19	-1,10	1,09	-3,10
Obszar VI (Dawidy, Dawidy Bankowe, Łądy, Podolszyn Nowy)	-1,58	-0,55	-0,67	1,61	0,47	-0,52	0,42	-0,65	1,14	1,39	1,07

Źródło: Diagnoza do Programu Rewitalizacji Obszaru Al. Krakowskiej w Raszynie – Integracja Społeczna i Terytorialna, s.66⁵

⁵ Dokument można pobrać na stronie internetowej pod linkiem www.rewitalizacja.raszyn.pl/dokumenty-do-pobrania/

Tabela 2. Zestawienie wskaźników sumarycznych dla analizowanych sfer

	Sfera społeczna	Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna	Sfera środowiskowa	Sfera gospodarcza	Wskaźnik sumaryczny
Obszar I (Raszyn I + Nowe Grocholice)	2,74	0,48	0,39	0,75	4,36
Obszar II (Raszyn II + Falenty)	2,58	0,26	-1,07	0,70	2,46
Obszar III (Rybie + Jaworowa)	1,02	0,92	-0,22	0,71	2,43
Obszar IV (Wypędy, Puchały, Janki)	-4,30	-0,62	-1,25	0,03	-6,15
Obszar V (Sękocin Stary, Sękocin Nowy, Sękocin Las, Słomin, Laszczki)	-3,10	0,70	-0,58	-1,81	-4,79
Obszar VI (Dawidy, Dawidy Bankowe, Łady, Podolszyn Nowy)	1,07	-1,73	2,74	-0,38	1,70

Źródło: Diagnoza do Programu Rewitalizacji Obszaru Al. Krakowskiej w Raszynie – Integracja Społeczna i Terytorialna, s.68⁶

2.2 Zasięgi przestrzenne obszaru rewitalizacji wraz z ich charakterystyką

Obszar rewitalizacji znajduje się w północnej oraz środkowej części Gminy Raszyn. Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji (art. 10 ust. 1) obszar rewitalizacji to obszar gminy obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Decyzją władz samorządowych, w granicach obszaru zdegradowanego został wytyczony obszar rewitalizacji składający się z dwóch Podobszarów. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji art. 11 ust. 4 załącznikiem do Uchwały nr XXVII/256/16 Rady Gminy Raszyn z dnia 6 października 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji Gminy Raszyn jest mapa, na której został zaznaczony obszar zdegradowany i do rewitalizacji.⁷ Zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji art. 10 ust. 2 obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. **Wskazany obszar zamieszkuje 5379 osób, w skali ogółu mieszkańców gminy jest to 26,04%. Obszar do rewitalizacji zajmuje 2,04 km², co w daje 4,66% w skali całej gminy.**

⁶ Dokument można pobrać na stronie internetowej pod linkiem www.rewitalizacja.raszyn.pl/dokumenty-do-pobrania/

⁷ www.edziennik.mazowieckie.pl/#/legalact/2016/8868/ dostęp 18.01.2017

Podobszar I – ulice:

z osiedla Raszyn I:

Wiosenna, Łączna, Kościelna, Ogrodowa, Zacisze, Wąska, Poprzeczna, Prosta, Żeromskiego, Słowikowskiego, Reymonta, Wolska, Pruszkowska, Zielona, Al. Krakowska, Wysoka, Jeziorna, Finałowa, Lipowa, Projektowana, Matejki, Łąkowa, Polna, Jesienna, Grocholicka, Krótka, Wodna, Niska, Gałczyńskiego, Godebskiego, Broniewskiego, Chopina, Bliska, Sasanki, Dolna, Brzozowa

z osiedla Raszyn II:

Słoneczna, Unii Europejskiej, Poniatowskiego, Mokra, Szkolna, Graniczna, Al. Krakowska, Na Skraju, Nadrzeczną, Wybickiego, Mickiewicza, Sokolnickiego, Pastelowa, Młynarska, Wschodnia, Kościuszki, Sportowa,

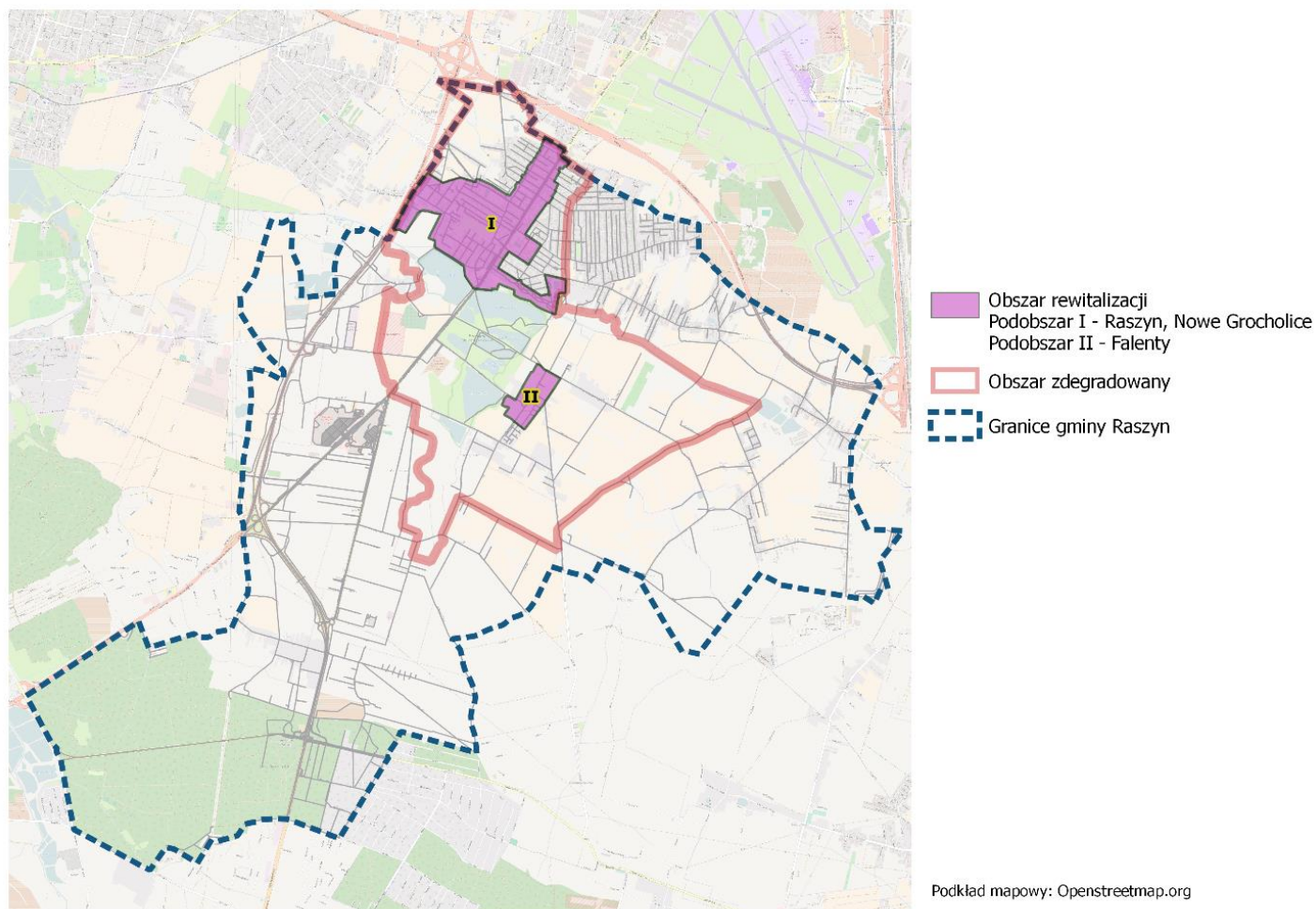
z sołectwa Nowe Grocholice:

Pruszkowska, Sikorskiego, Trakt Grocholicki, Popularna, Księżycowa, Robotnicza, Błotna, Stawowa, Moniuszki, Partyzantów, Dzika, Kopernika, Ciasna, Własna, Jesienna, Dolna, Waryńskiego, Wiejska, Sienkiewicza,

Podobszar II - ulice z sołectwa Falenty: Azalii, Wrzosowa, Opackiego, Magnolii, Kaczeńcowa, aleja Hrabstwa. W **Podobszarze I** (najbardziej zurbanizowany teren w gminie) na terenie osiedla Raszyn II znajduje się najwięcej obiektów użyteczności publicznej: Przedszkole nr 2, Szkoła Podstawowa im. Cypriana Godebskiego, Gimnazjum nr 1, Biblioteka Publiczna, Ośrodek Zdrowia, Ochotnicza Straż Pożarna, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Pocztowy, Komisariat Policji, Gminny Ośrodek Sportu i kompleks boisk. W sąsiadującym osiedlu Raszyn I znajduje się Centrum Kultury Raszyn, Przedszkole z oddziałami integracyjnymi nr 1 „Pod Topolą”, boisko „Orlik” Parafię Rzymskokatolicką pw. Św. Szczepana oraz zabytkowy kompleks Austerii. Na terenie sołectwa Nowe Grocholice nie znajdują się placówki użyteczności publicznej.

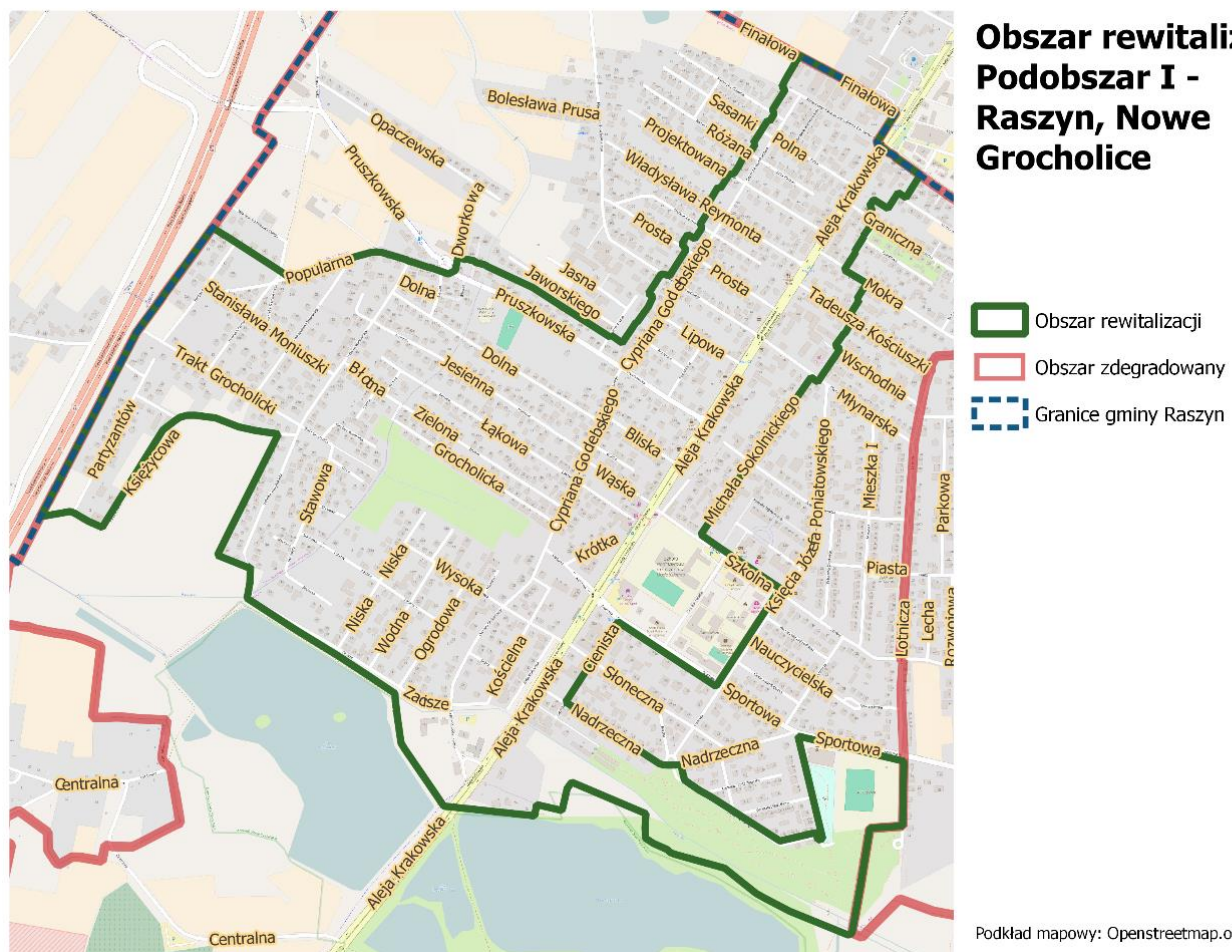
W **Podobszarze II** znajduje się Przedszkole i Ochotnicza Straż Pożarna oraz Klub Seniora „Brzoza” (Filia Centrum Kultury Raszyn w Falentach)

Rysunek 1. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na tle gminy

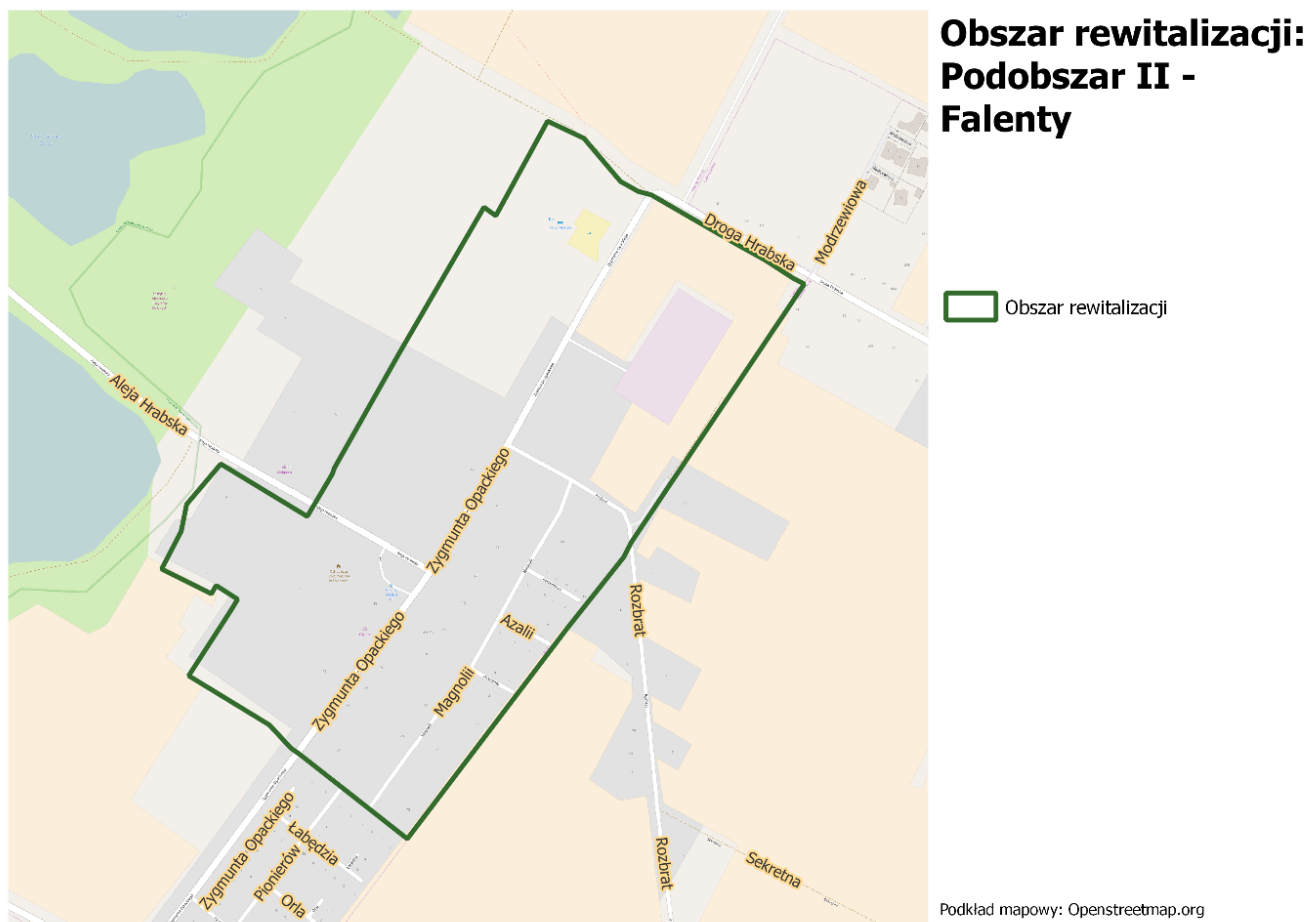
Źródło: opracowanie własne na podkładzie z portalu [www. Openstreetmap.org](http://www.Openstreetmap.org)

Rysunek 2. Podobszar rewitalizacji I (Raszyn, Nowe Grocholice)

Źródło: opracowanie własne na podkładzie z portalu [www. Openstreetmap.org](http://www.Openstreetmap.org)

Rysunek 3. Podobszar rewitalizacji II (Falenty)

Źródło: opracowanie własne na podkładzie z portalu [www. Openstreetmap.org](http://www.Openstreetmap.org)

2.3 Analiza danych ilościowych

2.3.1 Sfera społeczna

Do zdiagnozowania problemów społecznych wykorzystano dane ilościowe pozyskane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Analizie poddano takie wskaźniki jak:

1. **Liczba dzieci korzystających z Programu dożywiania** – wskaźnik opisujący poziom ubóstwa
2. **Liczba wydanych decyzji w ramach Programu „Rodzina 500+”** - wskaźnik opisujący udział rodzin korzystających ze wsparcia finansowego oraz skalę zjawiska niepełnosprawności wśród dzieci
3. **Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z uwagi na potrzebę ochrony macierzyństwa** – diagnozuje sytuację rodzin związaną z trudnościami wywołanymi narodzinami i wychowywaniem dziecka
4. **Liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny** – wskaźnik opisujący występowanie problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach
5. **Dysfunkcje występujące na terenie obszaru rewitalizacji** – wskaźnik przedstawiający najczęściej występujące problemy społeczne oraz powody przyznania pomocy społecznej (świadczenia społeczne)
6. **Zasiłki pielęgnacyjne wydane mieszkańcom obszaru rewitalizacji** – wskaźnik opisujący skalę zjawiska niepełnosprawności wśród dzieci
7. **Liczba osób starszych (w wieku 60 lat i więcej)** – opisuje sytuację społeczeństwa w kontekście problemu starzejącego się społeczeństwa
8. **Liczba wszczętych procedur Niebieskiej karty** – wskaźnik diagnozujący problem przemocy w rodzinie
9. **Uzależnienia**, w tym uzależnienia behawioralne – wskaźniki opisujący skalę zjawiska wśród młodzieży i dorosłych mieszkańców obszaru rewitalizacji i gminy.

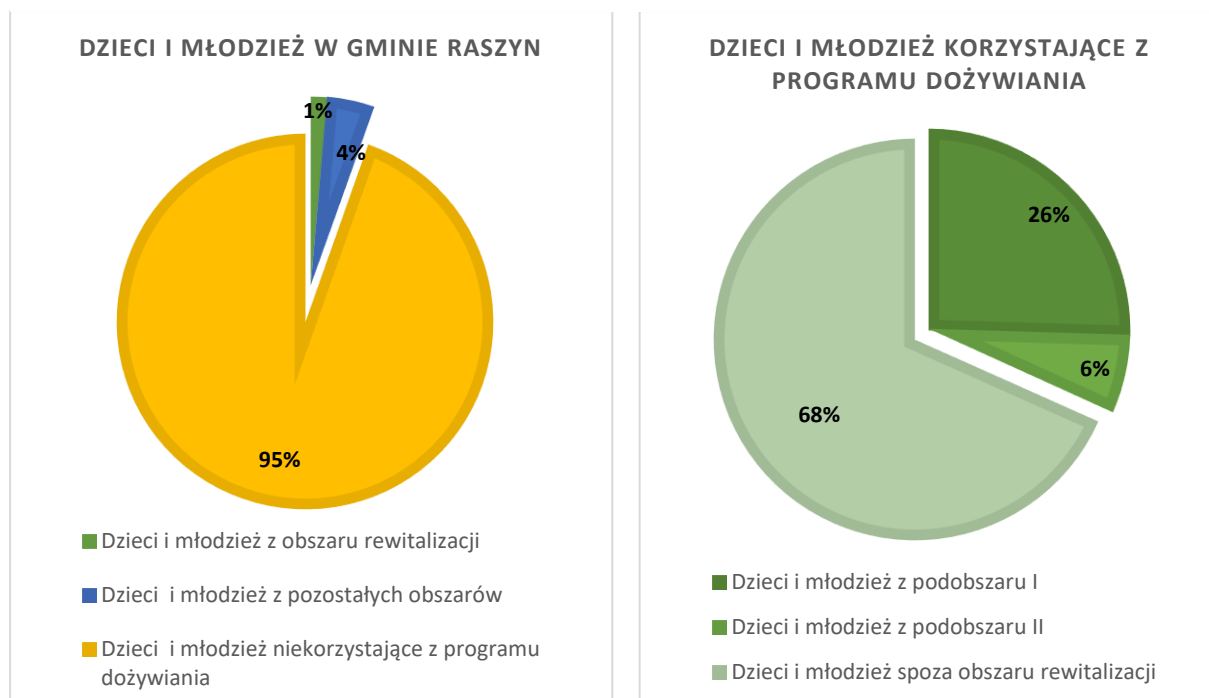
Ad 1. Wskaźnik liczby dzieci korzystających z pomocy dożywiania pomaga w określeniu poziomu ubóstwa rodzin zamieszkujących obszar rewitalizacji. W Podobszarze II w stosunku do gminy wartości dwukrotnie przewyższają wskaźnik przeliczony na 1000 mieszkańców. 5% dzieci i młodzieży z gminy Raszyn jest objętych programem dożywiania. W sumie dzieci i młodzież z obszaru rewitalizacji stanowi prawie 1/3 całej grupy dzieci i młodzieży korzystających z programu dożywiania w gminie Raszyn.

Tabela 3. Liczba dzieci i młodzieży w gminie Raszyn korzystających z Programu dożywiania w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (2015 r.)

	Wskaźnik na 1000 mieszkańców
Podobszar I	8,66
Podobszar II	15,67
Gmina Raszyn	7,84

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Wykres 1 Dzieci i młodzież w gminie Raszyn korzystające i niekorzystające z programu „Pomoc Państwa w Zakresie Dożywiania” (2015 r.).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Ad. 2 Do GOPS złożono 1 774 „unikatowych” (tj. niepowtarzających się) wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego w ramach Programu Rodzina 500+ (dane za okres 1 kwiecień - 31 października 2016 r.). Liczba decyzji wydanych (na podstawie wniosków złożonych w formie papierowej i drogą elektroniczną) w sprawach dotyczących świadczenia wychowawczego była mniejsza i wyniosła 1 741. Na podstawie tabeli 4 można zobaczyć iż liczba świadczeń wychowawczych w każdym miesiącu (od kwietnia do października) rosła i nieznacznie zmalała w październiku. Świadczenia wychowawcze są wypłacane na drugie i kolejne dziecko, łącznie w gminie od kwietnia do października 2016 r. przyznano 15 236 takich świadczeń.

Świadczenia w ramach Programu Rodzina 500+ na pierwsze dziecko są przyznawane rodzinom o określonym kryterium dochodowym rodziny, nieprzekraczającym 800 zł na osobę oraz 1 200 zł gdy przynajmniej jedno z dzieci jest osobą niepełnosprawną⁸. Świadczenia dla rodzin posiadających pierwsze dziecko stanowiły niemal 1/3 ogółu przyznanych świadczeń.

⁸ www.program500plus.pl/kryterium-dochodowe.html

Tabela 4. Informacja o należnych i wypłaconych świadczeniach wychowawczych (dane dla gminy Raszyn za okres 1 kwiecień -31 października 2016 r.)

Wyszczególnienie	kwiecień	maj	czerwiec	lipiec	sierpień	wrzesień	październik	suma
Liczba świadczeń wychowawczych (przyznanych decyzją) należnych (przysługujących) w miesiącu...	2 158	2 167	2 160	2 170	2 185	2 203	2 193	15 236
- w tym na pierwsze dziecko	667	670	670	677	687	691	691	4 753

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Liczba rodzin korzystających w Programu Rodzina 500+ również systematycznie rosła. Natomiast liczba rodzin z ustalonym prawem do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko w sytuacji, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności wyniosła 65/66 rodzin w zależności od miesiąca. W tym zakresie członkiem rodziny mogą być również osoby dorosłe do 25 r.ż. Z kolei liczba rodzin z ustalonym prawem do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko w sytuacji, gdy jest ono jedynym dzieckiem, które nie ukończyło 18 r. ż. (we wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego wśród członków rodziny wskazane jest tylko jedno dziecko) wyniosła 247 co stanowi 11,26% ogółu liczby rodzin mających ustalone prawo do świadczenia wychowawczego (stan na mc październik, tabela 5).

Tabela 5. Informacja o liczbie rodzin z ustalonym prawem do świadczenia wychowawczego (w tym w przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności) w ramach Programu Rodzina 500+ w gminie Raszyn (dane dla gminy za okres 1 kwiecień -31 października 2016 r.)

Wyszczególnienie	kwiecień	maj	czerwiec	lipiec	sierpień	wrzesień	październik
Liczba rodzin mających ustalone prawo do świadczenia wychowawczego na dziecko/dzieci w miesiącu	1 575	1 580	1 578	1 582	1 595	1 601	1 602
- w tym liczba rodzin z ustalonym prawem do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko w sytuacji, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności	65	66	66	66	66	65	66
- w tym liczba rodzin z ustalonym prawem do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko w sytuacji, gdy jest ono jedynym dzieckiem (we wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego wśród członków rodziny wskazane jest tylko jedno dziecko)	243	243	243	244	250	249	247

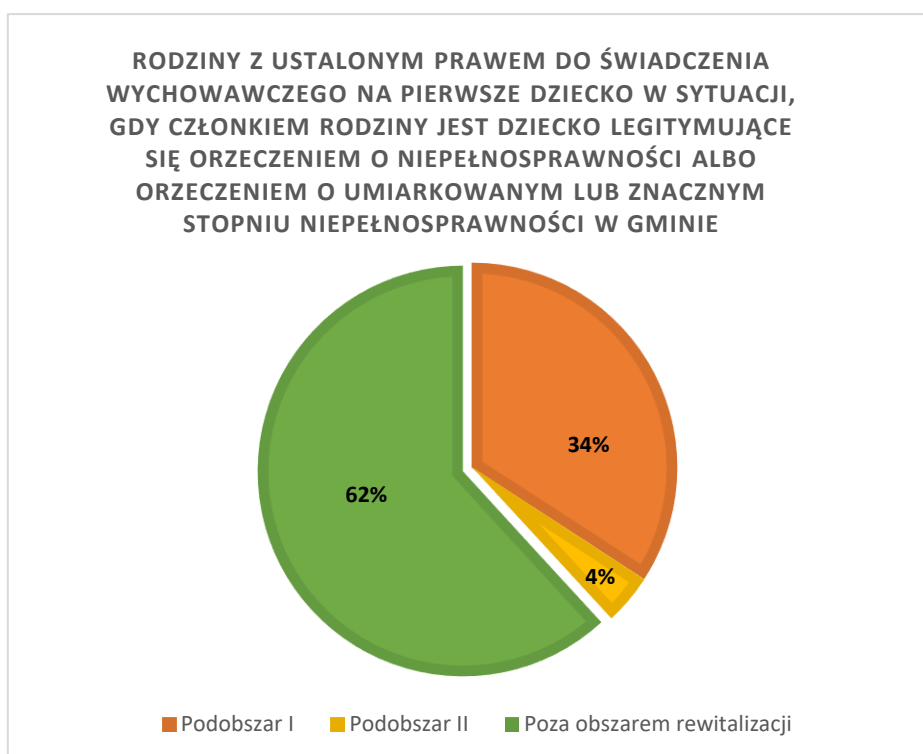
Zarówno w Podobszarze I, jak i w Podobszarze II liczba rodzin z ustalonym prawem do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko w sytuacji, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, w przeliczeniu na 1000 mieszkańców jest większa niż dla całej gminy. Prawie 40% wszystkich takich rodzin mieszka na obszarze rewitalizacji.

Tabela 6. Liczba rodzin z ustalonym prawem do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko w sytuacji, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności w gminie Raszyn (grudzień 2016 r.)

	Wskaźnik na 1000 mieszkańców
Podobszar I	5,49
Podobszar II	4,70
Gmina Raszyn	3,68

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Wykres 2. Rodziny z ustalonym prawem do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecka w sytuacji, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności w gminie Raszyn (grudzień 2016 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

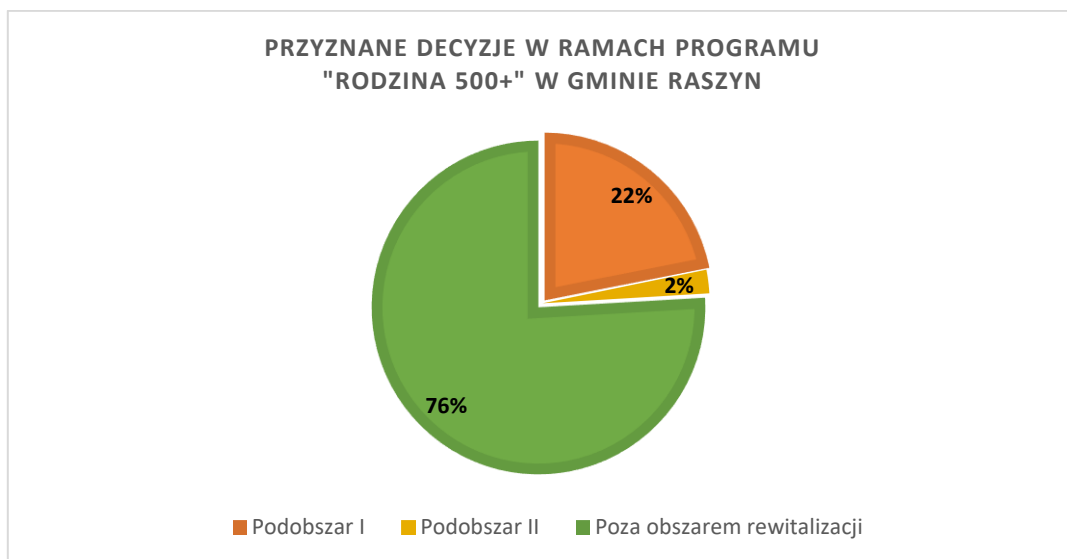
Świadczeń wychowawczych w ramach Programu Rodzina 500+ osobom zamieszkującym obszar rewitalizacji przyznano łącznie 528 (liczba wydanych decyzji, stan na październik 2016 r.). Poniższa tabela 7 przedstawia porównanie skali oddziaływania programu na obszarze rewitalizacji w porównaniu z sytuacją w gminie. ¼ wszystkich decyzji w gminie Raszyn w ramach programu „Rodzina 500+” przyznanych zostało osobom z obszaru rewitalizacji.

Tabela 7. Liczba wydanych (przyznanych) decyzji w ramach Programu Rodzina 500+ w gminie Raszyn (październik 2016 r.)

	Wskaźnik na 1000 mieszkańców
Podobszar I	101,4
Podobszar II	75,23
Gmina Raszyn	106,14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Wykres 3. Decyzje przyznane w ramach Programu Rodzina 500+ w gminie Raszyn (październik 2016 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

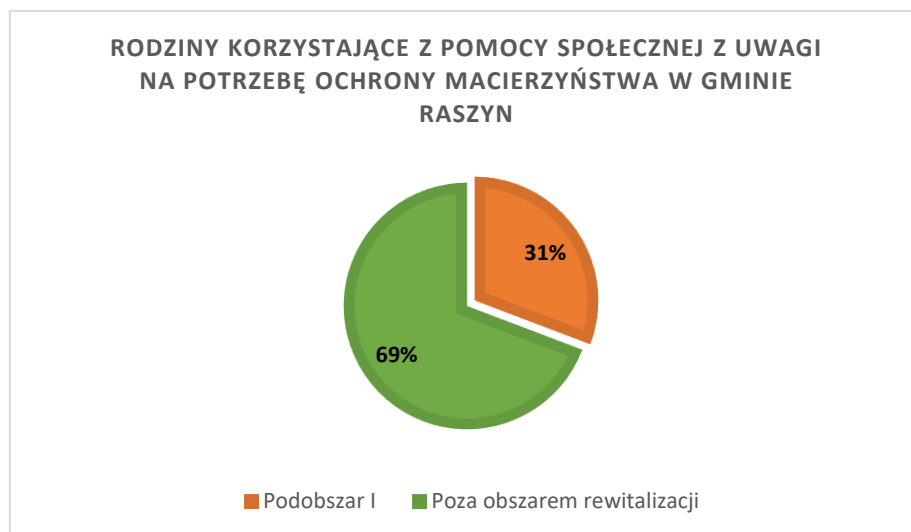
Ad 3. Wśród osób i rodzin, którym w szczególności udziela się pomocy społecznej, ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej wymienia (w art. 7) powód potrzeby ochrony macierzyństwa. W 2015 r. 31% takich rodzin w gminie Raszyn stanowiły rodziny z obszaru rewitalizacji. W podobszarze II nie było żadnej takiej rodziny, natomiast w podobszarze I było ich 4,23 w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Należy jednak pamiętać, że Podobszar II jest dużo mniejszy i zamieszkały przez mniejszą liczbę osób niż Podobszar I.

Tabela 8. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z uwagi na potrzebę ochrony macierzyństwa w gminie Raszyn (2015 r.)

	Wskaźnik na 1000 mieszkańców
Podobszar I	4,23
Podobszar II	0
Gmina Raszyn	3,15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Wykres 4. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z uwagi na potrzebę ochrony macierzyństwa w gminie Raszyn (2015 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

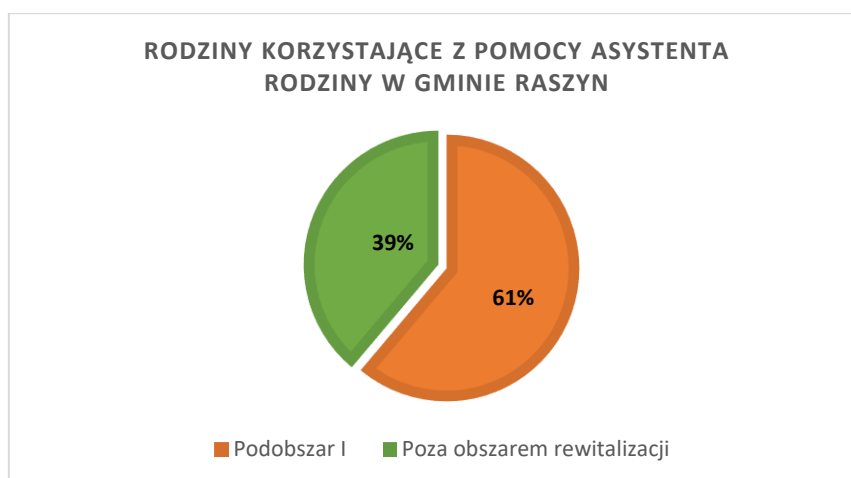
Ad 4. Rolą asystenta rodziny jest czasowa, indywidualna pomoc rodzinie w wyjściu z trudnej sytuacji życiowej, zwłaszcza dotyczącej opieki i wychowywania dzieci. W przeliczeniu na tysiąc mieszkańców gminy Raszyn takich rodzin jest 0,87. W Podobszarze I rodzin korzystających z pomocy asystenta było 2,32 na 1000 mieszkańców, a w Podobszarze II nie ma żadnej takiej rodziny. Wśród wszystkich rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny ponad 60% stanowią rodziny z obszaru rewitalizacji.

Tabela 9. Liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny w gminie Raszyn (w 2015 r.)

	Wskaźnik na 1000 mieszkańców
Podobszar I	2,32
Podobszar II	0
Gmina Raszyn	0,87

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Wykres 5. Rodziny korzystające z pomocy asystenta rodziny w gminie Raszyn (w 2015 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Ad 5. Na obszarze rewitalizacji pracownicy socjalni⁹ będąc na wywiadach w 2015 r. najczęściej zaznaczali dysfunkcje (powody przyznania pomocy społecznej):

- długotrwała i ciężka choroba
- niepełnosprawność (dowodem jest orzeczenie o niepełnosprawności)
- ubóstwo (poniżej kryterium dochodowego)
- bezrobocie (uwarunkowane decyzją PUP)

Stwierdzono iż czasami kilka dysfunkcji występuje równolegle (po kilka w jednej rodzinie). Po przeliczeniu każdej z dysfunkcji na 1000 mieszkańców podobszaru można zauważyć, że długotrwała i ciężka choroba oraz niepełnosprawność występuje częściej na Podobszarze I, natomiast ubóstwo i bezrobocie częściej dotyka mieszkańców Podobszaru II.

Tabela 10. Dysfunkcje występujące na terenie obszaru rewitalizacji w gminie Raszyn w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2015 r.

	Długotrwała i ciężka choroba	Niepełnosprawność	Ubóstwo	Bezrobocie
Podobszar I	16,69	10,35	7,18	4,01
Podobszar II	10,97	6,26	15,67	7,83
Gmina Raszyn	9,34	8,62	5,18	5,18

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Ad 6. Miarą pogarszającej się sytuacji społecznej, a zwłaszcza określającej skalę osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej jest liczba wypłacanych zasiłków pielęgnacyjnych. Przysługują one podmiotom wymienionym w art. 16 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 28 listopada 2008 r. o świadczeniach rodzinnych, czyli niepełnosprawnym dzieciom (art. 16 ust. 2 pkt 1), osobom niepełnosprawnym w wieku powyżej 16. roku życia, jeżeli legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności (art. 16 ust. 2 pkt 2), osobom, które ukończyły 75 rok życia (art. 16 ust. 2 pkt 3) oraz osobom niepełnosprawnym w wieku powyżej 16. roku życia legitymującym się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia (art. 16 ust. 3).

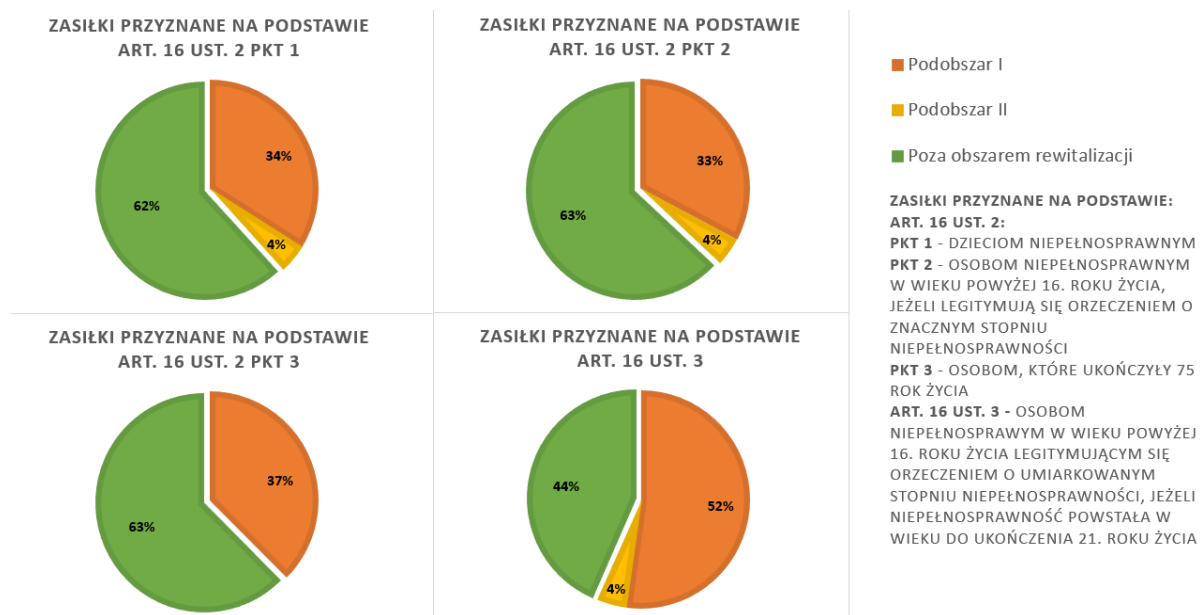
Tabela 11. Zasiłki pielęgnacyjne wydane dla mieszkańców obszaru rewitalizacji w gminie Raszyn, dane z grudnia 2016 r.

	Wg art. 16 ust. 2 pkt 1 na 1000 mieszkańców	Wg art. 16, ust. 2 pkt 2 na 1000 mieszkańców	Wg art. 16, ust. 2 pkt 3 na 1000 mieszkańców	Wg art. 16, ust. 3 na 1000 mieszkańców
Podobszar I	8,24	8,24	0,63	7,61
Podobszar II	7,84	7,84	0,00	4,70
Gmina Raszyn	5,57	5,76	0,39	3,34

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS i ustawy z dnia 28 listopada 2008 r. o świadczeniach rodzinnych

⁹ Na podstawie danych GOPS

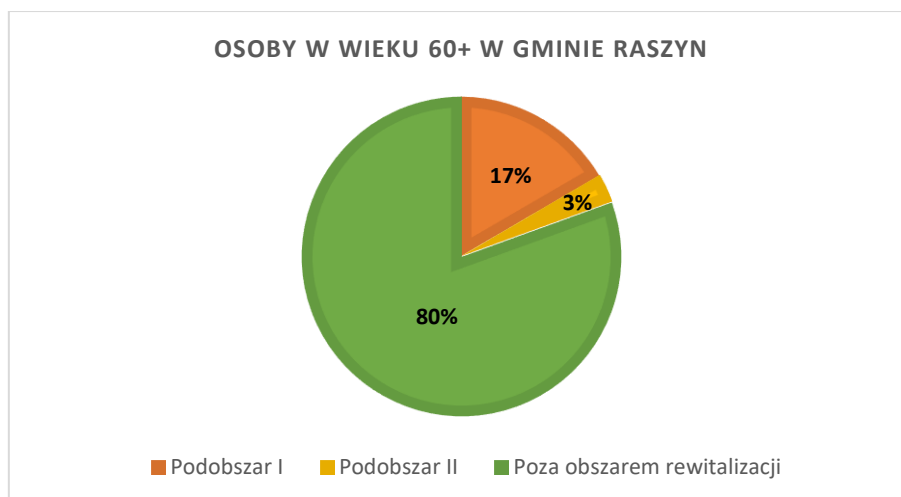
Wykres 6. Zasiłki pielęgnacyjne wg ustawy o świadczeniach rodzinnych w gminie Raszyn, dane z grudnia 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS i ustawy z dnia 28 listopada 2008 r. o świadczeniach rodzinnych

Ad 7. Prawie 20% mieszkańców gminy Raszyn stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym. 20% osób starszych (w wieku 60 lat i więcej) stanowią osoby zamieszkałe na terenie obszaru rewitalizacji (głównie podobszaru I). Biorąc jednak pod uwagę liczbę wszystkich mieszkańców poszczególnych jednostek, to w podobszarze II duży odsetek (prawie 1/3 wszystkich mieszkańców) stanowią osoby starsze. Pomimo dużych potrzeb wynikających zarówno z liczby osób starszych, jak i liczby przyznanych zasiłków z tytułu ukończenia 75 roku życia, w gminie nie działają domy seniora, dzienne domy wsparcia, domy pomocy społecznej ani hospicja, GOPS dofinansowuje natomiast pobyt w domu pomocy społecznej ulokowanym poza gminą Raszyn.

Wykres 7. Osoby w wieku 60 lat i więcej w gminie Raszyn (2015 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Raszyn

Ad 8. Procedura Niebieskiej Karty pozwala na zbadanie skali występowania przemocy w rodzinie. „Niebieska Karta” to dokument składający się z czterech formularzy oznaczonych kolejno literami A, B, C oraz D. Formularze zawierają szereg pytań otwartych i zamkniętych, zadawanych ofierze przemocy oraz jej sprawcy. Procedura zostaje wszczęta poprzez uzupełnienie formularza „A” przez jednego z przedstawicieli podmiotów uprawnionych do wystawienia karty, określonych w art. 9d ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie tj.: Policji, Pomocy społecznej, Oświaty, Ochrony zdrowia, Gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Wypełnienie formularza „A” powinno nastąpić w obecności osoby, co do której istnieje uzasadnione przekonanie, że została dotknięta przemocą w rodzinie. Obowiązku tego nie ma jeżeli nawiązanie kontaktu z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie jest niewykonalne. W czasie spotkania z osobą, co do której istnieje przypuszczenie, że została dotknięta przemocą w rodzinie wypełnia się formularz „Niebieska Karta C” – plan pomocy rodzinie, natomiast osobie, co do której istnieje przypuszczenie, że stosuje przemoc domową wypełnia się formularz „Niebieska Karta D”.¹⁰ W gminie Raszyn założono jedynie karty typu A, C i D. Liczba wszczętych procedur Niebieskich Kart w przeliczeniu na 1000 mieszkańców jest większa na obszarze rewitalizacji niż wartość tego wskaźnika dla gminy. Z poniższego wykresu 8 wynika, że prawie jedna trzecia kart jest założona osobom mieszkającym na obszarze rewitalizacji.

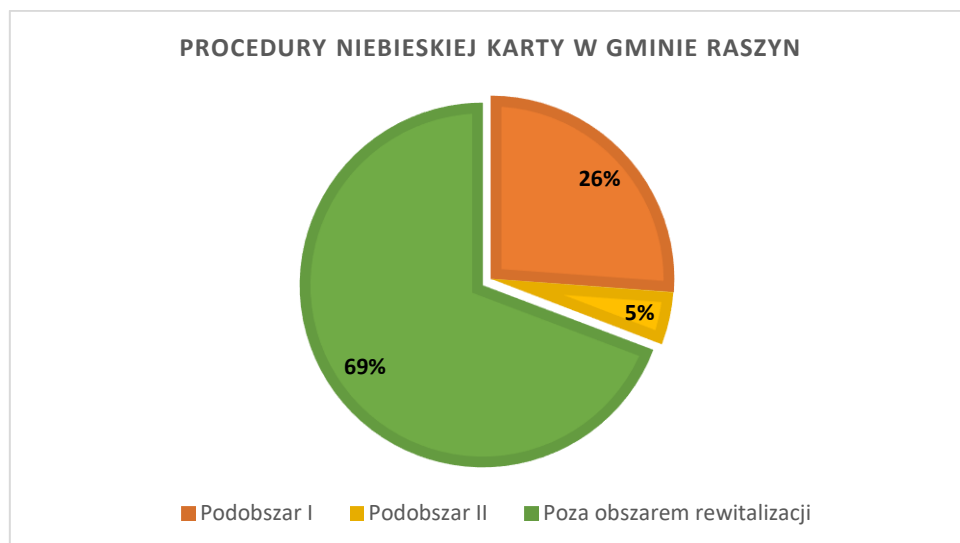
Tabela 12. Liczba wszystkich wszczętych procedur Niebieskiej Karty w gminie Raszyn – dane dla obszaru rewitalizacji (dane za III kwartał 2016 r.)

	Wskaźnik na 1000 mieszkańców
Podobszar I	3,59
Podobszar II	4,70
Gmina Raszyn	3,14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

¹⁰ <http://przemocdomowa.com.pl/procedura-zalozenia-niebieskiej-karty/> (dostęp 02.12.2016)

Wykres 8. Liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty (dane za III kwartał 2016 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Ad. 9 Ważnym problemem społecznym są uzależnienia różnego rodzaju: od alkoholu, narkotyków, palenia tytoniu, aż po uzależnienia behawioralne. Na terenie gminy funkcjonuje Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień oraz Pełnomocnik ds. profilaktyki uzależnień.

Tabela 13. Liczba udzielonych konsultacji psychoterapeutycznych, porad i konsultacji rodzinnych w 2015 r. w punkcie konsultacyjnym w Jaworowej (dane dla całej gminy Raszyn)

Problem	Liczba osób zgłaszających się do punktu	Liczba udzielonych porad
osobom z problemem alkoholowym	62	186
dorośłym członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym	47	94
osoby doznające przemocy w rodzinie	12	38
osoby stosujące przemoc w rodzinie	70	140

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od Pełnomocnika ds. profilaktyki uzależnień

Na podstawie wywiadu z Pełnomocnikiem ds. uzależnień około 20% tych osób, korzystających z porad punktu konsultacyjnego to mieszkańcy terenu rewitalizacji. Osoby uzależnione oraz ich rodziny mogą skorzystać z pomocy Raszynskiego Stowarzyszenia Rodzin Abstynenckich Klub ARKA.¹¹

Z dokumentu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Raszyn na rok 2016 wynika, że do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Raszynie (od stycznia do grudnia 2015 r.) wpłynęło 21 wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego dla mieszkańców gminy Raszyn. Do Sądu Rejonowego w Pruszkowie skierowano 9 takich wniosków. Z kolei Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2014 r. udzielił pomocy materialnej 49 rodzinom objętym pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny na ogólną liczbę 325 rodzin korzystających z pomocy materialnej. Z dokumentu wynika, że na terenie gminy odbywają się zajęcia profilaktyczne, w których brało udział 495 uczniów 30 nauczycieli i 70 rodziców. Prowadzono też zajęcia socjoterapeutyczne dla 60 dzieci.¹²

W roku szkolnym 2013/2014 i 2014/2015 w Gimnazjum nr 1 w Raszynie przeprowadzono badanie wśród młodzieży na temat uzależnień (w II klasie)¹³. Z raportu końcowego z roku szkolnego 2014/2015 wynika iż problem uzależnień wśród młodzieży ze względu na płeć, przybiera różne formy. Z badań wynika iż chłopcy są bardziej podatni na udział w bójkach, palenie papierosów czy używanie dopalaczy. Z kolei dziewczęta bardziej niż chłopcy narażone są na takie zjawiska problemowe jak: obawa przed przemocą w szkole, bycie ofiarą „cyber-przemocy”.

Otrzymane wyniki badania w porównaniu z innymi szkołami gimnazjalnymi w woj. mazowieckim wypadają raczej dobrze, część zjawisk występuje rzadziej niż przeciętnie (np. udział w bójkach, picie alkoholu czy spożywanie narkotyków). Z drugiej strony, zauważono iż w Gimnazjum w Raszynie w trakcie badania odnotowano dosyć wysokie odsetki osób zgłaszających obawę przed przemocą w szkole, bycie ofiarą „cyber-przemocy” oraz występowanie myśli samobójczych wśród chłopców.

Zbadano również pozytywne aspekty obrazu młodzieży, na które składają się m.in. takie zjawiska:

- możliwość otrzymania wsparcia wyrażona przez większość młodzieży,
- pozytywna ocena atmosfery w klasie blisko połowy osób badanych,
- zaangażowanie blisko połowy młodzieży w rozwijanie swoich zainteresowań
- działania społeczne,

¹¹ Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Raszyn na rok 2016

¹² tamże

¹³ Diagnoza zachowań i postaw młodzieży w ujęciu profilaktyki zintegrowanej dla klas II gimnazjum w roku szkolnym 2013/2014 oraz Diagnoza z roku szkolnego 2014/2015 w Gimnazjum nr 1 w Raszynie – w ramach Programu profilaktycznego Archipelag Skarbów – informacje o Programie (<http://www.program.archipelagskarbow.eu/progas:info:ogolnie>)

- stosunkowo niskie odsetki dziewcząt zgłaszających bycie ofiarą przemocy fizycznej, werbalnej oraz o podtekście seksualnym,
- stosunkowo niskie odsetki chłopców deklarujących udział w bójkach,
- niski odsetek dziewcząt deklarujących częste korzystanie z nikotyny,
- deklaracja nie korzystania z alkoholu w ciągu ostatniego miesiąca złożona przez młodzieży,
- stosunkowo niski odsetek osób deklarujących użycie narkotyku choć raz w ciągu ostatnich 6 miesięcy.

Widać pewną zmianę w zachowaniu młodzieży w stosunku do badania z roku szkolnego 2013/2014 gdzie dziewczęta częściej niż chłopcy przyznawały się do korzystania z narkotyków w ostatnim półroczu i miesiącu, palenia papierosów, używania „dopalaczy”. W porównaniu z rokiem 2013/2014 zauważalny jest wzrost zagrożeń dotyczących częściej chłopców niż dziewczęta.

2.3.2 Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

Infrastruktura społeczna jest najbardziej rozwinięta w Raszynie, zwłaszcza na terenie osiedla Raszyn II. Na obszarze rewitalizacji, który będzie objęty Gminnym Programem Rewitalizacji znajduje się 1 obiekt rekreacji - siłownia zewnętrzna na terenie parku „Nad Raszynką” przy ul. Wybickiego w Raszynie - oraz 5 placów zabaw dla dzieci:

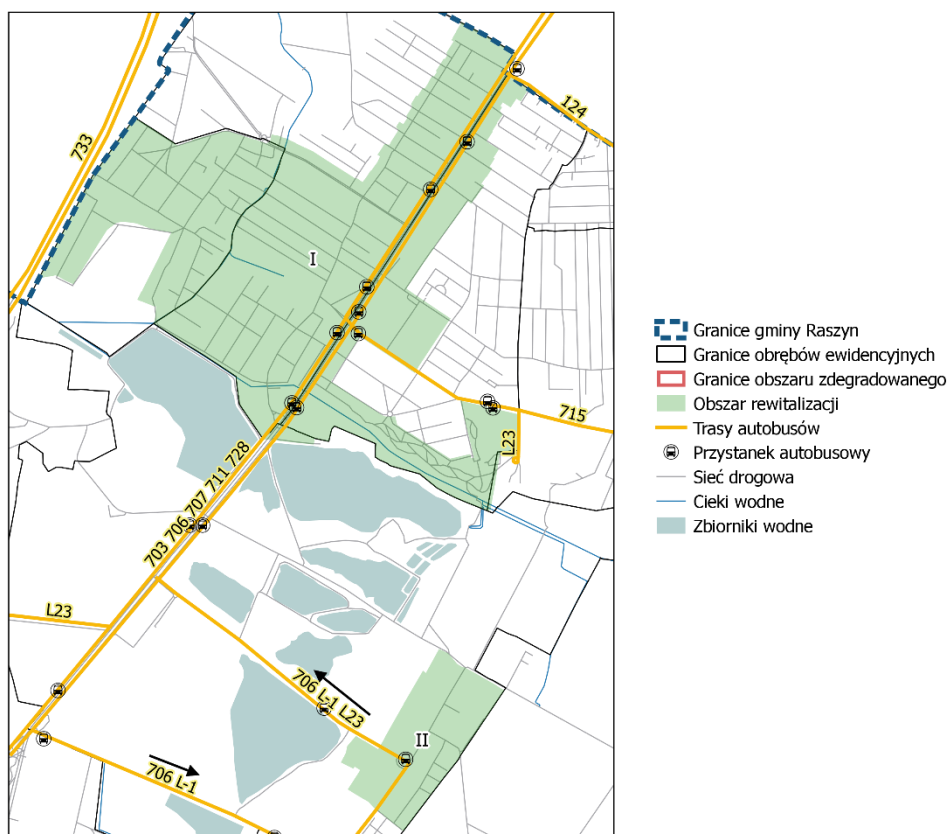
- plac zabaw przy ul. Wybickiego w Raszynie (Raszyn II)
- plac zabaw przy ul. Jesiennej w Raszynie (Raszyn I)
- plac zabaw przy ul. Błotnej Nowe Grocholice
- plac zabaw przy ul. Moniuszki Nowe Grocholice
- plac zabaw przy ul. Al. Hrabskiej, Falenty (OSP Falenty)

Na obszarze rewitalizacji znajduje się 5 lokali socjalnych¹⁴: 1 lokal w budynku przy ul. Niskiej 19 (Raszyn I), 1 lokal przy ul. Młynarskiej 1 (Raszyn II), 1 lokal przy Al. Krakowskiej 49 (Raszyn I) oraz 2 lokale przy Al. Krakowskiej 57 (Raszyn I). Na terenie Nowych Grocholic i Falent nie ma zlokalizowanych lokali socjalnych. Ogólna liczba wniosków osób oczekujących na lokal z mieszkaniowego zasobu Gminy – 167, z czego 51% oczekuje na przydział lokalu socjalnego z mieszkaniowego zasobu Gminy Raszyn (86 rodzin). Mieszkaniowy zasób gminy stanowi 81 lokali w tym 22 lokale socjalne (dane na dzień 24.11.2016 r., dotyczące gminy Raszyn). Na obszarze rewitalizacji ulokowany jest również Gminny Ośrodek Sportu przy ul. Sportowej 30, w którym mieści się pływalnia oraz odbywają się zajęcia sportowe i rekreacyjne.

¹⁴ „Mieszkanie nadające się do zamieszkania z racji na wyposażenie i stan techniczny, którego powierzchnia pokoi przypadająca na członka gospodarstwa domowego najemcy nie może być mniejsza niż 5 m kw., a w razie jednoosobowego gospodarstwa domowego 10 m kw., nie mniej jednak lokal ten może być o obniżonym standardzie” cyt. za Prawo podatkowe (<http://prawo-podatkowe.pl/finansowe/mieszkanie-socjalne>) dostęp 19.01.2017

Przez teren objęty opracowaniem przebiegają podmiejskie linie autobusowe: 703, 706, 707, 711, 715, 721, 728, 737, N88, L23, L1 zarządzane przez Zarządu Transportu Miejskiego w Warszawie. Autobusy kursują wzdłuż Al. Krakowskiej w obu kierunkach oraz od Al. Krakowskiej w stronę Rybia i Jaworowej, przez osiedle Raszyn II (ulicą Sportową). W kierunku Falent są skierowane dwie linie, które pozwalają na dojazd do Raszyna, Janek i Warszawy. Z węzła komunikacji publicznej zarządzanej przez ZTM wyłączone jest sołectwo Nowe Grocholice. Brakuje połączeń oraz ciągów pieszo-rowerowych, które łączyłyby Podobszary rewitalizacji.

Rysunek 4. Sieć komunikacji publicznej na obszarze rewitalizacji w gminie Raszyn

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ZTM (www.ztm.waw.pl)

2.3.3 Sfera gospodarcza

Z danych CEIDG- Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej na obszarze rewitalizacji znajduje się 537 podmiotów gospodarczych co stanowi 21,25% ogólnej liczby zarejestrowanych podmiotów w gminie. Najwięcej znajduje się w Podobszarze I – 516, natomiast w Podobszarze II – 21. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym wartości te wypadają znacznie gorzej niż dla całej gminy. Dotyczy to zwłaszcza podobszaru II, gdzie wartość wskaźnika jest prawie 9 razy niższa.

Tabela 14. Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w gminie Raszyn

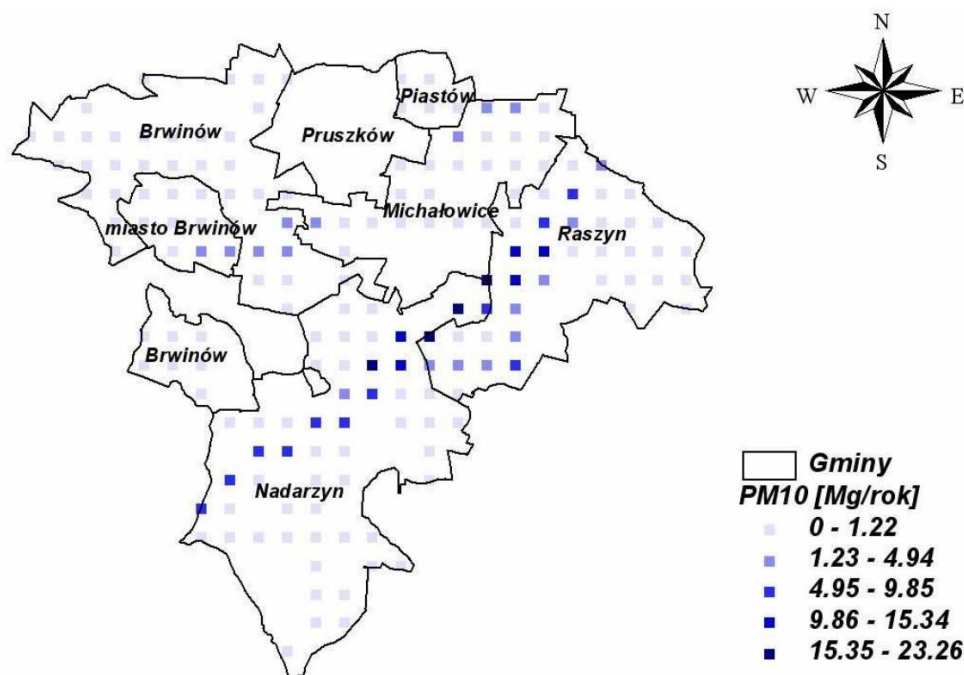
	Na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
Podobszar I	12,92
Podobszar II	4,61
Gmina Raszyn	36,71

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CEIDG

2.3.4 Sfera środowiskowa

W dokumencie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, przyjętym w 2014 r. w Gminie Raszyn zidentyfikowano problem niskiej emisji¹⁵, którego źródłem jest komunikacja drogowa (z ówczesnej drogi krajowej nr 8) oraz emisja zanieczyszczeń pochodzących z ogrzewania gospodarstw domowych. Obecnie coraz więcej mieszkańców korzysta z ogrzewania gazowego, które jest mniej szkodliwe dla zdrowia. Program ochrony powietrza dla strefy powiat pruszkowski z 2008 r. przedstawia dane¹⁶, z których wynika iż na terenie gminy Raszyn wysoki poziom zanieczyszczenia powietrza generował ruch drogowy skupiony właśnie wokół Al. Krakowskiej, która była wówczas drogą krajową. Prócz skażeniem powietrza substancjami pochodzenia chemicznego, kolejnym rodzajem zanieczyszczenia jest hałas komunikacyjny (drogowy, samolotowy, kolejowy). Mieszkańcy obszaru rewitalizacji narażeni są na hałas drogowy pochodzący z obecnej drogi wojewódzkiej (Al. Krakowska, główna ulica w gminie) oraz hałas samolotowy, pochodzący z pobliskiego lotniska zlokalizowanego na Okęciu w Warszawie.

Rysunek 5. Emisja komunikacyjna pyłu zawieszonego PM10 na drogach powiatu pruszkowskiego (bez miasta Pruszków) w 2005 roku

Źródło: rys. 3,9, „Program ochrony powietrza dla strefy powiat pruszkowski” Analiza badań jakościowych - spacer badawczy i wywiady z mieszkańcami

¹⁵ „Niska emisja jest to emisja pyłów i szkodliwych gazów na wysokości do 40 m. Zanieczyszczenia te pochodzą z domowych pieców grzewczych i lokalnych kotłowni węglowych, w których spalanie węgla odbywa się w nieefektywny sposób oraz z transportu spalinyowego. Cechą charakterystyczną niskiej emisji jest to, że powodowana jest przez liczne źródła wprowadzające do powietrza niewielkie ilości zanieczyszczeń” (cyt. za www.wezoddech.ceo.org.pl/co-jest-niska-emisja dostęp 19.01.2017)

¹⁶ www.mazovia.pl/pozostale/art,832,program-ochrony-powietrza-dla-strefy-powiat-pruszkowski.html (dostęp 12.12.2016)

Spacer badawczy w Podobszarze I¹⁷ (część osiedla Raszyn I i Raszyn II oraz sołectwa Nowe Grocholice) odbył się 15.11.2016 r., wzięło w nim udział 5 osób. Uczestnicy spotkania wskazali w przestrzeni (w której odbywał się spacer badawczy) miejsca zaniedbane, niebezpieczne oraz miejsca tożsamości/miejsca ważne dla życia lokalnej społeczności. Centralnym punktem dyskusji była Al. Krakowska, która zdaniem uczestników spaceru jest przyczynia się do powstawania problemów społecznych. Aleja jest drogą dwujezdniową o trzech pasach ruchu w dwóch kierunkach, niegdyś była częścią drogi krajowej nr 8, obecnie jest drogą wojewódzką. Trasa od wielu lat dzieli Raszyn na dwa osiedla – Raszyn I i Raszyn II (zwane również potocznie jako Raszyn wschodni i zachodni), przyczyniła się do rozdzielenia społeczności lokalnej na dwie odrębne i niezależne od siebie społeczności. Dodatkowym obciążeniem dla mieszkańców pobliskich terenów jest zanieczyszczenie powietrza wywołane nadmiernym ruchem drogowym oraz spowodowane niewłaściwym spalaniem paliw (niskiej jakości drewno i węgiel, śmieci komunalne) w okresie jesienno-zimowym. Opisany stan rzeczy przekłada się na zły stan zdrowia mieszkańców.

W wyniku podzielenia społeczeństwa na dwa osiedla oraz specyfiki zabudowy (zabudowa jednorodzinna) zdiagnozowano problem niskiej integracji mieszkańców. Przyczynia się do tego brak miejsc spotkań, które wspierałyby rozwój życia społeczno-kulturalnego. Zabudowa jednorodzinna wpływa na brak kontaktów społecznych, interakcji międzyludzkich, które na obszarach wiejskich są znacznie bardziej ograniczone niż w miastach. Tego typu przestrzeń publiczna stwarza warunki do indywidualizacji życia społecznego jednostki i rodzin. Brak oferty spędzania czasu wolnego oraz aktywizacji dla matek z dziećmi, niewystarczająca liczba i stan placów zabaw, bariery architektoniczne powodują, że życie społeczne jest na niskim poziomie i w zasadzie toczy się indywidualnie we własnym domu. Uczestnicy spaceru zauważyli, że szczególnie w Nowych Grocholicach brakuje miejsca integracji społecznej.

Podczas spaceru badawczego uczestnicy wskazali na konieczność poprawy skomunikowania między podobszarami rewitalizacji. Dotyczy to zarówno komunikacji samochodowej (modernizacja i rozbudowa infrastruktury drogowej), publicznej (potrzeba rozbudowania oferty przewozów autobusowych) oraz rowerowej (rozbudowa ścieżki rowerowej, która powinna łączyć dwie strony Al. Krakowskiej). Uczestnicy rekomendowali udrożnienie Traktu Grocholickiego (Nowe Grocholice), budowę bezkolizyjnego przejścia dla pieszych przy Kościele św. Szczepana oraz połączenie ul. Godebskiego z parkiem raszyńskim. Zdaniem uczestników jeden pas Al. Krakowskiej mógłby zostać zamieniony na ścieżkę rowerową a komunikacja rowerowa powinna być promowana jako rozwiązanie dla wszystkich grup wiekowych. W związku z ciągłym ruchem drogowym w Al. Krakowskiej, zdaniem respondentów problemem jest niski poziom bezpieczeństwa komunikacyjnego.

Miejscem ważnym ze względu na utrwalanie pamięci historycznej jest zabytkowy kompleks Austerii przy Al. Krakowskiej 1. Budynek jest w złym stanie technicznym, nie jest eksploatowany od dłuższego czasu. Zabudowa Austerii przetrwała w niemalże w nienaruszonym stanie bitwę pod Raszynem, wojnę polsko-bolszewicką oraz obie wojny światowe, jest autentycznym

¹⁷ Raport ze spaceru dostępny jest w BIP UG Raszyn www.bip.raszyn.pl/?c=530 oraz na stronie rewitalizacja.raszyn.pl

przykładem XVIII - wiecznej architektury. Na terenie obszaru rewitalizacji znajduje się jeszcze kilka zabytkowych obiektów (np. młyn oraz kościół św. Szczepana). Część osób wskazywała również na ul. Szkolną oraz ul. 19 kwietnia (z pięknymi starymi drzewami) jako na miejsca tożsamości

Mieszkańcy obszaru rewitalizacji spotykają się i spędzają czas wolny w Centrum Kultury Raszyn (CKR). Jest to główne miejsce gdzie organizuje się życie społeczno-kulturalne w obszarze rewitalizacji i w gminie. Zdaniem respondentów prócz CKR osoby z różnych grup wiekowych uczęszczają na zajęcia organizowane w szkole lub korzystają ze znajdującego się obok niej kompleksu boisk. Rodziny z dziećmi jako miejsce rekreacji często wybierają basen oraz park. Uczestnicy spaceru zwracali również uwagę na niewykorzystany potencjał Gminnej Biblioteki Publicznej.

Podobszar II – Falenty, wywiady z mieszkańcami

Odbył się 15.11.2016 r., wzięło w nim udział 5 osób. Zdaniem uczestników wywiadów, w Falentach głównym organizatorem życia społeczno-kulturalnego mieszkańców jest Fila Centrum Kultury Raszyn w Falentach w którym działa Klub Seniora „Brzoza i OSP w Falentach”. W Klubie Seniora osoby starsze mogą spędzić czas wolny w towarzystwie równoletków, porozmawiać, podzielić się swoimi troskami; seniorzy również organizują wycieczki i różnego rodzaju wyjazdy np. do teatru na koncerty, ćwiczenia fizyczne, funkcjonuje również chór. Zdaniem uczestników wywiadów w przeszłości placówką, która wspierała rozwój społeczny sołectwa był obecny Instytut Naukowo-Przyrodniczy (niegdyś IMUZ- Instytut Melioracji i Użytków Zielonych), gdzie funkcjonował przykładowy klub sportowy (zajęcia i rozgrywki w piłce nożnej, siatkówce, piłce ręcznej). W przestrzeni publicznej miejscem, z którego często korzystają dzieci i młodzież jest boisko, plac zabaw oraz górka do zjeżdżania na sankach. Brakuje miejsca oraz personelu, który zająłby się zagospodarowaniem czasu wolnego dzieci i młodzieży. Miejscem spacerów i rekreacji są okoliczne stawy, które stanowią Rezerwat przyrody „Stawy Raszyńskie” (powołany zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 16 stycznia 1978 roku). Uczestnicy wywiadów z rozrzewnieniem wspominali, że wokół stawów kiedyś funkcjonowały plaże, które były miejscem spotkań, pikników rodzinnych oraz sąsiedzkich. Wówczas więzi społeczne były ważną częścią życia lokalnego. W Falentach funkcjonują ogródki działkowe, które stanowią przestrzeń wypoczynkową. Obecnie widać znaczne osłabienie relacji sąsiedzkich. Zdaniem uczestników wywiadów mieszkańcy Falent są zobojętniali i nie odczuwają iż mają wpływ na sytuację społeczną jaka obecnie panuje w miejscu zamieszkania. Brakuje lokalnych liderów, którzy zapoczątkują działania zwiększające uczestnictwo mieszkańców w życiu publicznym.

Przyczyną rozluźnienia więzi sąsiedzkich jest fakt, że wielu mieszkańców zatrudniał największy ówczesny pracodawca Instytut Melioracji i Użytków Zielonych (obecnie Instytut Technologiczno-Przyrodniczy). Z wypowiedzi mieszkańców wynika, że obecnie jedynie niewielka grupa osób jest zatrudniona w Instytucie Technologiczno-Przyrodniczym w Falentach (ITP). Gros mieszkańców podejmuje pracę w stolicy, w Falentach w ciągu dnia spotkać można głównie kobiety z dziećmi i osoby starsze. Zdaniem uczestników zauważalny jest problem

bezrobocia oraz sezonowości podejmowanej pracy przez mężczyzn, często są to osoby w wieku 50+, które niegdyś były pracownikami Instytutu. Taka sytuacja powoduje poczucie niestabilności oraz jest źródłem problemów z nadużywaniem alkoholu przez tę grupę osób.

W głosach mieszkańców słychać było melancholię oraz sentyment do dawnych czasów, gdzie Instytut Naukowo-Przyrodniczy (wówczas IMUZ) zatrudniał znaczną część mieszkańców, szczególnie mężczyzn. Życie społeczne i kontakty międzyludzkie rozwijały się zarówno w zakładzie pracy, jak i poza jego murami. Obecnie w Falentach mieszka wiele osób napływowych, związane jest to z zatrudnianiem pracowników z innych miejsc Polski (np. z Mazur) do pracy w Zakładzie Instytutu Naukowo-Przyrodniczego. W związku z tym, że budynki mieszkalne należące do Instytutu są zamieszkiwane w dużej mierze przez napływowych pracowników tego zakładu, powoduje to sytuację, w której sąsiedzi się nie znają, nie mają okazji i chęci nawiązania kontaktów sąsiedzkich.

Ze wskazań mieszkańców co należałoby zmienić w okolicy pojawiły się wskazania na rozbudowę zieleni i miejsc wypoczynku. Obecne zasoby natury są obszarem chronionym (zwłaszcza wspomniane stawy) należącym do Instytutu Naukowo-Przyrodniczego. Kąpiele w stawach są zabronione. Należałoby skierować ofertę aktywizacyjną do osób bezrobotnych, opracować plan działań zmierzających do zwiększania zainteresowania miejscem zamieszkania, które będą również okazją do pogłębiania relacji sąsiedzkich i zaufania społecznego. Jedno boisko to zdaniem mieszkańców za mało. Potrzeby dzieci, młodzieży, ale też dla osób dorosłych przewyższają możliwości, jakie posiada ich miejsce zamieszkania. Brakuje obiektu, który zapewniłby bezpieczne spędzanie czasu wolnego przez dzieci i młodzież, a dla osób dorosłych zajęcia rekreacyjne.

Miejscem gdzie toczy się życie codzienne jest ul. Opackiego zatoczka autobusowa (dla autobusów podmiejskich oraz szkolnych i pracowniczych) oraz okoliczne obiekty usługowo-handlowe: sklepy, apteka, bank,. Ul. Opackiego bywa niebezpieczna ze względu na częste przypadki przekraczania prędkości jazdy i brawury przejeżdżających samochodów. Stanowi to bezpośrednie zagrożenie dla mieszkańców wysiadających z autobusów, zwłaszcza dzieci i młodzieży.

2.4 Wywiad grupowy z interesariuszami rewitalizacji

W dniu 22 listopada 2016 r. w godzinach 16:00-18:00 odbył się wywiad grupowy z interesariuszami rewitalizacji. Udział wzięli przedsiębiorcy, pracownik pomocy społecznej, pracownicy oświaty i kultury, przewodniczący zarządów osiedli, przedstawiciel organizacji pozarządowych, radni, lokalni aktywiści. W spotkaniu udział wzięło 16 osób.

Podczas spotkania starano się poznać potrzeby rewitalizacyjne oraz zdiagnozować problemy w sferze społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej, gospodarczej, technicznej i środowiskowej. Rozmowa dotyczyła poznania doświadczeń w zakresie wymiany międzysektorowej/wspólnych dotychczasowych działań. Na zakończenie spotkania przedstawiono również rekomendacje oraz prognozy na przyszłość.

W sferze społecznej wymieniono szereg problemów społecznych, które często są wynikiem zaniedbań w pozostałych sferach: przestrzennej, technicznej, środowiskowej i gospodarczej (w najmniejszym stopniu). Największym problemem jest Al. Krakowska, która bezpośrednio oddziałuje na życie i funkcjonowanie mieszkańców obszaru rewitalizacji. Rozległa na sześć pasów aleja stanowi barierę w integracji społecznej dwóch osiedli. Na skutek wieloletniej separacji mieszkańcy nauczyli się żyć w granicach obrębu swojego osiedla. Obciążenia jakich doznali w ciągu ostatnich lat, tj. skażenie powietrza pyłami oraz związkami chemicznymi pochodzącymi z nadmiernego ruchu drogowego, hałas, niebezpieczeństwo wypadku, trudności komunikacyjne z osiedlem po drugiej stronie (utrudnienia wynikające z organizacji ruchu na ówczesnej drodze krajowej), warunki te mają wpływ na życie i zdrowie mieszkańców oraz poziom integracji społeczeństwa.

Zdaniem respondentów widoczny jest powszechny brak zainteresowania miejscem zamieszkania, zwłaszcza historią która rozgrywała się w granicach gminy. Utrudnieniem w umacnianiu tożsamości lokalnej jest zły stan techniczny bądź dewastacja miejsc i tablic informacyjnych, upamiętniających historyczne wydarzenia. Wymagana jest modernizacja zaniedbanych zabytków i pomników pamięci. Rozrastającą się grupą są mniejszości narodowe, podkreślające swoją odrębność. Liczba osób zameldowanych a liczba osób zamieszkujących obszar, zdaniem społeczności lokalnej jest rozbieżna, statystyki nie pokazują pełnego udziału mniejszości narodowych w ogóle zameldowanych w gminie. Mniejszością, która najlepiej asymiluje się z lokalną społecznością są Wietnamczycy.

Zdaniem uczestników wywiadu zdecydowanym problemem społecznym jest brak oferty aktywizującej dorastającą młodzież, która często widywana jest w parku, zażywając różnego rodzaju używki. Mając na uwadze przytoczone wyżej dane ilościowe dotyczące młodzieży (podrozdział 2.4) widać, iż jest to grupa „zaniedbana”, do której nie przemawiają tradycyjne formy rekreacji: boiska oraz oferta kulturalna w Centrum Kultury Raszyn. Kolejną grupą wymagającą wsparcia są seniorzy, do których kierowana jest oferta Klubów Seniora w Centrum Kultury Raszyn. Zdaniem respondentów więcej uwagi należy poświęcić integracji międzypokoleniowej pomiędzy osobami 65+ oraz młodszymi od nich. Drugą grupą, do której powinno być skierowane wsparcie są młode matki oraz rodziny. Na terenie obszaru rewitalizacji brakuje miejsc dedykowanych tej grupie i odpowiadającym na potrzeby zmieniającej się roli rodziny w społeczeństwie. Współczesna rodzina w zmieniających się okolicznościach i braku stabilizacji potrzebuje instytucjonalnego wsparcia na wielu płaszczyznach – od zapewnienia bezpiecznego powrotu kobiety do miejsca pracy po wsparcie w pełnieniu roli rodzica. Narastające z czasem trudności w wychowywaniu dorastających dzieci, brak komunikacji i trudny dla młodzieży okres dorastania, bez silnych więzi rodzinnych stwarza zagrożenie popadania w nałogi, używki oraz destrukcyjne zachowania.

Zdaniem respondentów **w sferze przestrzenno-funkcjonalnej** należy zacząć podejmować działania zmierzające do zmniejszenia chaosu reklamowego i barier architektonicznych w przestrzeni publicznej, organizacji żłobka, miejsc integracji społecznej, poprawy jakości ciągów komunikacyjnych (w tym ścieżek pieszo-rowerowych), odpowiedniego oznakowania najważniejszych instytucji oraz miejsc historycznych (system identyfikacji przestrzennej).

Według rozmówców problematyczne jest występowanie odkrytych rowów przydrożnych, które można byłoby zakryć oraz zaadaptować na ciągi pieszo-rowerowe. Zdaniem jednej z respondentek mieszkańcy osiedla Raszyn I są „stłamszeni przez Al. Krakowską”. Aleja wpłynęła na relacje sąsiedzkie, sposób poruszania się po okolicy (samochodem), co bezpośrednio przekłada się na niski stopień integracji społecznej. Zdaniem respondentów Al. Krakowska powinna stać się przestrzenią, która łączy a nie dzieli mieszkańców obu jej stron. Jak powiedziała jedna z respondentek „miejscowej ludności należy się, żeby Al. Krakowską zmodernizować a celem rewitalizacji jest wspólnota i zintegrowanie mieszkańców”. Uczestnicy spotkania uważają, że mieszkańcom obszaru rewitalizacji potrzebne jest miejsce spajające lokalną społeczność, gdzie mogą wspólnie się spotkać, porozmawiać, nawiązać relacje sąsiedzkie i decydować o wszelkiego rodzaju wspólnych działaniach i inicjatywach oddolnych.

W sferze gospodarczej, w prowadzeniu działalności gospodarczej utrudnieniem są, zwłaszcza w Al. Krakowskiej, liczne barierki/słupki przydrożne, które nie pozwalają na parkowanie oraz zjazd na pobocze. Z tego powodu Al. Krakowska wymaga podjęcia działań, które usprawnią dojazd do obiektów usługowych, a to przełoży się na bardziej efektywny rozwój sektora usług. Respondenci zauważyli, że współpraca międzysektorowa pomiędzy władzami samorządu a przedsiębiorcami jest okazjonalna i powinna zostać wzmocniona.

W kwestiach środowiska naturalnego problemem jest wciąż niska świadomość ekologiczna wśród dorosłych (znacznie lepiej jest wśród dzieci ze względu na edukację ekologiczną w szkołach). Ze względu na ubóstwo lub brak dobrej jakości pieców i kotłowni w gospodarstwach domowych, w sezonie grzewczym skażenie powietrza jest spowodowane w dużej mierze przez nieodpowiednie spalanie paliw (węgiel niskiej jakości, śmieci).

W sferze technicznej zdaniem respondentów największym problemem są wąskie drogi i chodniki lub ich brak w niektórych miejscach. Stwarza to bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia i życia uczestników ruchu drogowego. Niska jakość infrastruktury i nieadekwatna organizacja ruchu jest przyczyną wypadków. Newralgicznym miejscem jest skrzyżowanie ul. Pruszkowskiej z ul. Godebskiego oraz ul. Słowikowskiego z ul. Godebskiego. Ze względu na wąskie drogi istnieją miejsca o podwyższonym ryzyku wypadków z udziałem pieszych. Jedna z respondentek zauważyła, że dzieci są wożone do szkół przez rodziców, nie chodzą pieszo do szkoły ze względu na niebezpieczeństwo potrącenia pieszego w wąskiej ulicy. Niebezpieczne są też przejścia dla pieszych, ze względu na nieefektywny system świateł drogowych.

Interesariusze rewitalizacji uczestniczący w badaniu zauważyli, że dla lokalnej społeczności rewitalizacja jest istotna ze względu na wieloletnie zaniedbania względem **zabytkowego obiektu Austerii** oraz destrukcyjnego wpływu Al. Krakowskiej na środowisko i życie społeczności lokalnej. Respondenci chcieliby widzieć w przyszłości Al. Krakowską jako miejsce przyjazne, wyposażone w zielen, uporządkowane pod względem reklam, o dużej funkcjonalności. Ich zdaniem „wystarczy zmienić infrastrukturę, a zmieni się wszystko wokoło”. Proces rewitalizacji powinien objąć mieszkańców Alei Krakowskiej w celu **zwiększenia integracji społeczności lokalnej obu osiedli (Raszyn I i Raszyn II) oraz podjęcia działań zmierzających do wzmocnienia więzi sąsiedzkich w przyjaznym i przystosowanym terenie** (otoczenie w którym na co dzień

funkcjonują mieszkańcy powinno być zachęcające do podejmowania kontaktów np.: poprzez budowę ścieżek rowerowych, kawiarni, organizacji małej architektury i zagospodarowania zieleni, poprawy komunikacji Al. Krakowskiej z pozostałymi podobszarami rewitalizacji). Zdaniem interesariuszy **należy poprawić komunikację** Nowych Grocholic z Raszynem i Falentami oraz **wspierać rozwój społeczeństwa obywatelskiego**, odpowiedzialnego za swoje miejsce zamieszkania, gotowego do podejmowania działań oddolnych

2.5 Identyfikacja potencjałów

Z przeprowadzonych badań (jakościowych i ilościowych) wynika iż największym potencjałem obszaru rewitalizacji są **mieszkańcy** – otwarci do dialogu społecznego, coraz bardziej angażujący się w sprawy lokalne, przywiązani do miejsca urodzenia i wychowania. Gotowość do rozmów na temat rozwoju obszaru rewitalizacji była widoczna od początku opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji, już na etapie konsultacji dotyczących projektu uchwały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, kiedy to podczas spotkania informacyjno-konsultacyjnego oraz w formularzach uwag pojawiały się liczne propozycje na działania rewitalizacyjne.

Zdaniem badanych ogromną wartością jest bliskość natury. Rezerwat „Stawy Raszyńskie” sąsiaduje z obszarem rewitalizacji, a ścieżka edukacyjna poprowadzona groblami (wśród trzciny i szuwarów gniazduje tu ok. 100 gatunków ptaków, a 50 innych odpoczywa w czasie przelotów), prowadzi do pałacu w Falentach. Wzdłuż ścieżki zbudowano platformy obserwacyjne¹⁸. W przyszłości planowane jest rozbudowanie ścieżki edukacyjnej o tematykę historyczną. Z przeprowadzonych wywiadów, spotkań, posiedzeń (np. zespołu ds. rewitalizacji) obszar rewitalizacji posiada **potencjał historyczny**, który w opinii interesariuszy rewitalizacji wymaga wsparcia instytucjonalnego. Zabytki historyczne, miejsca pamięci to potencjał który należy zagospodarować - obecnie zaniedbane, zdewastowane nie są silnym akcentem lokalnej tożsamości.

Potencjałem są prężnie działające placówki oświatowe, Biblioteka Publiczna oraz Centrum Kultury Raszyn. Instytucje te podejmują szereg działań mających na celu zwiększenie udziału mieszkańców w życiu publicznym, zacieśnianie więzi sąsiedzkich oraz rozwój społeczno-kulturalny. Zarówno **Centrum Kultury Raszyn** jak i **Biblioteka Publiczna** są przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Biblioteka oferuje możliwość dojazdu do czytelnika - Bibliomobil to oferta skierowana do osób z ograniczeniami ruchowymi. W celu skorzystania z usługi należy wcześniej skontaktować się telefonicznie lub e-mailowo z dyżurnymi bibliotekarzami z Biblioteki Głównej. W Bibliotece można zapisać się na bezpłatne kursy językowe i specjalistyczne (online, aktywne do 2 marca 2017). Z oferty mogą skorzystać zarejestrowani czytelnicy, należy tylko zgłosić się po kod aktywacyjny. Placówka korzysta również z Programu Rozwoju Bibliotek (projekt „Tablety w bibliotece”), dzięki któremu czytelnicy mają dostęp do publikacji cyfrowych, udostępnionych na tabletach. Instytucja prowadzi zróżnicowane projekty, jednym z nich jest Cyfrowe Archiwum Tradycji Lokalnej.

¹⁸ <http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/17941,raszyn-bitwa-na-groblach.html> dostęp 31.01.2017

Centrum Kultury Raszyn oferuje zajęcia stałe: wokalne, muzyczne, plastyczne, ruchowo-taneczne, edukacyjne, warsztaty oraz kluby zainteresowań. Na dużej sali widowiskowej organizowane są imprezy okolicznościowe, np. wieczory poetyckie, spektakle teatralne, koncerty znanych grup muzycznych, wokalistek/ wokalistów, pokazy filmowe, itp. Placówka posiada również galerię „Q” gdzie organizowane są wernisaże artystów z całej Polski i zaplecze wystawiennicze, gdzie prezentowane są prace z prowadzonych konkursów artystycznych.

Obszar rewitalizacji jest miejscem, gdzie toczy się życie społeczno-gospodarcze, w granicach tego terenu znajdują się nowopowstające obiekty (obecnie w budowie): **wielofunkcyjna hala sportowa** oraz **oddział przedszkola samorządowego**. Obie placówki mogą być zapleczem do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Potencjałem obszaru rewitalizacji jest również **bliskość dużego miasta**, która pozwala na rozwój i ułatwiony dostęp do kultury oraz infrastruktury (np. lotnisko).

2.6 Podsumowanie pogłębionej analizy obszaru rewitalizacji

Wyznaczony obszar rewitalizacji jest miejscem, w którym zdiagnozowano (na podstawie wyżej przedstawionych danych ilościowych i jakościowych) problemy społeczne takie jak:

- wysoka zależność od wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej ze względu na dysfunkcje: długotrwałą i ciężką chorobę, niepełnosprawność, ubóstwo, bezrobocie;
- wysoki odsetek dzieci niepełnosprawnych na obszarze rewitalizacji
- niedostateczne wsparcie dla młodzieży i rodzin, w tym rodzin dzieci niepełnosprawnych;
- zagrożenie uzależnieniami wśród młodzieży;
- problemy opiekuńczo-wychowawcze w rodzinach;
- zagrożenie wykluczeniem społecznym i marginalizacją spowodowane ubóstwem;
- występowanie przemocy w rodzinie;
- starzenie się społeczeństwa;
- widoczny brak integracji społecznej spowodowany jednorodzinną zabudową, niedostatkiem miejsc spotkań oraz uwarunkowaniami przestrzenno-funkcjonalnymi – ruchliwą trasą Al. Krakowskiej, która dzieli dwa osiedla. W związku z napływem dużej liczby osób o innej narodowości niż polska, problem integracji społecznej wymaga dwutorowego podejścia (integracji rdzennych mieszkańców oraz napływowej ludności).

W sferze **przestrzenno-funkcjonalnej** konsekwencją funkcjonowania drogi dwujezdniowej o trzech pasach ruchu w dwóch kierunkach (główna arteria gminy Al. Krakowska, dzieląca dwa osiedla Raszyn I i Raszyn II) jest wysokie natężenie ruchu samochodowego, który jest źródłem nadmiernego hałasu i zanieczyszczenie powietrza. W opinii mieszkańców wpływ Al. Krakowskiej na życie społeczne jest znaczący, dodatkowo ze względu na nieefektywną organizację ruchu drogowego – brak lewoskrętów utrudniony jest dojazd do pobocznych ulic, które są ulokowane prostopadle do Al. Krakowskiej. Przez lata ta trasa była częścią drogi krajowej nr 8, wzmożony ruch drogowy, zdaniem organów pomocy społecznej, przyczynił się do rokrocznego wzrostu liczby osób otrzymujących wsparcie ze względu na długotrwałą chorobę. Brakuje jednak danych

liczbowych na temat oddziaływania Al. Krakowskiej na zdrowie mieszkańców, ponieważ do tej pory nie były prowadzone tego typu badania i analizy. Kolejnym problemem w sferze przestrzenno-funkcjonalnej jest niewystarczająca sieć ścieżek pieszo-rowerowych. Obecnie mieszkańcy Falent i Nowych Grocholic mają utrudniony dojazd do Raszyna, zdiagnozowano również brak ciągów komunikacyjnych (pieszo-rowerowych) łączących te dwa sołectwa.

W **sferze technicznej** na podstawie danych jakościowych zidentyfikowano problem wąskich dróg, brak chodników lub ich niską jakość. Postępująca degradacja zabytków nie pozwala na efektywne wykorzystywanie potencjału historycznego.

W **sferze gospodarczej**, osoby prowadzące działalność gospodarczą przy Al. Krakowskiej zgłaszały uciążliwość licznych słupków blokujących parkowanie i dojazd do obiektu od strony głównej arterii. Zdaniem respondentów biorących udział w wywiadzie grupowym przedsiębiorcy okazjonalnie współpracują z władzami lokalnymi, natomiast zauważono otwartość ze strony przedsiębiorców do rozmów z samorządem nt. wzajemnej międzysektorowej współpracy.

W **sferze środowiskowej** w okresie grzewczym występuje zanieczyszczenie powietrza spowodowane spalaniem nieodpowiednich paliw (śmieci z gospodarstwa domowego, niskiej jakości węglem i drewnem), skażenie powietrza wynikające z ruchu samochodowego w Al. Krakowskiej oraz z powodu oddziaływania lotniska im. F. Chopina w Warszawie.

3. Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi w gminie, w tym strategią rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych

3.1 Strategia Rozwoju Gminy Raszyn do 2020 r.

Strategia Rozwoju¹⁹ oraz Gminny Program rewitalizacji wykazują się podobieństwem na poziomie celów strategicznych oraz przypisanym im zadaniom. Oba dokumenty akcentują rozwój społeczny, który widoczny jest w opisie wizji obu dokumentów. Wizja Gminy Raszyn w 2022 r. zapisana w Strategii obejmuje takie zagadnienia jak: rozwój kultury, oświaty, rekreacji; wsparcie dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw; ochrona środowiska przyrodniczego, rozwój infrastruktury technicznej i społecznej. Natomiast cele strategiczne to:

1. Wzrost jakości życia oraz aktywności mieszkańców Raszyna wraz z odzyskaniem tożsamości regionalnej
2. Dostosowanie infrastruktury społecznej gminy do oczekiwań mieszkańców, a w szczególności młodzieży
3. Wdrożenie europejskich norm rozwoju zrównoważonego (ekorozwoju) w gminie
4. Eliminowanie uciążliwości komunikacyjnych na terenie gminy
5. Poprawa stanu infrastruktury technicznej na terenie gminy dla rozwoju przedsiębiorczości
6. Promocja wizerunku gminy ukazująca jej atrakcje kulturowe i historyczne

Cele strategiczne zapisane w Strategii Rozwoju Gminy Raszyn do 2020 r. oraz przypisane im działania są spójne z założeniami oraz celami Gminnego Programu Rewitalizacji, szczególnie w zakresie:

- poprawy jakości życia,
- odzyskaniem tożsamości regionalnej (historycznej)
- eliminacji uciążliwości komunikacyjnych.

Poszczególne działania zapisane w Strategii są spójne z przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz określonymi kierunkami działań.

¹⁹ Dokument dostępny pod adresem <http://bip.raszyn.pl/?c=308>

3.2 Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Raszyn na lata 2012-2025

Misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Raszyn²⁰ określająca „dążenie do poprawy standardu życia wszystkich członków społeczności, do zapewnienia mieszkańcom Gminy warunków sprzyjających osobistemu rozwojowi, wzrostu produktywnego zatrudnienia oraz eliminacji negatywnych zjawisk dotyczących mieszkańców, ich rodzin i całych społeczności, tj. ubóstwa, patologii oraz wszelkich form dyskryminacji i wykluczenia społecznego” jest spójna z założeniami Gminnego Programu Rewitalizacji. Zbieżność kierunków widoczna jest również na poziomie celów strategicznych zapisanych w Strategii:

Cel strategiczny 1: Zintegrowany system wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji dziecka

Cel strategiczny 2: Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych

Cel strategiczny 3: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Minimalizowanie uzależnienia od alkoholu w związku z współwystępowaniem ze zjawiskiem przemocy.

Cel strategiczny 4: Inicjowanie działań sprzyjających aktywizacji społeczności lokalnych, rozwój wolontariatu i zwiększenie koordynacji działań organizacji pozarządowych.

Cel strategiczny 5: Wsparcie pracowników służb społecznych.

3.3 Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Raszyn na lata 2016 – 2022

Gminny Program Wspierania Rodziny²¹ jest dokumentem programującym działania w zakresie instytucjonalnego wsparcia dla rodzin, świadczonego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Cele i kierunki działań zapisane w dokumencie są zbieżne z Gminnym Programem Rewitalizacji, w szczególności z celem strategicznym nr 1 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji oraz z celami operacyjnymi. Cele strategiczne i szczegółowe wymienione w Gminnym Programie Wspierania Rodziny zostały umieszczone poniżej:

Cel strategiczny I - Zharmonizowana polityka społeczna

I Cel Szczegółowy Zwiększenie wykorzystania środków i zasobów na cele społeczne

II Cel Szczegółowy Budowanie szerokiego partnerstwa oraz kapitału społecznego

Cel strategiczny II - Ukształtowanie użytecznego i skutecznego systemu opieki nad rodziną

I Cel Szczegółowy Skuteczny system opieki nad rodziną i dzieckiem

II Cel Szczegółowy Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

²⁰ Dokument dostępny pod adresem <http://www.bip.raszyn.pl/?a=6866>

²¹ Dokument dostępny pod adresem <http://bip.raszyn.pl/?a=10713>

III Cel Szczegółowy Koordynacja, wspieranie i promowanie działań w obszarach profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniem

Cel strategiczny III - Wzmacnianie instytucji rodziny

I Cel Szczegółowy Diagnozowanie sytuacji rodzin z terenu gminy

II Cel Szczegółowy Poprawa kompetencji i umiejętności wychowawczych rodziców

III Cel Szczegółowy Wzmacnianie systemu opieki nad dzieckiem przebywającym poza rodziną naturalną

Gminny Program Rewitalizacji koresponduje z zadaniami wymienionymi w Gminnym Programie Wspierania Rodziny, m.in.:

- podejmowanie działań mających na celu pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców i włączanie ich w rozwiązywanie lokalnych problemów,
- profilaktyka uzależnień, praca z rodzinami w zakresie rozwoju kompetencji wychowawczych,
- zwiększenie dostępności specjalistycznych form pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin,
- kontynuacja i rozwój oferty sportowo-kulturowej dla dzieci i młodzieży, szczególnie w czasie wolnym od lekcji,
- realizacja programów, warsztatów i prelekcji tematycznych w szkołach dla dzieci, młodzieży, rodziców dotyczących przeciwdziałaniu przemocy.

3.4 Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego

Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego, Tom II²² określa politykę przestrzenną gminy, ujętą w rozdziale II. Wyróżniono tam cztery główne funkcje gminy, które będą rozwijane, tj.:

1. Funkcja mieszkaniowa - rozwijana we wszystkich miejscowościach w zależności od dostępności infrastruktury oraz komunikacji.
2. Funkcja usługowo - administracyjna a) kontynuacja roli miejscowości Raszyn, Rybie, Nowe Grocholice („Trójwieś”) w gminie jako ośrodka administracyjnego, politycznego, kulturowego i społecznego - stanowiącego centrum obszaru, b) rozwój miejscowości z podstawowym programem usług: w Jaworowej, Dawidach, Dawidach Bankowych, Podolszynie Nowym, Falentach Dużych, Falentach Nowych, Słominie, Sękocinie Nowym, c) rozwój lokalnych centrów usługowych w obszarach koncentracji zabudowy mieszkaniowej, d) kontynuacja roli wielofunkcyjnego, ponadlokalnego centrum w Jankach i Falentach.

²² Dokument dostępny pod adresem <http://www.bip.raszyn.pl/?a=9288>

Funkcje usługowe zostały uszczegółowione, co w kontekście rewitalizacji jest istotne ze względu na rozwój Nowych Grocholic, Raszyna i Falent. „Trójwieś” - Raszyn, Rybie, Nowe Grocholice – określone jest jako centrum całej gminy - strefa centrum, która jest zaopatrzona w system obsługi mieszkańców w zakresie usług administracji, oświaty, nauki, zdrowia, sportu, kultury, kultu religijnego, handlu, rekreacji, obsługi turystyki i komunikacji z terenami przeznaczonymi pod zabudowę mieszkaniową. Z kolei miejscowości Sękocin Stary, Falenty mają tworzyć ponadlokalny ośrodek nauki z rozszerzonym programem usług dla obsługi mieszkańców w zakresie: usług oświaty, zdrowia, sportu, kultu religijnego, kultury, handlu, rekreacji, z terenami obsługi turystyki i komunikacji, z terenami pod bazy, logistykę, magazynowanie i wytwórczość, z terenami przeznaczonymi pod zabudowę mieszkaniową, z dużymi obszarami o funkcji przyrodniczej, a w Sękocinie Starym z kompleksem leśnym.

3. Funkcja usługowo - magazynowa i produkcyjna rozwijana w sąsiedztwie tras komunikacyjnych głównie w paśmie Trasy Katowickiej i Alei Krakowskiej, a także wzdłuż korytarzy projektowanych dróg ekspresowych i głównych ruchu przyspieszonego: Trasy Salomea - Wolica, Południowej Obwodnicy Warszawy oraz Trasy N-S.
4. Funkcja rekreacyjno-turystyczna w skali lokalnej i ponadlokalnej, w tym związana z utworzeniem miejsc rekreacji i wypoczynku w Falentach i Raszynie oraz organizacją szlaków turystyki rowerowej.

Dokument Studium zbieżny jest z Gminnym Programem Rewitalizacji pod kątem dbałości o naturalne zasoby gminy, równoważenie aktywności gospodarczej, rozwój i aktywizację funkcji rekreacji codziennej i weekendowej. Zgodnie ze Studium głównymi celami rozwoju przestrzennego jest:

1. stworzenie warunków dla dynamicznego i harmonijnego rozwoju społeczno-gospodarczego,
2. ugruntowanie znaczenia Raszyna jako wielofunkcyjnego ośrodka lokalnego,
3. zrównoważony rozwój jako podstawa działań planistycznych i realizacyjnych uwzględniający:
 - zwiększenie atrakcyjności przestrzeni gminy dla lokalizacji różnych form aktywności gospodarczej,
 - wielofunkcyjny rozwój obszarów wszystkich miejscowości w gminie,
 - wzrost poziomu życia mieszkańców,
 - ochrona przyrody i wykorzystanie walorów przyrodniczych dla rozwoju rekreacji i wypoczynku w gminie,
 - harmonizowanie procesów rozwojowych.

Gminny Program Rewitalizacji odwołuje się przede wszystkim do punktu 1. Stworzenie warunków dla dynamicznego i harmonijnego rozwoju społeczno-gospodarczego oraz do punktu 3. zrównoważony rozwój jako podstawa działań planistycznych i realizacyjnych, w szczególności w odniesieniu do zwiększenia atrakcyjności przestrzeni gminy dla lokalizacji różnych form aktywności gospodarczej, wzrostu poziomu życia mieszkańców, harmonizowania

procesów rozwojowych. Wyraża się to przede wszystkim poprzez ujęcie w Gminnym Programie Rewitalizacji przedsięwzięć mających na celu wsparcie rozwoju sfery przestrzenno-funkcjonalnej z uwzględnieniem równoległego rozwoju funkcji gospodarczych obszaru rewitalizacji.

Schemat 1. Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi w gminie

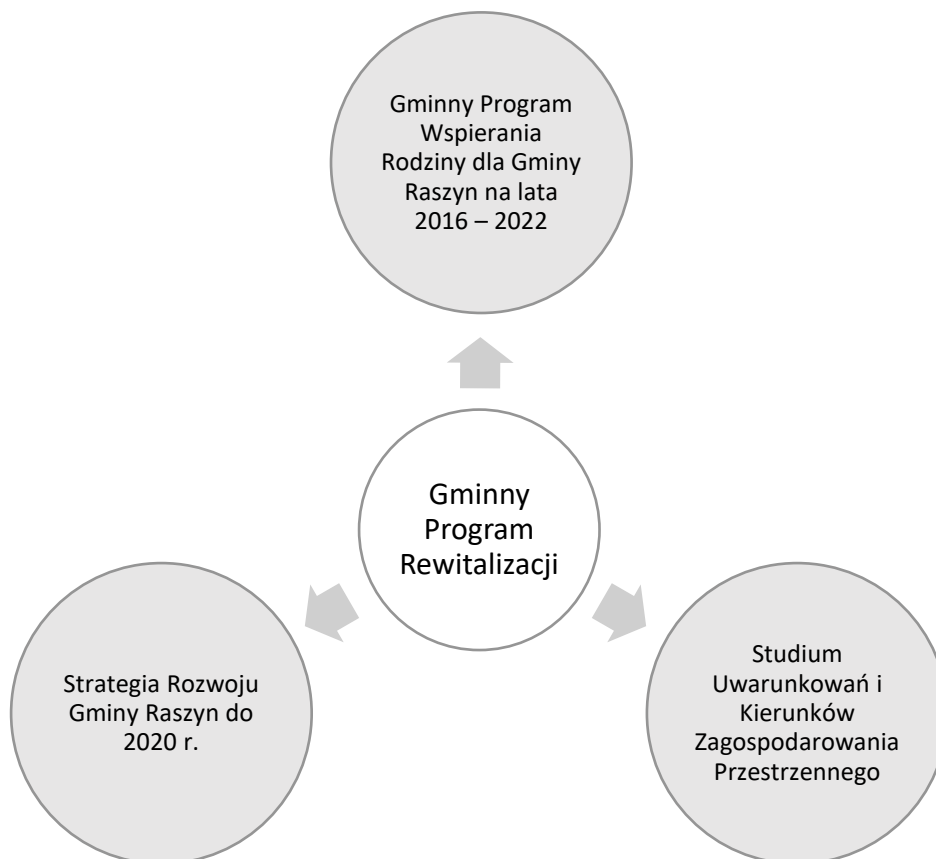

Tabela 15. Spójność dokumentów strategicznych z Programem rewitalizacji

Dokument gminny	Cele operacyjne Programu rewitalizacji	Cel strategiczny 1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji			Cel strategiczny 2. Rozwój przyjaznych przestrzeni publicznych sprzyjających zaspokajaniu potrzeb mieszkańców i nawiązywaniu kontaktów społecznych	
		Cel 1.1 Rozwój systemowego i kompleksowego wsparcia rodziny	Cel 1.2 Wsparcie rozwoju potencjału młodzieży na obszarze rewitalizacji	Cel 1.3 Utworzenie miejsc integracji i aktywizacji społecznej	Cel 2.1 Wzrost użyteczności przestrzeni publicznych na cele społeczne i gospodarcze	Cel 2.2 Rozwój efektywnych i przyjaznych środowisku ciągów komunikacyjnych
Strategia Rozwoju Gminy Raszyn do 2020 r.			X	X	X	X
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Raszyn na lata 2012-2025	X	X	X	X		
Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Raszyn na lata 2016 – 2022	X					
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego					X	X

Źródło: opracowanie własne

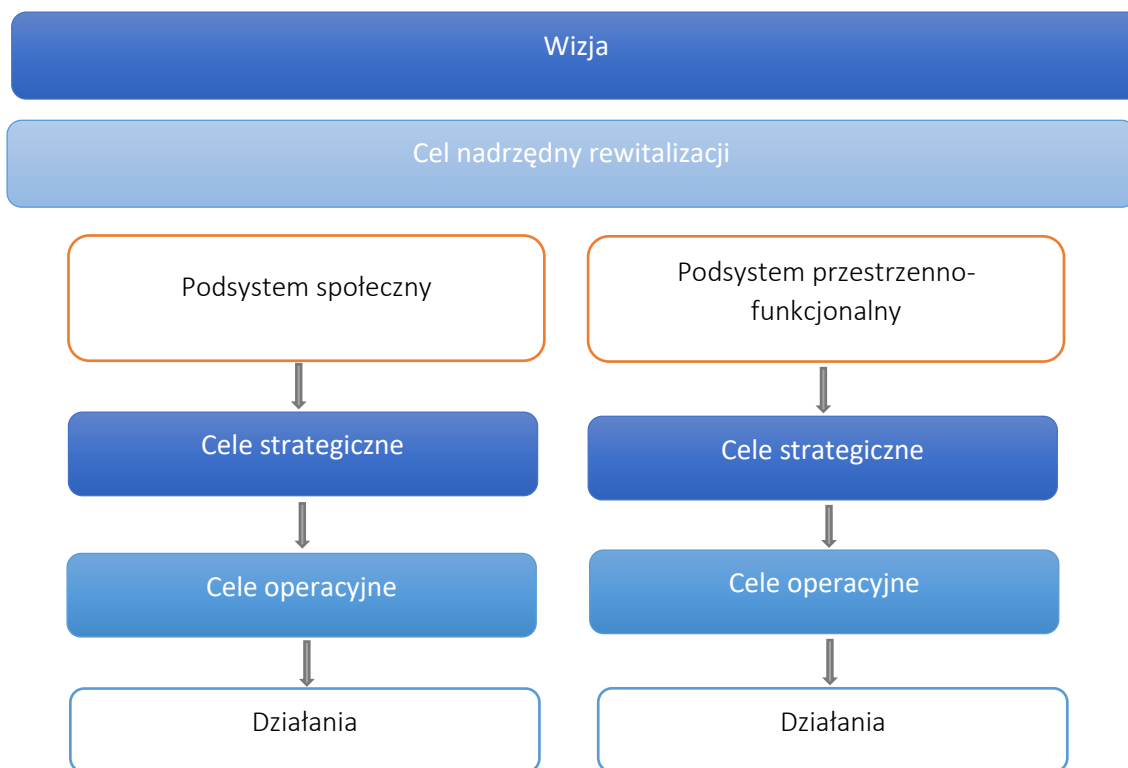
4. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji dzięki przeprowadzonym przedsięwzięciom stanie się spójny społecznie, przestrzennie i gospodarczo. Społeczność lokalna zrewitalizowanego obszaru jest aktywna, angażuje się w życie lokalne i bierze czynny udział w rozwoju gminy. Dzięki działaniom rewitalizacyjnym wrosła liczba wydarzeń i inicjatyw podejmowanych oddolnie, mających na celu zacieśnianie więzi sąsiedzkich. Kluczowym efektem rewitalizacji jest aktywizacja i włączenie do społeczeństwa grup zagrożonych marginalizacją tj. osoby niepełnosprawne i ich rodziny, seniorów. Działania rewitalizacyjne wspierają proces wychowywania oraz zwiększenie kompetencji opiekuńczych wśród rodziców. Obszar rewitalizacji jest przyjaznym miejscem do zamieszkiwania, a przestrzeń publiczna sprzyja ciekawemu spędzaniu czasu wolnego poza domem oraz zacieśnianiu więzi rodzinnych.

Otoczenie głównej arterii komunikacyjnej – Al. Krakowskiej jest uporządkowane i atrakcyjne, co wpłynęło na podniesienie poziomu estetyki, komfortu i jakości życia w miejscu zamieszkania. Wzrost atrakcyjności spowodował ożywienie społeczno-gospodarcze w centrum obszaru rewitalizacji, które wyraża się w poprzez funkcjonowanie różnorodnych punktów usługowo-handlowych. Al. Krakowska i przestrzeń ją otaczająca jest zorganizowana w sposób ułatwiający kontakty międzysąsiedzkie poprzez możliwość organizacji swobodnych spotkań w pobliskich kawiarniach, sprzyjających rozmowie i odpoczynkowi na poza domem. Dzięki ułatwieniom komunikacyjnym zwiększyła się liczba osób korzystających z transportu rowerowego. Integrację społeczną i wzmacnianie tożsamości historycznej wspiera Centrum Integracji Społecznej utworzone w zabytkowym budynku austerii przy Al. Krakowskiej.

5. Cele rewitalizacji i kierunki działań

Struktura elementów Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Raszyn na Lata 2016 – 2023 – Integracja Społeczna i Terytorialna

Nadrzędny cel rewitalizacji

Poprawa jakości życia i funkcjonowania na obszarze rewitalizacji poprzez ułatwiony dostęp do infrastruktury społecznej umożliwiającej organizację życia społecznego oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej w sposób przyjazny i zachęcający do podejmowania i podtrzymywania więzi społecznych i relacji sąsiedzkich.

Cel nadrzędny kierunkuje proces wyprowadzania obszaru ze stanu kryzysowego i jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy i potrzeby rewitalizacyjne. Realizacja celu nadrzędnego ma przyczynić się do ożywienia obszaru rewitalizacji oraz poprawy warunków życia jego mieszkańców. Powodzenie realizacji celu nadrzędnego zależy będzie od stopnia aktywności i mechanizmów włączania interesariuszy rewitalizacji.

Cele strategiczne służą osiągnięciu wizji oraz realizacji celu nadrzędnego. Określają rezultaty, jakie przyniesie ich realizacja w długiej perspektywie czasu. Celom strategicznym przypisano cele operacyjne, które wspomagają dążenie do osiągnięcia w/w celów.

Działania przypisane do celów operacyjnych opisują w jaki sposób zostaną osiągnięte wyznaczone cele.

Tabela 16. Cele strategiczne i operacyjne w podziale na podsystemy

Podsystem	Cele strategiczne	Cele operacyjne
Społeczny	1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji	1.1. Rozwój systemowego i kompleksowego wsparcia rodziny
		1.2. Wsparcie rozwoju potencjału młodzieży na obszarze rewitalizacji
		1.3. Utworzenie miejsc integracji i aktywizacji społecznej
Przestrzenno-funkcyjny	2. Zagospodarowana i dostępna dla mieszkańców przestrzeń publiczna	2.1. Wzrost użyteczności przestrzeni publicznych na cele społeczne i gospodarcze
		2.2. Rozwój efektywnych i przyjaznych środowisku ciągów komunikacyjnych

Źródło: opracowanie własne

Podsystem społeczny

Cel strategiczny 1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji

Najważniejszym aspektem społecznym w rewitalizacji jest podejmowanie działań zmierzających do zmniejszenia liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją ze względu na występujące w rodzinach problemy takie jak: niepełnosprawność, uzależnienia, przemoc itp. W tym celu zostaną podjęte działania aktywizujące i integrujące społeczność lokalną. Inicjatywy skierowane do mieszkańców obszaru rewitalizacji będą katalizatorem kolejnych zmian – zacieśniania relacji i więzi międzyludzkich, podniesienia poziomu kapitału społecznego i zwiększenie poczucia wspólnoty wśród osób zamieszkujących obszar rewitalizacji.

Tabela 17. Cel strategiczny 1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji - struktura

Cel strategiczny 1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji	
Cel operacyjny 1.1 Rozwój systemowego i kompleksowego wsparcia rodziny	
Działania	1. Utworzenie grupy wsparcia dla rodzin dzieci niepełnosprawnych 2. Rozwój kompetencji wychowawczych rodziców
Cel operacyjny 1.2 Wsparcie rozwoju potencjału młodzieży na obszarze rewitalizacji	
Działania	1. Wsparcie działań profilaktycznych i edukacyjnych skierowanych do młodzieży m.in. z zakresu profilaktyki uzależnień 2. Zwiększenie i uatrakcyjnienie oferty spędzania czasu wolnego dla młodzieży
Cel operacyjny 1.3. Utworzenie miejsc integracji i aktywizacji społecznej	
Działania	1. Utworzenie miejsca integracji na terenie podobszarów rewitalizacji 2. Rozwój oferty społeczno-kulturalnej dla zróżnicowanych grup odbiorców 3. Zwiększenie aktywizacji i kapitału społecznego mieszkańców obszaru rewitalizacji 4. Wykorzystanie potencjału istniejących i powstających miejsc użyteczności publicznej (placówki oświatowe i przedszkolne, Biblioteka Publiczna, Gminny Ośrodek Sportu, Hala sportowa przy Gminnym Ośrodku Sportu).

Źródło: opracowanie własne.

Podsystem przestrzenno-funkcjonalny

Cel strategiczny 2. Zagospodarowana i dostępna dla mieszkańców przestrzeń publiczna

Największym problemem w sferze przestrzenno-funkcjonalnej jest Al. Krakowska oraz jej otoczenie, oddziałujące w sposób negatywny na mieszkańców pobliskich posesji. Chaos reklamowy, niewystarczające rozwiązania komunikacyjne, szereg barier architektonicznych występujących po obu stronach trasy, utrudniają mieszkańcom oraz osobom prowadzącym działalność gospodarczą codzienne funkcjonowanie. Działania podjęte w ramach tego podsystemu mają na celu zwiększenie jakości życia oraz zmniejszenie uciążliwości wynikających z charakteru Al. Krakowskiej (główna arteria gminy oraz droga wojewódzka). Kierunki działań pokazują jakie inicjatywy należy podjąć, by otoczenie wokół Al. Krakowskiej było przyjazne i otwarte dla mieszkańców, ułatwiające podejmowanie kontaktów sąsiedzkich, zachęcające do wychodzenia z domu oraz udziału w życiu publicznym zróżnicowanych grup społecznych poprzez rozwój sektora usług (kawiarnie, lokale gastronomiczne, itp.). Szczególnie ważnym aspektem będzie stworzenie dogodnych połączeń komunikacyjnych między podobszarami rewitalizacji poprzez rozwój ścieżek pieszo-rowerowych.

Tabela 18. Cel strategiczny 2. Zagospodarowana i dostępna dla mieszkańców przestrzeń publiczna - struktura

Cel strategiczny 2. Zagospodarowana i dostępna dla mieszkańców przestrzeń publiczna	
Cel operacyjny 2.1. Wzrost użyteczności przestrzeni publicznych na cele społeczne i gospodarcze	
Działania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwinięcie oferty rekreacyjnej na bazie istniejącego potencjału przyrodniczego 2. Wsparcie rozwoju sektora usług na obszarze rewitalizacji 3. Zmiana sposobu zagospodarowania wokół Al. Krakowskiej, ul. Zacisze, parku i rynku raszyńskiego 4. Likwidacja barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i obiektach infrastruktury społecznej
Cel operacyjny 2.2 Rozwój efektywnych i przyjaznych środowisku ciągów komunikacyjnych	
Działania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój sieci ciągów pieszo-rowerowych 2. Zapewnienie optymalnych połączeń między podobszarami rewitalizacji 3. Zwiększenie dostępności do obiektów infrastruktury społecznej 4. Uporządkowanie chaosu reklamowego i urbanistycznego wokół Al. Krakowskiej

Źródło: opracowanie własne.

6. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych

6.1 Charakterystyka podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest rezultatem partycypacji społecznej – została opracowana na podstawie zgłoszeń nadesłanych przez mieszkańców gminy, głównie z obszaru rewitalizacji. Nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych prowadzony był przez trzy tygodnie, formularz karty przedsięwzięcia²³ można było złożyć drogą korespondencyjną do Urzędu Gminy, na biuro podawcze, wysyłając zgłoszenie mailowe bądź wypełniając elektroniczny formularz na platformie do konsultacji społecznych www.cyfrowademokracja.pl. Nadesłane propozycje przedsięwzięć były weryfikowane przez specjalnie powołany do tego celu Zespół ds. Rewitalizacji (Zarządzenie nr 159 Wójta Gminy Raszyn z dnia 17 listopada 2016 r. w sprawie: powołania Zespołu ds. Rewitalizacji²⁴). Odbyły się dwa zebrania Zespołu, pierwsze w dn. 24 listopada 2016 r., drugie w dn. 28 listopada 2016 r., na które zostali zaproszeni wnioskodawcy złożonych kart przedsięwzięć rewitalizacyjnych²⁵. Zespół rozpatrywał nadesłane zgłoszenia czy są zgodne z kryteriami zawartymi w ustawie o rewitalizacji z dn. 9 października 2015 r., szczególnie ze zgodnością z art.15 ust.5. Łącznie nadesłano 15 przedsięwzięć, z czego jedno zostało odrzucone, a cztery ze względu na podobieństwo tematyczne zostały scalone i podzielone na dwa niezależne przedsięwzięcia. **Obecny kształt listy przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest wynikiem dialogu samorządu z wnioskodawcami.** Należy wspomnieć, że pierwsze propozycje na działania rewitalizacyjne interesariusze zgłaszali już na pierwszym spotkaniu konsultacyjnym, w ramach konsultacji projektu uchwały obszaru zdegradowanego i rewitalizacji.

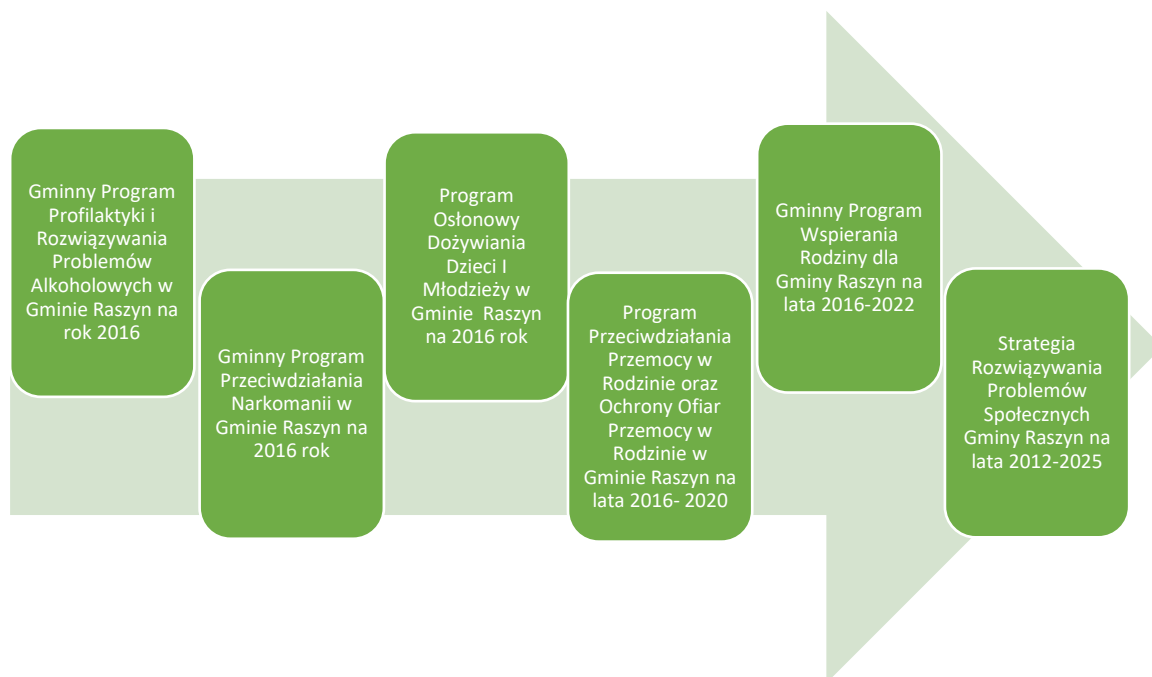
Wykaz podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych obejmuje przedsięwzięcia mające na celu zapobieganiu wykluczeniu społecznemu oraz rozwiązywaniu problemów społecznych dotyczących osoby niepełnosprawne, młodzież, rodziny, osoby starsze. **Wszystkie przedsięwzięcia są zlokalizowane na obszarze rewitalizacji.** Zaplanowane przedsięwzięcia są kontynuacją dotychczasowych działań podejmowanych przez władze samorządowe, wyrażających się w przyjęciu programów profilaktycznych i strategicznych przedstawionych na poniższym schemacie (2).

²³ Formularz oraz informacja o naborze została opublikowana w BIP Urzędu Gminy Raszyn (<http://bip.raszyn.pl/?c=530>) oraz www.rewitalizacja.raszyn.pl

²⁴ Zarządzenie zostało opublikowane w BIP Urzędu Gminy Raszyn <http://bip.raszyn.pl/?a=11278>

²⁵ Notatka podsumowująca zebrania zespołu jest opublikowana w BIP Urzędu Gminy Raszyn <http://bip.raszyn.pl/?a=11344>

Schemat 2. Programy profilaktyczne i strategiczne prowadzone w Gminie Raszyn

Lista podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych:

1. Warsztatowa Grupa Wzajemnego Wsparcia dla rodzin z niepełnosprawnościami	2. Utworzenie domu spotkań oraz organizacja zajęć aktywizujących lokalną społeczność w Nowych Grocholicach	3. Organizacja miejsca usług i zajęć dedykowanych dla młodzieży - Młodzieżowy Klub Inicjatyw Lokalnych
4. Kompleksowe wsparcie rodziny	5. Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla Osób Starszych z ofertą aktywizacyjną dla osób starszych	6. Poprawa funkcjonalności przestrzennej Al. Krakowskiej

Tabela 19. Główne przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Lokalizacja	Realizator	Potencjalni partnerzy	Budżet ²⁶	Harmonogram realizacji	Wskaźnik realizacji projektu	Wartość bazowa	Wartość docelowa
1.	Warsztatowa Grupa Wzajemnego Wsparcia dla rodzin z niepełnosprawnościami	Podobszar I - Raszyn, Centrum Kultury Raszyn, Al. Krakowska 29a Budynek Austerii - Aleja Krakowska 1 Gminny Ośrodek Sportu - ul. Sportowa 30 Placówki oświatowe	Osoby prywatne działające na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych GOPS (wsparcie w kontaktach z rodzinami), organizacje pozarządowe	Centrum Kultury Raszyn, Centrum Integracji Społecznej (powstające w budynku austerii), organizacje pozarządowe, placówki medyczne	300 000 zł	2017-2023	Liczba uczestników zajęć	0	15
							Liczba spotkań grupy	0	20
2.	Utworzenie domu spotkań oraz organizacja zajęć aktywizujących lokalną społeczność w Nowych Grocholicach	Podobszar I - Nowe Grocholice, (proponowana lokalizacja: działki 43/10, 43/11, 43/12; plac na skrzyżowaniu ulicy Trakt Grocholiccki i Partyzantów)	Urząd Gminy, podmioty prywatne (konkurs)	Organizacje pozarządowe, mieszkańcy	3 500 000 zł	2017-2019	Liczba uczestników organizowanych zajęć społeczno-kulturalnych	0	20
							Liczba spotkań sołeckich	0	12
3.	Organizacja miejsca usług i zajęć dedykowanych dla młodzieży - Młodzieżowy Klub Inicjatyw Lokalnych	Podobszar I - Raszyn, powstająca Wielofunkcyjna Hala Sportowa przy Gminnym Ośrodku Sportu w Raszynie, budynek Austerii	Urząd Gminy, GOPS (wsparcie projektu, kontakty robocze)	Organizacje pozarządowe, poradnie psychologiczne, placówki oświatowe, Centrum Integracji Społecznej (powstające w budynku Austerii),	350 000 zł	2017-2023	Liczba spotkań z trenerami/psychologami	0	20
							Liczba zorganizowanych zajęć edukacyjnych, sportowych, aktywizacyjnych	0	25

²⁶ Potencjalne źródła finansowania zostały umieszczone w Rozdz. 8. Szacunkowe ramy finansowe programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Lokalizacja	Realizator	Potencjalni partnerzy	Budżet ²⁷	Harmonogram realizacji	Wskaźnik realizacji projektu	Wartość bazowa	Wartość docelowa
4.	Kompleksowe wsparcie rodziny	Podobszar I - Raszyn, powstająca hala sportowa Wielofunkcyjnej Hali Sportowej przy Gminnym Ośrodku Sportu w Raszynie/ budynek nowego przedszkola przy ul. Poniatowskiego	Urząd Gminy, GOPS (wsparcie projektu, kontakty robocze)	Organizacje pozarządowe, placówki medyczne, poradnie psychologiczne	1 500 000 zł	2017-2023	Liczba uczestników spotkań	0	30
							Liczba rodzin biorąca udział w projekcie	0	15
5.	Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla Osób Starszych z ofertą aktywizacyjną dla osób starszych	Podobszar II – Falenty – (zostanie rozpisany konkurs dla podmiotów prywatnych, w którym zostanie ogłoszone miejsce realizacji)	Urząd Gminy, GOPS (wsparcie projektu, kontakty robocze), Placówki Wsparcia Dziennego, Placówki Oświatowe, Gminny Ośrodek Sportu, podmioty prywatne	Organizacje pozarządowe	800 000 zł	2017-2023	Procent osób w wieku 65+ w obszarze rewitalizacji korzystających z placówki	0	20%
							Liczba przeprowadzonych zajęć	0	50
6.	Poprawa funkcjonalności przestrzennej Al. Krakowskiej	Podobszar I - Raszyn, Al. Krakowska	Urząd Gminy	Organizacje pozarządowe, partnerzy prywatni	25 000 000 zł	2017-2023	Długość zmodernizowanych ciągów komunikacyjnych w wyniku realizowanych przedsięwzięć (w km)	0	2

²⁷ Potencjalne źródła finansowania zostały umieszczone w Rozdz. 8. Szacunkowe ramy finansowe programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych.

Tabela 20. Syntetyczny opis podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Lp.	Nazwa	Opis	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
1.	Warsztatowa Grupa Wzajemnego Wsparcia dla rodzin z niepełnosprawnościami	<p>Przedsięwzięcie ma na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu rodzin, których członkami są osoby niepełnosprawne. Na terenie gminy Raszyn rodziny, w których przynajmniej jeden członek ma orzeczoną niepełnosprawność nie mają dostatecznych możliwości, aby wzajemnie ze sobą współpracować nad poprawą swojej sytuacji społecznej i środowiskowej. Celem przedsięwzięcia jest organizacja oddolnej grupy wsparcia, prowadzonej przez rodziców dzieci niepełnosprawnych, w celu wzajemnej pomocy i edukacji w zakresie poradnictwa oraz wsparcia psychologicznego. Prowadzona działalność będzie polegać na organizacji cyklicznych spotkań, które służą:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymianie doświadczeń przy załatwianiu różnego rodzaju formalności związanych z orzecznictwem, uprawnieniami, świadczeniami itp. (dla rodziców/opiekunów), omówieniu przypadku niepełnosprawności i dotychczasowych metod terapii, danych kontaktowych ośrodków i specjalistów, efektów, wyników, rezultatów (dla rodziców/opiekunów) wzajemnemu wspieraniu się, pomocy sąsiedzkiej (dla rodziców/opiekunów) wspieraniu psychicznym i odpoczynku/chwilowego oderwania się od obowiązków, poprzez uczestnictwo w zajęciach kulturalno-oświatowych nabywaniu wiedzy poprzez uczestnictwo w tematycznych warsztatach, prelekcjach z dziedziny specjalistycznych terapii, medycyny naturalnej, leczenia medycznego, opieki nad niepełnosprawnymi osobami czy metod pozyskiwania środków finansowych itp. (dla rodziców/opiekunów) integracji środowiska rodzin niepełnosprawnych ze społecznością lokalną poprzez organizację warsztatów i prelekcji otwartych dla każdego mieszkańca 	<p>Rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> Działalność Warsztatowej Grupy Wzajemnego Wsparcia, działania jakiego nie ma na obszarze rewitalizacji gminy Raszyn Rodzice i członkowie rodzin, w których wychowują się osoby niepełnosprawne będą mieli możliwość edukacji na temat wychowywania dziecka z niepełnosprawnością, co przyczyni się do zwiększenia poczucia bezpieczeństwa rodziców. Kondycja psychiczna rodziców i członków rodzin ulegnie znacznej poprawie. <p>Sposób oceny:</p> <ul style="list-style-type: none"> Listy obecności - liczba osób biorących czynny udział w spotkaniach i działaniach Grupy Ankiety dla uczestników grupy: ankietyzacja przeprowadzona w momencie zapisania się do grupy oraz okresowo w trakcie działalności Grupy Sprawozdania okresowe <p>Przedsięwzięcie realizuje cel operacyjny 1.1 Rozwój systemowego i kompleksowego wsparcia rodziny.</p>

Lp.	Nazwa	Opis	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
		<ul style="list-style-type: none"> • przygotowaniu wspólnych form zajęć integracyjnych osób sprawnych i niepełnosprawnych • wspólnej organizacji zajęć kulturalno-oświatowych i terapii ogólnej (dla rodziców/opiekunów osób niepełnosprawnych) • wspólnej organizacji zajęć sportowo-rekreacyjnych (dla rodziców/opiekunów osób niepełnosprawnych) • podjęcia działań profilaktyczno-informacyjnych celem eliminacji bądź ograniczenia zdarzeń będących bezpośrednią bądź pośrednią przyczyną niepełnosprawności <p>Główne założenia planowanego przedsięwzięcia dla rodzin z osobami niepełnosprawnymi to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zbliżenie ich do źródeł informacji, wzajemna wymiana doświadczeń, • poprawa sytuacji społeczno-bytowej i socjalnej, • edukacja w szerokim zakresie (dziedzin medycznej, terapeutycznej, psychologicznej, formalno-prawnej itd.), • integracja tych rodzin z otoczeniem, • pomoc dla tych rodzin zwłaszcza zagrożonych ubóstwem, wykluczonych społecznie, • wsparcie dla tych rodzin z małymi dziećmi, zwłaszcza gdzie opiekunowie pobierają świadczenie pielęgnacyjne (zrezygnowały z pracy z konieczności opieki nad osobą niepełnosprawną) <p>Grupa będzie organizatorem spotkań, o zróżnicowanej formie i tematyce (z podziałem na rodzaje niepełnosprawności), np. warsztaty, prelekcje, dyskusje, prezentacje, warsztaty kulturalne, zajęcia artystyczne, spektakle, występy, imprezy integracyjne, spotkania informacyjne, wykłady, zajęcia terapii ogólnej, zajęcia artystyczne i kulturalno-oświatowe, spotkania integracyjne, zajęcia sportowo-rekreacyjne, wycieczki poznawcze itp. Działania te będą realizowane na obiektach użyczonych/wypożyczonych od Partnerów przedsięwzięcia i</p>	

Lp.	Nazwa	Opis	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
		<p>przy ich współpracy, której zakres będzie szczegółowo uzgodniony przy każdorazowym planowaniu konkretnego działania.</p> <p>W wyniku podjętych działań przedsięwzięcie może mieć bezpośredni wpływ na zwiększenie szans na zatrudnienie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego i ubóstwa, poprawę jakości życia, poprawę sytuacji prawno-formalnej rodzin z niepełnosprawnością, aktywizację i integrację społeczności lokalnej z tymi rodzinami.</p>	

Lp.	Nazwa	Opis	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
2.	Utworzenie domu spotkań oraz organizacja zajęć aktywizujących lokalną społeczność w Nowych Grocholicach	<p>Na terenie sołectwa Nowe Grocholice infrastruktura społeczna jest niedostatecznie rozwinięta, brakuje placówki z programem aktywizacji społecznej dla lokalnej społeczności, miejsce zostanie wykorzystane również do prowadzenia zebrań sołeckich. Ze względu na gęstą zabudowę, w sołectwie obecnie istnieje jedna działka należąca do zasobu gminy, na której mógłby powstać dom spotkań. Lokalizacja działki jest dogodna ze względu na brak bliskiego sąsiedztwa domów jednorodzinnych, zatem nie będzie zachodził konflikt z mieszkańcami – sąsiadami obiektu.</p> <p>Organizacja takiego miejsca skutkuje poprawą jakości życia, aktywizacją i integracją społeczności lokalnej. W trakcie budowy zostanie rozpatrzona organizacja filii biblioteki publicznej w Nowych Grocholicach.</p>	<p>Rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie integracji społecznej lokalnej społeczności <p>Sposób oceny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Listy obecności uczestników spotkań i wydarzeń społeczno-kulturalnych • Protokoły zebrań sołeckich • Ankiety dotyczące oferty placówki oraz oceny jej działalności <p>Przedsięwzięcie realizuje cel operacyjny 1.3. Utworzenie miejsc integracji i aktywizacji społecznej.</p>
3.	Organizacja miejsca usług i zajęć dedykowanych dla młodzieży - Młodzieżowy Klub Inicjatyw Lokalnych	<p>Przedsięwzięcie polega na zorganizowaniu miejsca przyjaznego młodzieży, zachęcającego ją do aktywnego działania, rozwijania swoich pasji i zainteresowań, pogłębiania więzi z grupą rówieśniczą poprzez zajęcia sportowe, edukacyjne, terapeutyczne itp. Będzie to elementem wspierającym prowadzoną w gminie profilaktykę uzależnień skierowaną do młodzieży. Aktywizacja młodzieży oraz zorganizowanie miejsca spędzania czasu wolnego ma na celu zapobieganie popadaniu w nałogi. Organizowane zajęcia będą ukierunkowane na zawiązywanie relacji koleżeńskich, zmniejszenie poczucia marginalizacji ze względu na występującą chorobę, niepełnosprawność, ubóstwo czy inne problemy występujące w rodzinie. Przewiduje się zatrudnienie wykwalifikowanych pedagogów, trenerów i psychologów, którzy stworzą kompleksowy program dla młodzieży łączący aspekty edukacji w zakresie postaw przedsiębiorczych i współpracy, aktywizacji ruchowej oraz wsparcia psychologicznego. Potencjał nowej wielofunkcyjnej hali sportowej zostanie wykorzystany do prowadzenia zajęć rekreacyjno-sportowych, wspomagających w/w działania animacyjne. Poprzez sport i zajęcia w innej placówce niż szkoła, młodzież ma okazję zawiązywać nowe przyjaźnie i nabywać umiejętności współpracy w grupie oraz radzenia</p>	<p>Rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększony poziom wiedzy wśród młodzieży w zakresie profilaktyki uzależnień <p>Sposób oceny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Listy uczestników biorących udział w zajęciach, • Protokoły zebrań z przeprowadzonych konsultacji/spotkań, • Ankiety ewaluacyjne <p>Przedsięwzięcie realizuje cel operacyjny 1.2 Wsparcie rozwoju potencjału młodzieży na obszarze rewitalizacji.</p>

Lp.	Nazwa	Opis	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
		sobie w sytuacjach stresujących. Modernizacja budynku Austerii (przedsięwzięcie uzupełniające) i utworzenie tam Centrum Integracji Społecznej będzie wspierać działalność Młodzieżowego Klubu poprzez ofertę społeczno-kulturalną skierowaną do tej grupy oraz zaplecze w postaci sal do prowadzenia zajęć terapeutycznych w grupie.	

Lp.	Nazwa	Opis	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
4.	Kompleksowe wsparcie rodziny	<p>Przedsięwzięcie jest odpowiedzią na zmieniające się warunki życia społecznego, które wpływają na kształt oraz funkcjonowanie rodziny, a nawet podejmowanie decyzji o jej założeniu. Jedną z przyczyn tzw. kryzysu rodziny jest spadek liczby urodzeń oraz starzejące się społeczeństwo. Aby zahamować zjawisko niskiej dzietności należy wspomagać młodych rodziców w pełnieniu ich funkcji wychowawczych, poprzez tworzenie miejsc spotkań integracyjnych mających na celu wspomóc w trudnych sytuacjach nadchodzącego macierzyństwa, związanych z tym niepokoi i wspierać rodziny z małymi dziećmi. Młodzi rodzice często należą do grupy osób o słabym statusie ekonomicznym (np. niestabilne zatrudnienie i sytuacja finansowa). Często wynoszą z domu brak kompetencji do ciekawego i kreatywnego spędzania czasu z dzieckiem, a także przenoszą własne trudności w życiu i pracy na strefę rodziny. Niski dochód i trudności w pokonywaniu własnych problemów często odbijają się na sytuacji dziecka. Brak żłobka na terenie gminy jest barierą w powrocie matek na rynek pracy.</p> <p>Celem przedsięwzięcia jest kompleksowe wsparcie rodzin oczekujących dziecka oraz matek i ojców już wychowujących dzieci. Nauka i wsparcie rodziców w pełnieniu funkcji wychowawczych i społecznych polegać będzie na organizowaniu zajęć, porad ze specjalistami, utworzenia warunków do zawierania kontaktów z osobami w podobnej sytuacji życiowej. W ramach projektu przewiduje się zatrudnienie wykwalifikowanego personelu, utworzenie szkoły rodzenia, organizację cyklicznych warsztatów dla dzieci i ich rodziców. Prócz tego będą organizowane porady psychologiczne i zajęcia: warsztatowe, wykłady dla rodziców w celu pogłębienia ich wiedzy z zakresu opieki nad dzieckiem. Konieczne jest sprofilowanie oferty dla młodych rodziców – wsparcie w przełomowym momencie powiększenia się rodziny o dziecko oraz edukacja w zakresie budowania relacji rodzic-dziecko. Przedsięwzięcie będzie realizowane w zróżnicowanych obiektach w zależności od prowadzonych działań. Ćwiczenia, warsztaty, spotkania, wykłady skierowane do młodych</p>	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby urodzeń • Zwiększenie zainteresowania tematyką rodzicielstwa wśród dorosłych • Wsparcie młodych rodziców w procesie wychowywania dziecka • Wzrost poczucia bezpieczeństwa w sytuacji powiększenia się rodziny o dziecko • Wsparcie relacji rodzic – dziecko na każdym etapie jego rozwoju <p>Sposób oceny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Listy uczestników biorących udział w zajęciach, • Protokoły zebrań z przeprowadzonych konsultacji/spotkań, • Ankiety ewaluacyjne <p>Przedsięwzięcie realizuje cel operacyjny 1.1. Rozwój systemowego i kompleksowego wsparcia rodziny.</p>

Lp.	Nazwa	Opis	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
		<p>matek planuje się zrealizować w nowopowstających budynkach przedszkola oraz hali sportowej w celu efektywnego i pełnego wykorzystania potencjału danego miejsca. Podejmowane działania będą wzajemnie się uzupełniać, mając na uwadze specyfikę danej placówki i jej wyposażenie.</p> <p>Kompleksowe wsparcie rodziny to również rozwój opieki zdrowotnej – ułatwienie dostępu dla rodzin z dziećmi do usług rehabilitacyjnych i korekcyjnych, co pozwoli na podniesienie jakości życia rodzin z dziećmi dotkniętych schorzeniami układu kostnego. Obecnie na terenie gminy nie funkcjonuje żaden taki podmiot.</p>	

Lp.	Nazwa	Opis	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
5.	<p>Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla Osób Starszych z ofertą aktywizacyjną dla osób starszych</p>	<p>Przedsięwzięcie jest odpowiedzią na problemy wzrastającej liczby osób z niepełnosprawnością, długotrwałą i ciężką chorobą oraz wzrost liczby osób starszych w gminie. Charakterystyczny dla tych grup jest spadek dochodów (słabsza sytuacja ekonomiczna z uwagi na niższe dochody w stosunku do przeszłości). Problem starzejącego się społeczeństwa wiąże się z poczuciem samotności osób starszych i izolacji społecznej, a także degradacją i wycofaniem przez niektórych badaczy określanym jako „śmierć społeczna”. Należy tworzyć warunki do miejsc spotkań, integracji międzypokoleniowej a przy okazji działań towarzyszących, mających charakter edukacyjny, zapobiegawczy dla tej grupy osób. Oprócz przedłużającego się życia ważna jest jego jakość. Trudna sytuacja jest także wśród osób opiekujących się niedołączonymi rodzicami.</p> <p>Celem przedsięwzięcia jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawa jakości życia poprzez zapobieganie samotności, wycofaniu z życia społecznego, marginalizacji osób niepełnosprawnych i starszych w społeczeństwie. • zapobieganie polegające na stworzeniu miejsca spotkań, integracji w których poprzez zorganizowanie przedsięwzięcia niwelować można problem wykluczenia tej grupy osób. <p>Przewiduje się adaptację budynku uwzględniającą potrzeby osób starszych (60+) i niepełnosprawnych, a także rodziców z dziećmi oraz zatrudnienie personelu stałego i zorganizowanie czasu wolnego tej grupy osób. Pobyt w godzinach przedpołudniowych będzie zakończony obiadem.</p> <p>Rezultatem będzie poprawa sytuacji osób starszych i schorowanych, niepełnosprawnych i ich rodzin. W ramach integracji międzypokoleniowej oraz zapobieganiu marginalizacji osób niepełnosprawnych będą organizowane zajęcia dla rodziców i dzieci niepełnosprawnych.</p>	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa sytuacji osób starszych i schorowanych, niepełnosprawnych i ich rodzin, • Poprawa jakości życia poprzez wzajemną integrację i wymianę doświadczeń • Aktywizacja oraz zwiększony udział w życiu publicznym osób w wieku 65+ <p>Sposób oceny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Listy uczestników biorących udział w zajęciach, • Protokoły zebrań z przeprowadzonych konsultacji/spotkań, • Ankiety ewaluacyjne <p>Przedsięwzięcie realizuje cel operacyjny 1.1. Rozwój systemowego i kompleksowego wsparcia rodziny.</p>

Lp.	Nazwa	Opis	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
6.	Poprawa funkcjonalności przestrzennej Al. Krakowskiej	<p>Tranzytowy charakter Al. Krakowskiej spowodował, że miejscowość Raszyn została podzielona na dwie odrębne części: wschodnią i zachodnią (osiedle Raszyn I i Raszyn II), a mieszkańcy przyzwyczaili się do podejmowania aktywności oraz spędzenia wolnego czasu głównie w obrębie swojej części. Spowodowało to szereg problemów w integracji społeczności lokalnej oraz w dostępie do poszczególnych udogodnień na terenie sąsiadujących osiedli. Głównym założeniem przedsięwzięcia jest ograniczenie negatywnych skutków oddziaływania Al. Krakowskiej, poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uporządkowanie przestrzeni wokół Al. Krakowskiej, reedukacja chaosu reklamowego, • ułatwienie mieszkańcom zachodniej części Raszyna dostępu do otwartych terenów gminnych po wschodniej stronie tj. do Parku, Gminnego Ośrodka Sportu, Ogródka Jordanowskiego czy Siłowni Plenerowej, jak również okolic Stawu Raszyńskiego, • ułatwienie mieszkańcom wschodniej części Raszyna w dostępie do historycznie ważnych miejsc oraz terenów przyrodniczych po wschodniej części tj. okolice Austerii, okolice Parafii Św. Szczepana czy Stawu Puchalskiego • ułatwienie naturalnej integracji mieszkańców dzięki większym niż do tej pory zaangażowaniu się mieszkańców zachodniej części w inicjatywy dostępne dla mieszkańców wschodniej np.: zajęcia sportowe, mecze piłkarskie, spotkania towarzyskie i vice versa czyli udział mieszkańców wschodniej części w inicjatywach związanych z aktywizacją rejonów Austerii jak również stworzenie nowych miejsc ułatwiających taką integrację • Zmianę charakteru zabudowy ułatwiającą integrację mieszkańców np.: rozbudowa zabudowy mieszkaniowo – biurowej z zadbanym otoczeniem, oferująca miejsce na nowe przedsiębiorstwa usługowe oraz nowe mieszkania 	<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji</p> <p>Rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pogłębiona integracja społeczna dzięki ułatwionej komunikacji wschód-zachód i stworzeniu warunków do integracji mieszkańców – reintegracja lokalnej społeczności • Zmniejszenie liczby wypadków drogowych dzięki nowatorskim rozwiązaniom ograniczającym prędkość pojazdów • Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz hałasu względem stanu obecnego • Nowe formy działalności tj. kawiarnie, restauracje, kino letnie, sklepy na obszarach zdegradowanych względem stanu obecnego i nowe miejsca pracy • Zwiększenie atrakcyjności terenów położonych w pobliżu Al. Krakowskiej i nowa zabudowa mieszkaniowo-biurowo-usługowa • Poprawa percepcji Raszyna w oczach potencjalnych nowych mieszkańców oraz inwestorów dzięki czemu powstaną nowe inwestycje oraz miejsca pracy w innych częściach Gminy Raszyn <p>Sposób oceny: Rezultaty proponowanych przedsięwzięć zostaną zweryfikowane poprzez stworzenie szczegółowego raportu uwzględniającego: 1. Szczegółowej fotorelacji sprzed podjętych działań oraz po- 2. Analizę danych statystycznych dotyczących:</p> <ul style="list-style-type: none"> • średniej liczby osób korzystających z terenów otwartych tj. Park, GOŚ, terenów cennych przyrodniczo w pobliżu Stawu Raszyńskiego oraz Stawu Puchalskiego według danych Gminy • liczby wypadków oraz szacunkowej liczby wykroczeń drogowych na bazie danych Policji

Lp.	Nazwa	Opis	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
		<ul style="list-style-type: none"> Ograniczenie prędkości samochodów przejeżdżających tym odcinkiem i dostosowanie ulicy do potrzeb pieszych i rowerzystów Al. Krakowskiej, co spowoduje ograniczenie ryzyka wypadków samochodowych Likwidacja nieestetycznych przydrożnych słupków oraz zastąpienie ich drzewami oraz elementami zieleni niskiej Uporządkowanie parkowania Przykrycie rowu deszczowego - odzyskaną przestrzeń przeznaczyć na chodniki i ścieżki rowerowe oraz zieleń 	<ul style="list-style-type: none"> zanieczyszczenia powietrza według oceny pracowników Rezerwatu Stawy Raszyńskie stanu fauny i flory według oceny pracowników Rezerwatu Stawy Raszyńskie nowych miejsc pracy zarówno w formie umów o pracę jak i umów na zlecenie nowych inwestycji mieszkaniowo-biurowych według danych Gminy Raszyn <p>3. Analizie wyników elektronicznej ankiety wśród mieszkańców</p> <p>Przedsięwzięcie realizuje cel operacyjny 2.1. Wzrost użyteczności przestrzeni publicznych na cele społeczne i gospodarcze oraz 2.2. Rozwój efektywnych i przyjaznych środowisku ciągów komunikacyjnych.</p>

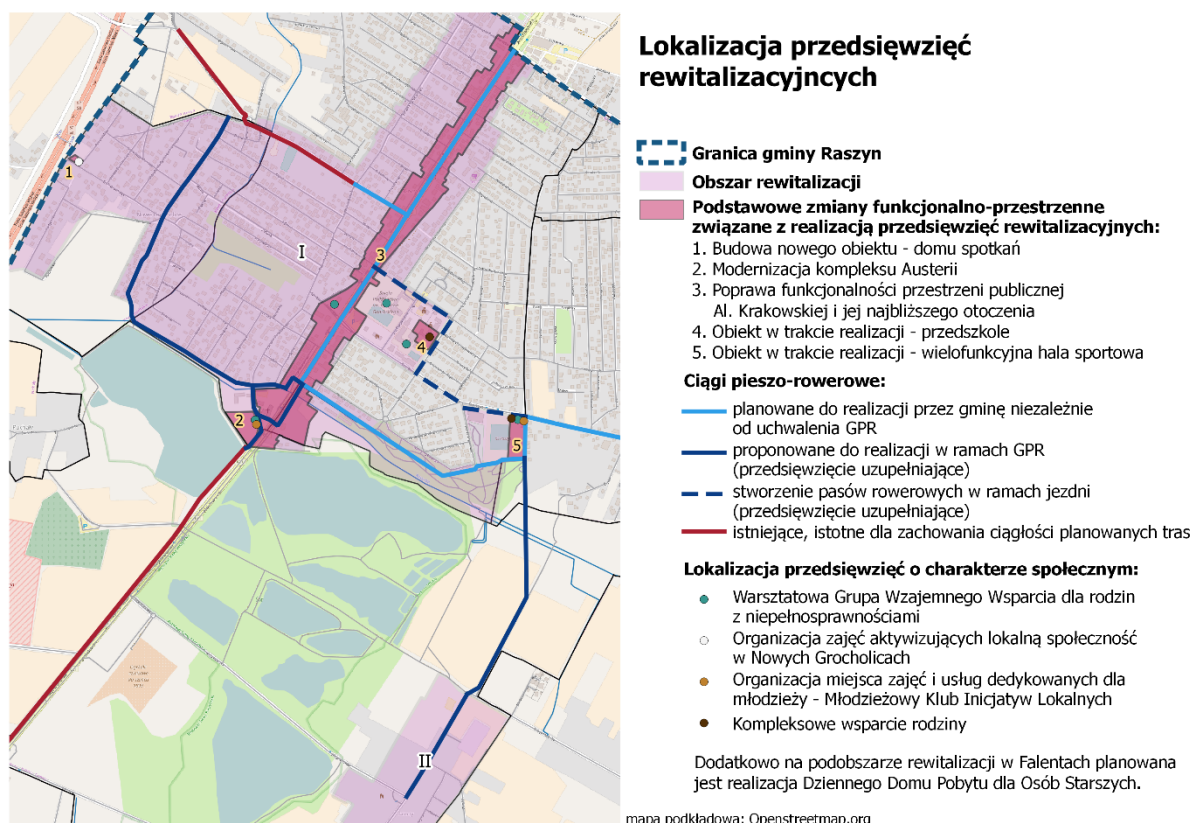
Źródło: opracowanie własne

6.2 Charakterystyka uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Przedsięwzięcie nr 1. Funkcjonalny system połączeń podobszarów rewitalizacji

Przedsięwzięcie to jest odpowiedzią na problem połączeń komunikacyjnych między podobszarami rewitalizacji, a dzięki jego realizacji zostanie osiągnięty **cel operacyjny 2.2 Rozwój efektywnych i przyjaznych środowisku ciągów komunikacyjnych**. Obecnie mieszkańcy w celu przemieszczenia się do sąsiedniego osiedla korzystają z samochodów, ze względu na brak wystarczającej liczby ścieżek pieszo-rowerowych. Przedsięwzięcie przyczyni się do ożywienia społeczno-gospodarczego – mieszkańcy zwiększą swoją aktywność w miejscu zamieszkania, zwiększy się mobilność osób starszych oraz dzieci i młodzieży, którzy samodzielnie będą w bezpieczny sposób mogli dotrzeć do szkoły, a seniorzy na zajęcia aktywizacyjne czy do obiektów użyteczności publicznej i obiektów handlowych. Ciągi pieszo-rowerowe sprzyjają nawiązywaniu kontaktów społecznych, rozwijaniu rekreacji weekendowej (dla mieszkańców oraz osób odwiedzających) oraz dostępu do usług – gospodarczych i społecznych. W celu efektywnego i zintegrowanego oddziaływania przedsięwzięcia na cały obszar rewitalizacji ścieżki będą łączyć następujące tereny: Nowe Grocholice z Raszynem I i Raszynem II oraz Falentami. **Proponowana trasa ciągu komunikacyjnego:** od Falent od ul. Opackiego do ul. Stadionowej w Raszynie, przecinając Al. Krakowską w kierunku ul. Godebskiego, następnie ul. Zacisze wzdłuż do ul. Waryńskiego w Nowych Grocholicach aż do ul. Pruszkowskiej. Uzupełnieniem ciągu komunikacyjnego będzie pas rowerowy łączący tę trasę z klastrem różnych gminnych instytucji zlokalizowanych w pobliżu ul. Księcia Józefa Poniatowskiego i ulicy Szkolnej prowadząc od Gminnego Ośrodka Sportu do Alei Krakowskiej. Trasę ścieżek pieszo-rowerowych przedstawiono na rysunku zamieszczonym poniżej.

Rysunek 6. Lokalizacje ciągów pieszo-rowerowych

Przedsięwzięcie nr 2. Zagospodarowanie i renowacja zabytkowego kompleksu Austerii na cele społeczne - utworzenie Centrum Integracji Społecznej w Raszynie

Głównym celem tego przedsięwzięcia jest renowacja i modernizacja kompleksu Austerii w Raszynie, zagospodarowanie przyległego terenu oraz w drugiej fazie – późniejsze wykorzystanie potencjału obiektu i zagospodarowanie go na cele społeczne.

Realizacja przedsięwzięcia zapewni osiągnięcie celu:

1.3. Utworzenie miejsc integracji i aktywizacji społecznej

2.1. Wzrost użyteczności przestrzeni publicznych na cele społeczne i gospodarczej.

Zadaniem Centrum Integracji Społecznej utworzonego w Austerii będzie organizowanie wydarzeń społeczno-kulturalnych, aktywizacja społeczności lokalnej, zwiększenie integracji społecznej oraz wsparcie w podejmowaniu lokalnych inicjatyw. Budynek będzie również użytkowany przez organizacje pozarządowe. Renowacja zabytkowego obiektu oraz prowadzone działania animacyjne przyczynią się do zwiększenia zainteresowania historią miejsca zamieszkania. Ze względu na występowanie wielu narodowości na terenie gminy (Wietnamczycy, Hindusi, Turcy, Ukraińcy, Białorusini, Chińczycy i Nepalczycy) przewiduje się działania wspierające proces integracji ludności napływowej, mające na celu poznanie ich kultury, historii i budowanie więzi społecznych. W ten sposób utworzony obiekt pozwoli na bezpośrednią integrację wielu środowisk z terenu gminy.

W ramach inwestycji planowane są prace renowacyjne, które przyczynią się do zahamowania procesu degradacji historycznego obiektu i jego otoczenia, nadania mu nowych funkcji kulturowo-edukacyjnych oraz utrwalenia jego historii i artystycznych walorów co pozwoli na zachowanie dziedzictwa kulturowego dla przyszłych pokoleń. Zły stan techniczny stanowi barierę w wykorzystaniu obiektu jako elementu budującego potencjał turystyczny, kulturowy i historyczny Gminy Raszyn. Degradacja tego obiektu wpływa negatywnie na ofertę programową w zakresie kultury i edukacji historycznej związanej z obiektem, a także ogranicza funkcje społeczne i rekreacyjne obszaru. Przywrócenie historycznego znaczenia kompleksu (budynek Austerii oraz obiekty przyległe) będzie odbywać się poprzez działalność organizacji pozarządowych, które aktywnie organizują i realizują rekonstrukcje Bitwy Raszynskiej z 1809 r. Pomieszczenia będą wykorzystane na potrzeby bieżącej działalności stowarzyszeń oraz do składania rekwizytów i przygotowania inscenizacji. W ramach przedsięwzięcia przewiduje się utworzenie ścieżki historycznej śladami odkryć archeologicznych w Raszynie, które miały miejsce w latach 1967-1985. Odkryto wówczas dawne obozowiska oraz przedmioty świadczące o działalności człowieka na tym obszarze z okresu IX tysiąclecia przed Chrystusem. Otoczenie wokół kompleksu Austerii w przyszłości może również zostać wykorzystane jako początek ścieżki ekologicznej, która prowadzić będzie do zabytkowego kompleksu pałacowego w Falentach.

Należy podkreślić, że przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w GPR nie są „przedsięwzięciami mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko” w rozumieniu Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, o udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zaś sam GPR nie jest dokumentem strategicznym wyznaczającym ramy dla realizacji „przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko”. Gminny Program Rewitalizacji wyklucza możliwość podejmowania działań naruszających przepisy odrębne dotyczące ochrony przyrody, co pozwoli na praktyczne wyeliminowanie działań mogących w przyszłości spowodować zniszczenie siedlisk zwierząt na pobliskim obszarze rezerwatu przyrody „Stawy Raszynskie”. Załącznikiem do Gminnego Programu Rewitalizacji jest Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Raszyn na lata 2016-2023 – Integracja Społeczna i Terytorialna opracowana dla potrzeby przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Tabela 21. Realizacja celów Gminnego Programu rewitalizacji poprzez przedsięwzięcia rewitalizacyjne – matryca

LP. (przedsięwzięcie podstawowe/ uzupełniające)	Cele operacyjne GPR	Cel strategiczny 1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji			Cel strategiczny 2. Zagospodarowana i dostępna dla mieszkańców przestrzeń publiczna	
		Cel 1.1 Rozwój systemowego i kompleksowego wsparcia rodziny	Cel 1.2 Wsparcie rozwoju potencjału młodzieży na obszarze rewitalizacji	Cel 1.3 Utworzenie miejsc integracji i aktywizacji społecznej	Cel 2.1 Wzrost użyteczności przestrzeni publicznych na cele społeczne i gospodarczej	Cel 2.2 Rozwój efektywnych i przyjaznych środowisku ciągów komunikacyjnych
	Przedsięwzięcie rewitalizacyjne					
1./podst.	Warsztatowa Grupa Wzajemnego Wsparcia dla rodzin z niepełnosprawnościami	X		X		
2./podst.	Utworzenie domu spotkań oraz organizacja zajęć aktywizujących lokalną społeczność w Nowych Grocholicach		X	X	X	
3./podst.	Organizacja miejsca usług i zajęć dedykowanych dla młodzieży - Młodzieżowy Klub Inicjatyw Lokalnych	X	X	X	X	
4. /podst.	Kompleksowe wsparcie rodziny	X		X		
5. /podst.	Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla Osób Starszych z ofertą aktywizacyjną dla osób starszych	X		X	X	
6. /podst.	Poprawa funkcjonalności przestrzennej Al. Krakowskiej				X	X
7./uzup.	Funkcjonalny system połączeń podobszarów rewitalizacji					X
8./uzup.	Zagospodarowanie i renowacja zabytkowego kompleksu Austerii na cele społeczne - utworzenie Centrum Integracji Społecznej w Raszynie			X	X	

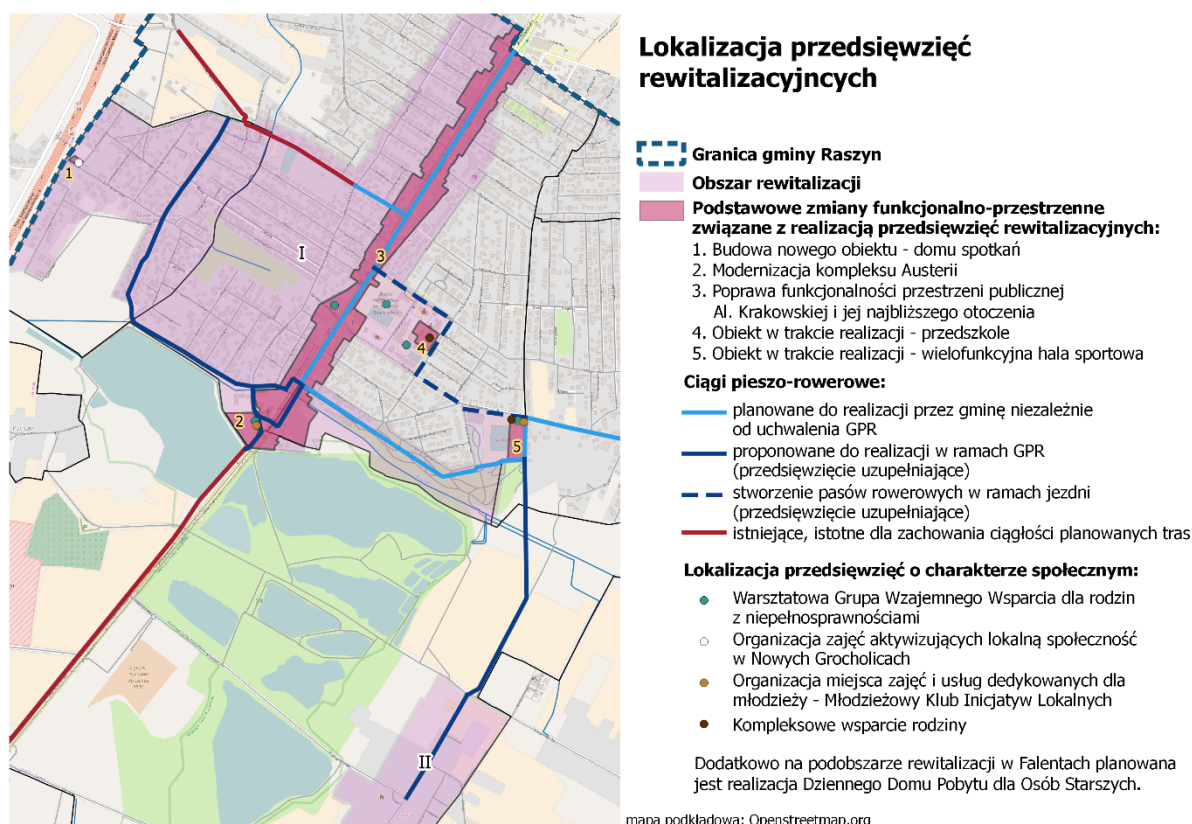
Źródło: opracowanie własne

7. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych – mechanizmy komplementarności

7.1 Komplementarność przestrzenna

Wszystkie przedsięwzięcia rewitalizacyjne znajdują się w granicach obszaru rewitalizacji, a ich lokalizacja pozwala na łatwy dostęp do obiektów, w których będą one realizowane. Efekty synergii zauważalny jest poprzez wzajemne przenikanie się i oddziaływanie efektów jakie przyniesie realizacja każdego z nich. Zwłaszcza przedsięwzięcia uzupełniające dopełniają potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez ułatwienia komunikacyjne oraz odzyskanie zabytkowego obiektu, kluczowego dla mieszkańców.

Rysunek 7. Lokalizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych

7.2 Komplementarność problemowa

Wszystkie przedsięwzięcia rewitalizacyjne są odpowiedzią na zdiagnozowane problemy i potrzeby mieszkańców. Problemy społeczne przenikają się wzajemnie, często są rezultatem związków przyczynowo skutkowych, np. osoby niepełnosprawne wymagają większej opieki oraz nakładów finansowych związanych z pielęgnacją oraz utrzymaniem dobrej jakości życia, co może powodować drastycznie zmniejszenie dochodów rodziny, bezrobocie jednego z rodziców który pełni stałą opiekę nad dzieckiem w ciągu dnia itp. Poniższa tabela (22) przedstawia powiązania problemowe między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi.

Tabela 22. Komplementarność problemowa pomiędzy przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi

LP	Zdiagnozowane problemy Przedsięwzięcia	Problemy społeczne					Problemy przestrzenne i techniczne			
		Długotrwała i ciężka choroba	Ubóstwo	Problemy opiekuńcze, rodzinne	Niepełnosprawność	Uzależnienia	Brak miejsc integracji społecznej/ degradacja więzi między-sąsiedzkich	Niedostatek wysokiej jakości przestrzeni publicznych	Bariery architektoniczne i niskiej jakości ciągi piesze	Niewystarczająca liczba obiektów infrastruktury społecznej
1.	Warsztatowa Grupa Wzajemnego Wsparcia dla rodzin z niepełnosprawnościami	X	X	X	X		X			
2.	Utworzenie domu spotkań oraz organizacja zajęć aktywizujących lokalną społeczność w Nowych Grocholicach						X	X		X
3.	Organizacja miejsca usług i zajęć dedykowanych dla młodzieży - Młodzieżowy Klub Inicjatyw Lokalnych		X	X	X	X	X	X		X
4.	Kompleksowe wsparcie rodziny	X	X	X		X	X	X		X
5.	Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla Osób Starszych z ofertą aktywizacyjną dla osób starszych	X	X	X	X		X		X	X
6.	Poprawa funkcjonalności przestrzennej Al. Krakowskiej						X	X	X	X
7.	Funkcjonalny system połączeń podobszarów rewitalizacji							X	X	
8.	Zagospodarowanie i renowacja zabytkowego kompleksu Austerii na cele społeczne - utworzenie Centrum Integracji Społecznej w Raszynie		X				X	X		X

Źródło: opracowanie własne

7.3 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

W celu zapewnienia jak najefektywniejszej współpracy pomiędzy realizatorami, partnerami przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz interesariuszami rewitalizacji zostaną wdrożone zasady komunikacji, procedur oraz ścieżek podejmowania decyzji na szczeblach instytucji publicznych. Operatorem wdrażającym i zapewniającym spójność proceduralno-instytucjonalną będzie Referat Realizacji Projektów w Urzędzie Gminy Raszyn. Szczegółowe mechanizmy współpracy zostały opisane w kolejnych rozdziałach.

7.4 Komplementarność międzyokresowa

Wyraża się poprzez zaplanowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych w sposób kompleksowy, który pozwoli na synchronizację działań w czasie obowiązywania GPR oraz będzie realizowane zgodnie z przyjętym harmonogramem (rozdz. 8).

7.5 Komplementarność źródeł finansowania

W celu zróżnicowania finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz zwiększenia szansy ich realizacji, władze samorządowe będą zobowiązane do pozyskiwania środków na realizację Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Raszyn na lata 2016 – 2023 z różnych źródeł. Działania będą finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego oraz Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (środki unijne), Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020 i Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020 (krajowe środki publiczne), programy dotacyjne i konkursowe Akademii Rozwoju Filantropii w Polsce – program Działaj Lokalnie, konkursy w ramach Programu Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu – nowy wymiar 2020 (Departament Pomocy i Integracji Społecznej, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej), dotacje Fundacji Banku Zachodniego WBK, Fundacji Kronenberga, Polskiej Fundacji Dzieci i Młodzieży, Fundacji Batorego. Potencjalne źródła pozyskiwania funduszy na realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych to:

- środki Unii Europejskiej (EFRR, EFS)
- budżet Państwa
- środki własne (prywatne i publiczne)
- środki z innych źródeł

Poziom dofinansowanie odnosi się wyłącznie do kosztów kwalifikowanych, które zostaną szczegółowo opisane we wnioskach o dotację na realizację poszczególnych przedsięwzięć.

Tabela 23. Komplementarność źródeł finansowania (1)

Lp.	Przedsięwzięcia	środki Unii Europejskiej (EFRR, EFS)	budżet Państwa,	środki własne (prywatne i publiczne)	Środki z innych źródeł
1.	Warsztatowa Grupa Wzajemnego Wsparcia dla rodzin z niepełnosprawnościami	x	x	x	x
2.	Utworzenie domu spotkań oraz organizacja zajęć aktywizujących lokalną społeczność w Nowych Grocholicach			x	x
3.	Organizacja miejsca usług i zajęć dedykowanych dla młodzieży - Młodzieżowy Klub Inicjatyw Lokalnych	x	x	x	x
4.	Kompleksowe wsparcie rodziny	x		x	
5.	Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla Osób Starszych z ofertą aktywizacyjną dla osób starszych	x	x	x	
6.	Poprawa funkcjonalności przestrzennej Al. Krakowskiej	x		x	

Tabela 24. Komplementarność źródeł finansowania (2)

LP.	Przedsięwzięcia	Wartość projektu (zł)	Udział środków Unii Europejskiej (EFRR, EFS) w %	Udział krajowych środków publicznych w %	Udział środków własnych (prywatne i publiczne) w %	Udział środków z innych źródeł w %	Udział środków Unii Europejskiej (EFRR, EFS) w zł	Udział krajowych środków publicznych w zł	Udział środków własnych (prywatne i publiczne) w zł	Udział środków z innych źródeł w zł
1.	Warsztatowa Grupa Wzajemnego Wsparcia dla rodzin z niepełnosprawnościami	300 000	50	20	10	20	150 000	60 000	30 000	60 000
2.	Utworzenie domu spotkań oraz organizacja zajęć aktywizujących lokalną społeczność w Nowych Grocholicach	3 500 000	0	0	15	85	0	0	525 000	2 975 000

LP.	Przedsięwzięcia	Wartość projektu (zł)	Udział środków Unii Europejskiej (EFRR, EFS) w %	Udział krajowych środków publicznych w %	Udział środków własnych (prywatne i publiczne) w %	Udział środków z innych źródeł w %	Udział środków Unii Europejskiej (EFRR, EFS) w zł	Udział krajowych środków publicznych w zł	Udział środków własnych (prywatne i publiczne) w zł	Udział środków z innych źródeł w zł
3.	Organizacja miejsca usług i zajęć dedykowanych dla młodzieży - Młodzieżowy Klub Inicjatyw Lokalnych	350 000	20	45	15	20	70 000	157 500	52 500	70 000
4.	Kompleksowe wsparcie rodziny	1 500 000	85	0	15	0	1 275 000	0	225 000	0
5.	Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla Osób Starszych z ofertą aktywizacyjną dla osób starszych	800 000	65	20	15	0	520 000	160 000	120 000	0
6.	Poprawa funkcjonalności przestrzennej Al. Krakowskiej	25 000 000	85	0	15	0	21 250 000	0	3 750 000	0
Suma		31 450 000	4,75	0,69	2,65	10,00	1 495 000	217 500	832 500	3 105 000

8. Szacunkowe ramy finansowe programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych

Gminny Program rewitalizacji będzie realizowany od 2017 roku, po przyjęciu uchwały Rady Gminy. Jak wskazano w rozdziale dotyczącym komplementarności, dywersyfikacja źródeł finansowania Programu będzie zachodzić na poziomie środków publicznych i prywatnych, środków Unii Europejskiej, budżetu Państwa i innych dostępnych w danym czasie zewnętrznych źródeł pozyskiwania funduszy.

Tabela 25. Ramowy harmonogram realizacji gminnego programu rewitalizacji

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.	Warsztatowa Grupa Wzajemnego Wsparcia dla rodzin z niepełnosprawnościami	x	x	x	x	x	x	x
2.	Utworzenie domu spotkań oraz organizacja zajęć aktywizujących lokalną społeczność w Nowych Grocholicach	x	x	x	x	x	x	x
3.	Organizacja miejsca usług i zajęć dedykowanych dla młodzieży - Młodzieżowy Klub Inicjatyw Lokalnych	x	x	x	x	x	x	x
4.	Kompleksowe wsparcie rodziny	x	x	x	x	x	x	x
5.	Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla Osób Starszych z ofertą aktywizacyjną dla osób starszych	x	x	x	x	x	x	x
6.	Poprawa funkcjonalności przestrzennej Al. Krakowskiej	x	x	x	x	x	x	x

Źródło: opracowanie własne

Tabela 26. Wykaz przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z potencjalnymi źródłami finansowania

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wartość inwestycji/potencjalne źródła finansowania	Czas realizacji	Podmioty realizujące
1.	Warsztatowa Grupa Wzajemnego Wsparcia dla rodzin z niepełnosprawnościami	300 000 zł Źródło finansowania: 1. środki unijne EFS: RPO WM działanie 9.2, PO WER działanie 4.1, 2. środki własne gminy 3. budżet Państwa - Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020, 4. środki z innych źródeł: Fundacja Batorego w ramach programu dotacji Obywatele dla demokracji, Akademia Rozwoju Filantropii w ramach programu dotacji Działaj Lokalnie	2017-2023	Osoby prywatne działające na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych, GOPS, organizacje pozarządowe
2.	Utworzenie domu spotkań oraz organizacja zajęć aktywizujących lokalną społeczność w Nowych Grocholicach	3 500 000 zł Źródło finansowania: 1. środki własne gminy i środki prywatne 2. środki z innych źródeł: dotacje Fundacji Kronenberga, Akademii Rozwoju Filantropii	2017-2019	UG/organizacje pozarządowe

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wartość inwestycji/potencjalne źródła finansowania	Czas realizacji	Podmioty realizujące
		w ramach programu Działaj Lokalnie		
3.	Organizacja miejsca usług i zajęć dedykowanych dla młodzieży - Młodzieżowy Klub Inicjatyw Lokalnych	350 000 zł Źródło finansowania: 1. środki unijne EFS: RPO WM działanie 9.2, PO WER działanie 4.1 2. środki własne gminy 3. budżet Państwa -Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020, Program Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu – nowy wymiar 2020 4. środki z innych źródeł: Akademii Rozwoju Filantropii w ramach programu Działaj Lokalnie, dotacje Fundacji Kronenberga, Fundacji Banku Zachodniego WBK, program dotacji Polskiej Fundacji Dzieci i Młodzieży	2017-2023	UG/GOPS/organizacje pozarządowe
4.	Kompleksowe wsparcie rodziny	1 500 000 zł Źródło finansowania: 1. środki unijne EFS: RPO WM działanie 9.2, PO WER działanie 4.1 2. środki własne gminy	2017-2023	UG/GOPS/organizacje pozarządowe
5.	Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla Osób Starszych z ofertą aktywizacyjną dla osób starszych	800 000 zł Źródło finansowania: 1. środki unijne EFS: RPO WM działanie 9.2 2. budżet Państwa - Rządowy Program Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020 (Program ASOS) 3. środki prywatne	2017-2023	UG/GOPS/organizacje pozarządowe
6.	Poprawa funkcjonalności przestrzennej Al. Krakowskiej	25 000 000 zł Źródło finansowania: 1. środki unijne EFRR: RPO WM działanie 6.2 2. środki własne gminy	2017-2023	UG/Organizacje pozarządowe/ partnerzy prywatni

Źródło: opracowanie własne

Łączny koszt realizacji podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych szacowany jest na około 31 285 000 zł. Poniżej prezentowana jest planowany rozkład środków finansowych.

Tabela 27. Koszt realizacji GPR (zł)

2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
5 135 952,38	5 135 952,38	5 135 952,38	3 969 285,71	3 969 285,71	3 969 285,71	3 969 285,71

Źródło: opracowanie własne

9. Mechanizmy włączania różnych grup interesariuszy w procesie rewitalizacji. Partnerstwo i partycypacja

Zgodnie z Ustawą o Rewitalizacji z dnia 9 października 2016 r. istotnym elementem programu rewitalizacji jest włączenie jak największej liczby interesariuszy podczas opracowywania Diagnozy oraz Programu Rewitalizacji. W celu rozpoznania problemów oraz skali ich natężenia, w proces opracowania dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Raszyn zaangażowane zostało szerokie grono interesariuszy z obszaru rewitalizacji:

- przedstawiciele trzeciego sektora m.in. Stowarzyszenie Projekt Raszyn oraz Raszyńskie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich Klub „Arka”
- przedsiębiorców z obszaru rewitalizacji
- podmioty organizacyjne Urzędu Gminy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Biblioteka Publiczna, placówki oświatowe i kulturalne (Centrum Kultury Raszyn)
- przedstawiciele samorządu gminnego: Radni Gminy oraz pracownicy Urzędu Gminy Raszyn
- mieszkańcy obszaru rewitalizacji
- przedstawiciele zarządów i członkowie osiedli mieszkaniowych, sołtysi

W okresie opracowywania dokumentu od 8 sierpnia do 14 lutego 2017 r. przeprowadzono szereg spotkań z różnymi grupami społecznymi w formie spotkań konsultacyjnych, warsztatów projekcyjnych, wywiadów grupowych, spotkań diagnostycznych oraz spacerów badawczych, które zostały opisane w poniższych podrozdziałach. Interesariusze mieli decydujący wpływ na obecny kształt dokumentu oraz jego zapisy. Zastosowanie zróżnicowanych form konsultacji społecznych pozwoliło na poznanie potrzeb rewitalizacyjnych wielu środowisk. Raport ze wszystkich spotkań są dostępne w BIP Urzędu Gminy (www.bip.raszyn.pl/?c=530) oraz na stronie www.rewitalizacja.raszyn.pl

9.1 Etap opracowania Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji

Włączenie interesariuszy w proces opracowania Diagnozy trwało od 3 sierpnia do 16 września 2016 r. W pierwszej kolejności zrealizowane zostało **badanie ankietowe metodą PAPI²⁸** opartej na bezpośredniej rozmowie z respondentem, które odbyło się w dniach 3-5 sierpnia 2016 r. Badanie ankietowe zostało przeprowadzone w najbardziej uczęszczanych miejscach Gminy, głównie wzdłuż Al. Krakowskiej, w pobliżu Rynku jak również w sołectwach. W sumie udział wzięło 393 respondentów. Pytania zawarte w kwestionariuszach dotyczyły ogólnej oceny gminy, wskazania problemów (społecznych, środowiskowych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych) z podziałem na poszczególne lokalizacje (osiedla, sołectwa gminy). Ostatnim elementem ankiety było wskazanie grup, które będą głównymi odbiorcami działań rewitalizacyjnych. Drugą formą było **spotkanie diagnostyczne**, które odbyło się 8 sierpnia

²⁸ Raport z badania dostępny jest w BIP Urzędu Gminy Raszyn www.bip.raszyn.pl/?a=10982

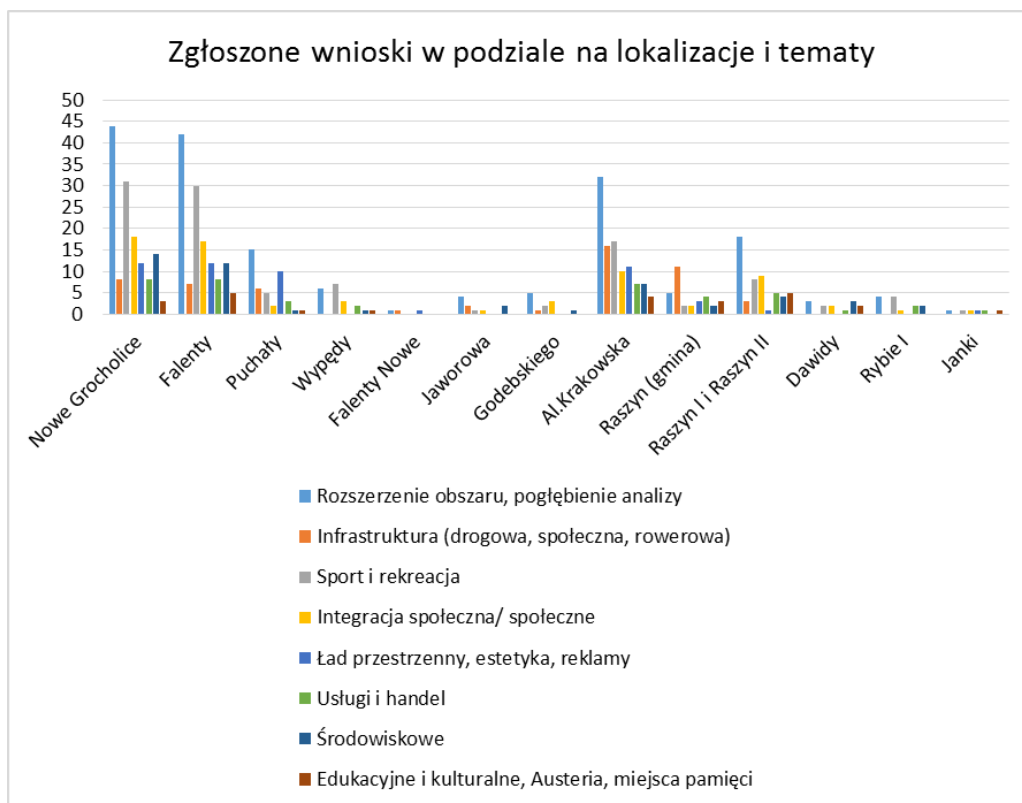
2016 r. i wzięło w nim udział ok. 30 osób stanowiących grupę radnych, sołtysów, mieszkańców, lokalnych aktywistów, przedstawicieli organizacji pozarządowych, przedsiębiorców. Celem spotkania było poznanie opinii uczestników na temat obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz dyskusja o problemach gminy, które mogą zostać rozwiązane dzięki realizacji GPR. W pierwszej części spotkania przedstawiono najważniejsze założenia Gminnego Programu Rewitalizacji. Kolejno zostały przedstawione wyniki badania ankietowego przeprowadzonego w dnia 3-5 sierpnia 2016 r. oraz propozycja wyznaczania obszaru rewitalizacji. Druga część spotkania polegała na przeprowadzeniu dyskusji na temat miejsc problemowych w gminie, podczas której analizowano aspekty społeczne, gospodarcze, środowiskowe oraz przestrzenno-funkcjonalne.

W procesie opracowania dokumentu Diagnozy odbyły się **konsultacje społeczne projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji Gminy Raszyn**, które trwały od 17 sierpnia do 16 września 2016 r. Wypełnione **formularze uwag (papierowe i elektroniczne)** można było składać:

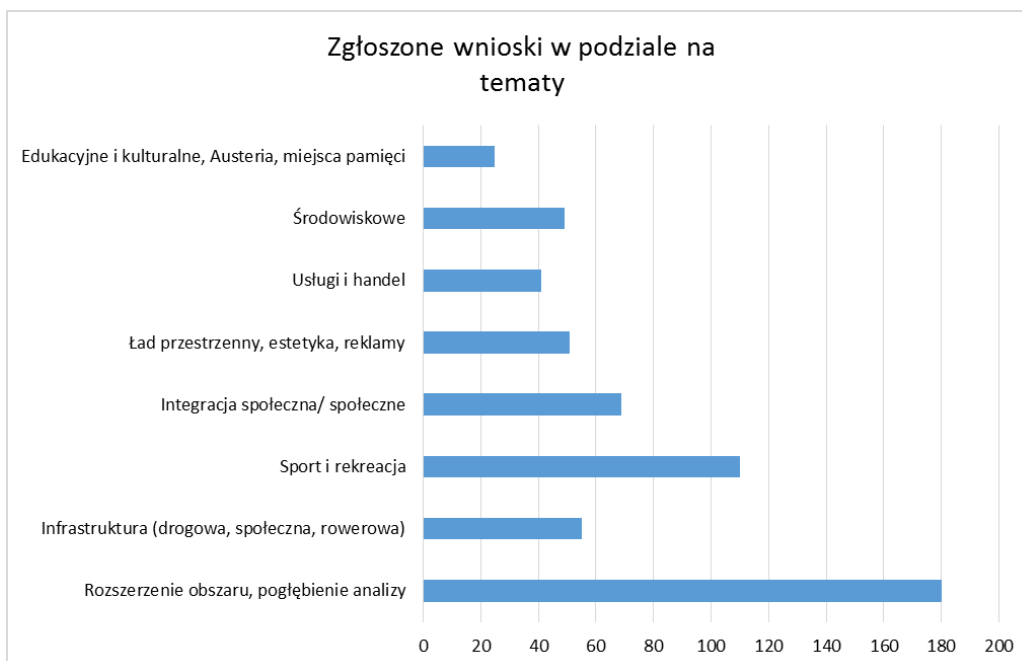
- drogą elektroniczną na adres e-mail, online na stronie Cyfrowa Demokracja,
- drogą korespondencyjną,
- bezpośrednio w Urzędzie Gminy Raszyn lub w Centrum Kultury Raszyn.

Pytania w formularzu dotyczyły propozycji ewentualnych zmian obszaru zdegradowanego, obszaru rewitalizacji oraz propozycje dodatkowych uwag dotyczących przedmiotu konsultacji. W sumie złożono 125 formularzy obejmujących wszystkich interesariuszy. Odnotowano 247 zagadnień, które pozwoliły na wyodrębnienie dziewięciu głównych tematów. Informacje o odbywających się konsultacjach zawarte były w obwieszczeniu wójta gminy, w Centrum Kultury Raszyn, na portalu Cyfrowa Demokracja, na stronie internetowej Urzędu Gminy Raszyn i w Biuletynie Informacji Publicznej, w artykule pełnomocnika ds. rewitalizacji w lokalnej gazecie (Kurier Raszynski) oraz szerzone podczas spotkania konsultacyjnego 30 sierpnia 2016 r. **Raport z konsultacji dostępny jest w BIP Gminy Raszyn** (www.bip.raszyn.pl/?c=530). W wielu formularzach uwag pisano o propozycjach na działania rewitalizacyjne, co wskazywało na szczególne zaangażowanie interesariuszy w proces opracowania dokumentu. Poniższe wykresy przedstawiają ilość zgłoszonych wniosków w podziale na tematy oraz sołectwa/osiedla do których się odnoszą (wykresy przedstawiają zestawienie uwag złożonych na formularzu papierowym oraz elektronicznym).

Wykres 9. Zgłoszone wnioski w podziale na lokalizacje i tematy

Wykres 10. Zgłoszone wnioski w podziale na tematy

Wykres 11. Zgłoszone wnioski w podziale na lokalizacje

Drugą formą prowadzenia konsultacji społecznych, dotyczących projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji Gminy Raszyn, były **wywiady i uwagi ustne**, które również można było składać przez cały miesiąc trwania konsultacji społecznych w Centrum Kultury Raszyn oraz w Referacie Realizacji Projektów.

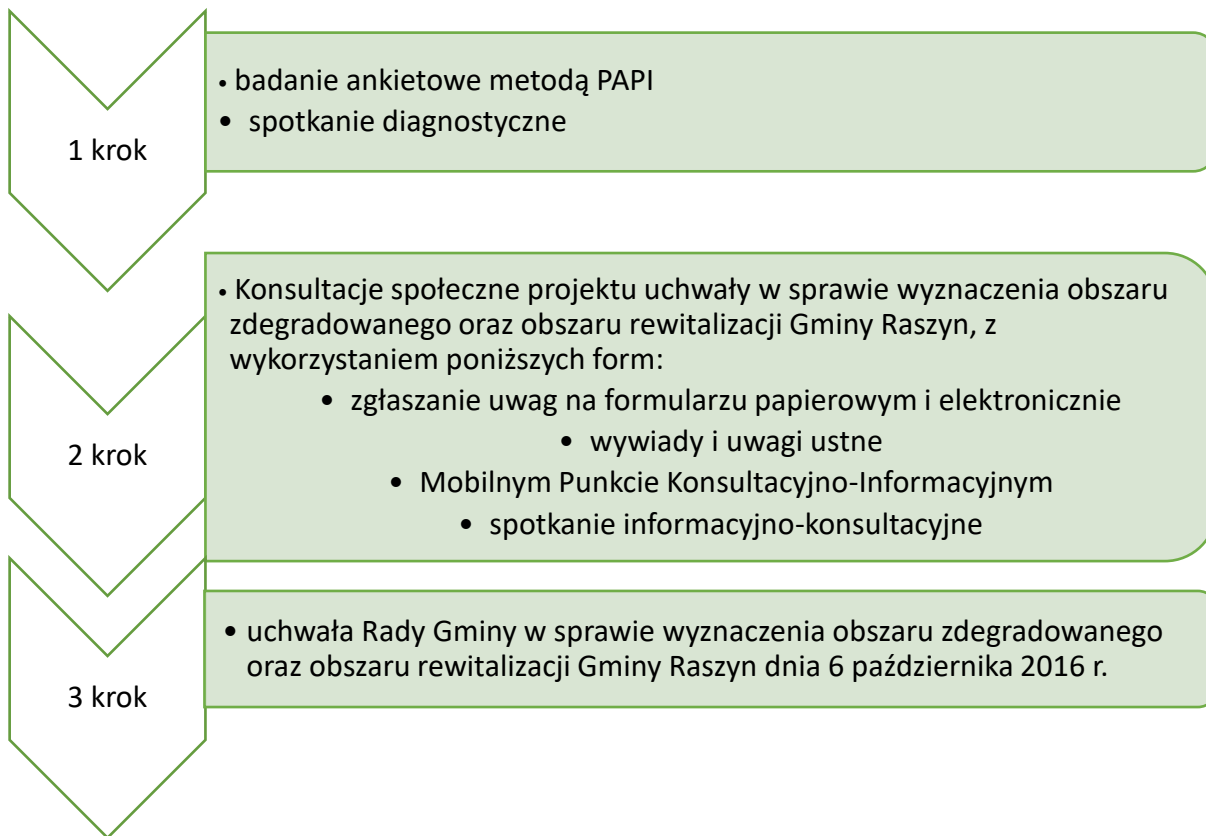
Uwagi ustne można było zgłaszać również w **Mobilnym Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym** podczas gminnych dożynek oraz pikniku inauguracyjnego edukacyjno-kulturalny rok w Centrum Kultury Raszyn. W ramach tej formy konsultacji wpłynęła 1 uwaga, która dotyczyła zmiany obszaru rewitalizacji.

Trzecią formą konsultacji społecznych, dotyczących projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji Gminy Raszyn, było **spotkanie konsultacyjne**, które odbyło się 30 sierpnia w Centrum Kultury Raszyn. W spotkaniu wzięło udział 36 osób i byli to mieszkańcy, przedsiębiorcy, lokalni liderzy, organizacje pozarządowe oraz przedstawiciele samorządu. Spotkanie rozpoczęło wprowadzeniem w tematykę rewitalizacji i uwarunkowań związanych z opracowaniem GPR. Następnie przedstawiono granicę obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. W następnej kolejności rozpoczęto dyskusję, której celem było zgłaszanie uwag i wniosków dotyczących wyżej wymienionych obszarów. Notatka ze spotkania została opublikowana na stronie internetowej www.rewitalizacja.raszyn.pl oraz w BIP Urzędu Gminy Raszyn²⁹

²⁹ Treść notatki dostępna jest na stronie internetowej www.bip.raszyn.pl/?a=11033.

Etap diagnozy sytuacji w gminie został zakończony podjęciem uchwały Rady Gminy w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji Gminy Raszyn dnia 6 października 2016 r.³⁰

Schemat 3. Partycypacja na etapie opracowania Diagnozy sytuacji w Gminie Raszyn

9.2 Etap opracowania Programu Rewitalizacji

Po zakończeniu etapu Diagnozy rozpoczęto opracowywanie Programu Rewitalizacji na podstawie uchwały Rady Gminy z dnia 4 listopada 2016 r. o przystąpieniu do opracowania GPR (Uchwała nr XXVIII /262/16 z dn. 04.11.2016 w sprawie przystąpienia do sporządzania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Raszyn na lata 2016 - 2023 - Integracja Społeczna i Terytorialna)³¹. Pierwszą formą włączenia interesariuszy na tym etapie był **nabór kart przedsięwzięć rewitalizacyjnych**³², które można było składać od 3 do 21 listopada 2016 r. Wypełniony formularz można było złożyć w następującej formie:

- drogą elektroniczną na adres e-mail;
- wypełniając formularz elektroniczny na stronie Cyfrowa Demokracja;
- drogą korespondencyjną na adres Urzędu Gminy Raszyn;
- bezpośrednio na biuro podawcze w Urzędzie Gminy.

³⁰ Uchwała dostępna pod adresem www.edziennik.mazowieckie.pl/#/legalact/2016/8868/ dostęp 18.01.2017

³¹ Uchwała dostępna pod adresem www.bip.raszyn.pl/?a=11290

³² Ogłoszenie o naborze dostępne pod adresem www.rewitalizacja.raszyn.pl oraz na BIP Urzędu Gminy Raszyn www.bip.raszyn.pl/?c=530

W Centrum Kultury Raszyn można było również pobrać formularz w formie papierowej.

Łącznie wpłynęło 15 kart przedsięwzięć, z czego 3 z nich złożono do biura podawczego, elektronicznie przez stronę Cyfrowa Demokracja wpłynęły 2 propozycje przedsięwzięć, natomiast na adres e-mail przesłano 9 kart przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Podczas **dyżuru konsultacyjno-informacyjnego w Centrum Kultury Raszyn** wpłynęła 1 uwaga. Karta przedsięwzięć rewitalizacyjnych dotyczyła wskazania propozycji działań rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji. Zgłoszone przedsięwzięcia dotyczyły:

1. Upamiętnienia najstarszych miejsc archeologicznych
2. Kompleksowej rewitalizacji budynku Austerii
3. Utworzenia grupy wsparcia dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi
4. Utworzenia domu spotkań w Nowych Grocholicach
5. Poprawy połączeń komunikacyjnych między podobszarami rewitalizacji (rozbudowa sieci ścieżek pieszo-rowerowych; zgłoszono trzy przedsięwzięcia podobne tematycznie)
6. Utworzenie Domu pobytu dla osób starszych
7. Wsparcie rodziny
8. Wybudowanie ciągu pieszo-jezdnego oraz parkingu przed segmentami al. Krakowska 27 a, b i c.
9. Poprawa bezpieczeństwa oraz zwiększenie atrakcyjności Al. Krakowskiej dla mieszkańców i przedsiębiorców poprzez spowolnienie ruchu na Al. Krakowskiej oraz zwiększenie dostępności otwartych terenów zielonych
10. Bazar Multikulturowy
11. Raszyński Klub Międzypokoleniowy
12. Uporządkowania ul. Dąbrowskiego w Raszynie (poza obszarem rewitalizacji)

Nadesłane zgłoszenia były weryfikowane przez Zespół ds. rewitalizacji powołany Zarządzeniem nr 159 Wójta Gminy Raszyn z dnia 17 listopada 2016 r. Zespół spotkał się dwukrotnie, jego zadaniem była ocena merytoryczna nadesłanych propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W trakcie jednego ze spotkań, w dn. 28 listopada 2016 r. uczestniczyli również wnioskodawcy kart przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Celem spotkania była integracja jednostkowych przedsięwzięć oraz doszczegółowienie zakresu przedmiotowego zaproponowanych działań. Rezultatem spotkania było opracowanie listy przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które zostały przedłożone do akceptacji przez Wójta Gminy Raszyn (łącznie 10 przedsięwzięć). Informacja podsumowująca prace Zespołu znajduje się do pobrania w BIP Urzędu Gminy³³. Pomysły zgłoszone w trakcie naboru przedsięwzięć były zbieżne z wnioskami, jakie pojawiły się w trakcie konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji. Formularze kart przedsięwzięć zostały złożone przez interesariuszy, którzy

³³ <http://bip.raszyn.pl/?a=11344>

włączyli się w prace nad opracowaniem GPR od początku trwania projektu. Zaangażowanie widoczne było również wśród osób mieszkających poza obszarem rewitalizacji.

Kolejną formą włączenia interesariuszy w proces opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji było **spotkanie warsztatowo-projekcyjne**, które odbyło się 4 listopada 2016 r. w Centrum Kultury Raszyn i wzięło w nim udział 17 osób – przedstawiciele samorządu lokalnego, radni, mieszkańcy, przewodniczący i członkowie rad osiedli. Celem spotkania projekcyjnego była wspólna dyskusja i wypracowanie w gronie głównych interesariuszy Gminnego Programu Rewitalizacji roboczej koncepcji wizji i kierunków działań, które przyczynią się do wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Uczestnicy spotkania zostali podzieleni na dwie grupy, ich zadaniem było określenie jak będzie wyglądał obszar rewitalizacji w 2023 r. oraz jakie działania należy podjąć żeby przedstawiona wizja mogła zostać spełniona. Spotkanie zakończono przedstawieniem wypracowanych koncepcji.

Następną formą diagnozowania problemów oraz włączania szerokiego grona interesariuszy w proces opracowania GPR był spacer badawczy oraz wywiady z mieszkańcami, które odbyły się 15 listopada 2016 r. w dwóch podobszarach: **spacer badawczy w Podobszarze I** (osiedle Raszyn I i Raszyn II oraz sołectwo Nowe Grocholice), wywiady z mieszkańcami w Podobszarze II (sołectwo Falenty). W spacerze badawczym udział wzięło pięć osób, mieszkańców Podobszaru I. Celem spaceru było poznanie problemów i potrzeb interesariuszy rewitalizacji. Spacer został poprzedzony rozmową z uczestnikami, podczas której mieszkańcy wskazali na mapie występowanie miejsc zdegradowanych, czyli takich w których skupiają się problemy (w sferze społecznej, przestrzennej, gospodarczej i środowiskowej). Wytypowane lokalizacje stanowiły trasę spaceru. W **wywiadach z mieszkańcami**, zamieszkującymi na podobszarze II, udział wzięło 8 osób, mieszkańców Podobszaru II. Rezultaty pracy zostały wykorzystane do pogłębienia analizy obszaru rewitalizacji (szczegółowy opis spaceru badawczego oraz wywiadów z mieszkańcami znajduje się w rozdziale 2.8).

Wywiad grupowy odbył się 22 listopada 2016 r. w Centrum Kultury Raszyn, był kolejną formą włączenia interesariuszy w proces opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji. Jest to jedna z technik badawczych, która opiera się na rozmowie/dyskusji, dotyczącej wątku tematycznego w grupie uczestników (zwykle jest to grupa 6-10 osobowa). Na etapie sporządzania Gminnego Programu Rewitalizacji dla gminy Raszyn celem tego badania było poznanie doświadczeń i praktyk osób reprezentujących zróżnicowane środowiska oraz instytucje działające na obszarze rewitalizacji. Do udziału w wywiadzie zostali zaproszeni przedstawiciele różnych grup (rekrutacja odbywała się za pośrednictwem zaproszeń tradycyjnych dostarczonych korespondencyjnie oraz drogą mailową), w rezultacie udział wzięło 17 osób stanowiących przedstawiciele przedsiębiorstw, organizacji pozarządowych, lokalnych aktywistów, Rady Gminy, członków Zarządu Osiedli oraz członków zarządu wspólnot mieszkaniowych. Spotkanie zostało podzielone na trzy bloki tematyczne. Pierwszy blok odnosił się do problemów w sferze społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej, gospodarczej, środowiskowej oraz technicznej. Kolejny blok dotyczył ważnych miejsc/miejsc tożsamości związanych z miejscem zamieszkiwania, a ostatni współpracy międzysektorowej. Uczestnicy wywiadu mieli za zadanie włączyć się

w dyskusję na podstawie pytań zawartych w poszczególnych blokach tematycznych. Szczegółowy opis przebiegu wywiadu oraz wnioski zostały opisane w podrozdziale nr 2.9.

Ostatnim etapem działań partycypacyjnych w procesie opracowywania Gminnego Programu rewitalizacji były **konsultacje społeczne projektu dokumentu GPR**, które odbyły się w okresie od 23 grudnia 2016 do 22 stycznia 2017 r. Zgłaszanie uwag do treści projektu odbywało się za pomocą formularza uwag w formie elektronicznej oraz papierowej. Formularze oraz dokument były do pobrania w punkcie informacyjno-konsultacyjnym w Centrum Kultury Raszyn oraz na stronach internetowych:

- Urzędu Gminy Raszyn (www.raszyn.pl),
- na dedykowanej stronie na temat rewitalizacji w Gminie Raszyn www.rewitalizacja.raszyn.pl
- na platformie do konsultacji społecznych www.cyfrowademokracja.pl.

Wypełnione czytelnie formularze można było dostarczyć:

- drogą elektroniczną na adres e-mail
- online na stronie cyfrowademokracja.pl
- drogą korespondencyjną na adres Urzędu Gminy Raszyn,
- bezpośrednio w Urzędzie Gminy Raszyn na biuro podawcze (Raszyn, ul. Szkolna 2a) w godzinach pracy urzędu.

Łącznie złożono 30 formularzy uwag. Złożone formularze uwag zawierały uwagi dotyczące:

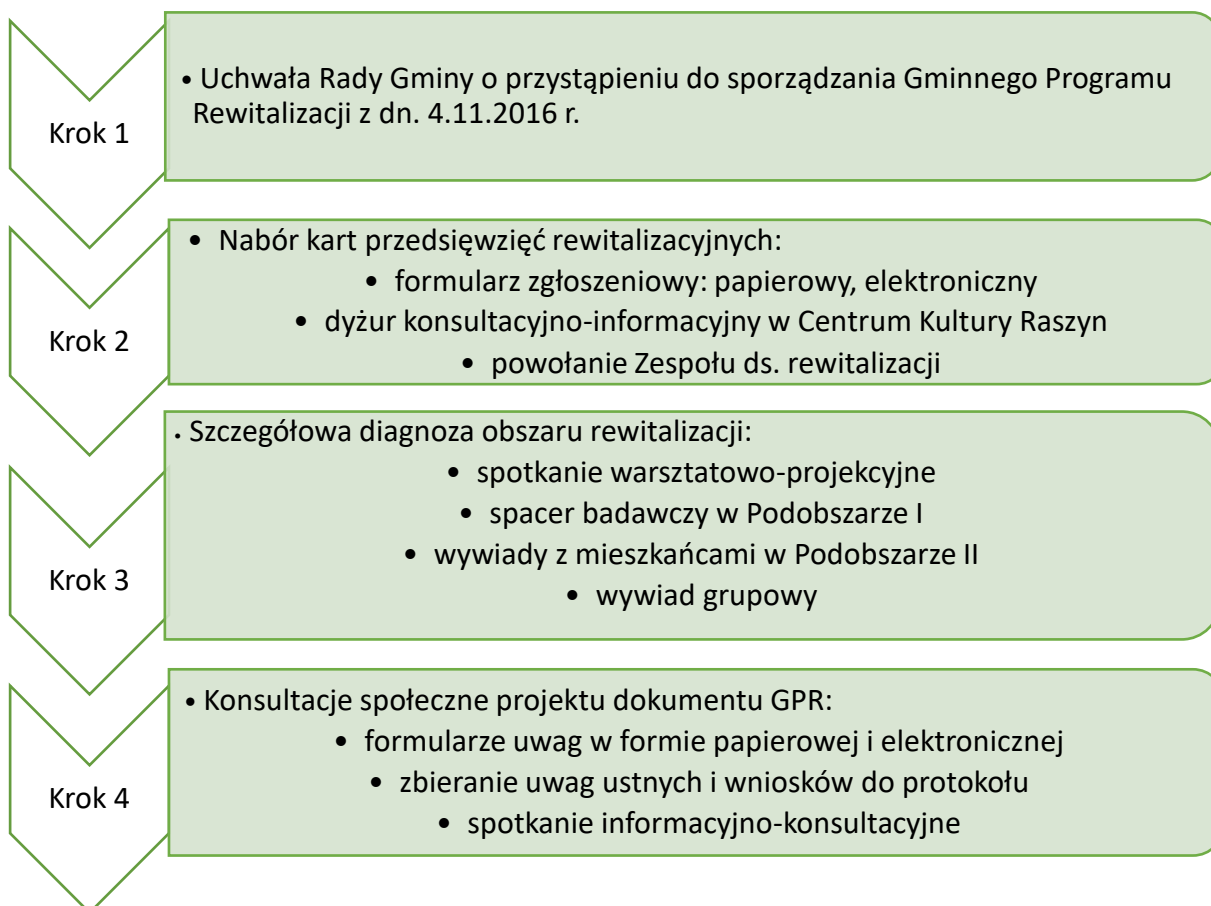
- uzupełnień w opisie przedsięwzięcia nr 6. Poprawa funkcjonalności przestrzennej Al. Krakowskie (jedna uwaga)
- lokacji dodatkowych odcinków ścieżek rowerowych (dwie uwagi)
- uzupełnień w podrozdziale pn. „Wywiad grupowy z interesariuszami” (dwie uwagi)
- dodania dwóch nowych przedsięwzięć (dwie uwagi)
- korekty w opisie przedsięwzięcia nr 5. Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla Osób Starszych z ofertą aktywizacyjną dla osób starszych
- pozostali wnioskodawcy złożyli formularze bez uwag lub wyrażali się przychylnie o przedsięwzięciach wpisanych do Programu Rewitalizacji.

Zbieranie uwag ustnych i wniosków do protokołu odbywało się również w Centrum Kultury Raszyn (Raszyn, Al. Krakowska 29a) i w Referacie Realizacji Projektów (Raszyn, ul. Unii Europejskiej 3), od poniedziałku do piątku w godzinach 10-14. Przez cały okres trwania konsultacji interesariusze nie skorzystali z tej formy konsultowania dokumentu, nie złożono uwag ustnych.

W ramach konsultacji społecznych projektu dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji w dniu 17 stycznia 2017 r. odbyło się spotkanie informacyjno-konsultacyjne, w którym udział wzięło 18 osób: mieszkańcy, przedsiębiorcy, lokalni liderzy i przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedstawiciele samorządu (radni i pracownicy Urzędu Gminy), Wójt Gminy Raszyn oraz Zastępca Wójta Gminy Raszyn. W trakcie spotkania podsumowano dotychczasowe formy włączenia interesariuszy w proces opracowania dokumentu oraz przedstawiono głównie

założenia Gminnego Programu Rewitalizacji (wizja, cele i przedsięwzięcia rewitalizacyjne). Następnie otworzono dyskusję, której celem było zgłaszanie uwag i wniosków dotyczących projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Raszyn na lata 2016 - 2023 – Integracja Społeczna i Terytorialna. Notatka ze spotkania została opublikowana na stronie www.rewitalizacja.raszyn.pl oraz w BIP Urzędu Gminy Raszyn³⁴.

Schemat 4. Partycypacja społeczna na etapie sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji

Działania informacyjno-promocyjne

W celu dotarcia do jak największej liczby interesariuszy przed każdym spotkaniem konsultacyjnym, warsztatem, badaniem (spacery badawcze, wywiady z mieszkańcami, wywiad grupowy) na tablicach informacyjnych oraz w miejscach użyteczności publicznej (np. Centrum Kultury Raszyn, Urząd Gminy) umieszczono **plakaty zapraszające** do udziału w pracach nad opracowaniem dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji. Ponadto w obiektach użyteczności publicznej rozdysponowano ulotki informacyjne, a w Urzędzie Gminy Raszyn umieszczono wielkoformatowy plakat informacyjny o prowadzonym projekcie. Do interesariuszy zostały wysłane **zaproszenia mailowe** informujące i zachęcające do udziału w nadchodzących wydarzeniach (wywiady grupowe, spacery badawcze, spotkania konsultacyjne i warsztaty, itd.). Dokumentacja działań informacyjnych (plakaty informacyjne,

³⁴ Notatka ze spotkania jest dostępna pod adresem www.bip.raszyn.pl/?a=11475

galeria zdjęć ze wszystkich spotkań z interesariuszami) dostępna jest na stronie internetowej poświęconej rewitalizacji gminy Raszyn www.rewitalizacja.raszyn.pl/galeria.

W trakcie opracowania GPR, w celu włączenia jak największej liczby interesariuszy o postępach prac informowano w lokalnej prasie:

- WPR Pruszków (15 września, 7 listopada 2016 r, 9 stycznia 2017 r.)
- Kurier Raszyński (6 i 12 sierpnia 2016 r.)
- Fakt24.pl (9 stycznia 2017 r.)
- Kurier Południowy (19 sierpnia 2016 r.)
- TVN Warszawa³⁵ (7 lutego 2017)

Z publikacjami można zapoznać się na **dedykowanej stronie internetowej poświęconej procesowi rewitalizacji w Gminie Raszyn:**

www.rewitalizacja.raszyn.pl/category/aktualnosci/publikacje/

Intensywna akcja promocyjno-informacyjna dotycząca opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji była prowadzona również poprzez organizację dodatkowych spotkań informacyjno-edukacyjnych, które odbyły się podczas:

- comiesięcznego Zebrania Klubu Seniora Raszyn działającego przy CKR w Raszynie (6 września 2016 r.)
- uroczystości wmurowania kamienia węgielnego oraz podpisania aktu erekcyjnego budowanego przedszkola publicznego w Raszynie (7 września 2016 r.) - rozmowy z dyrektorami placówek oświatowych
- zebrań sołeckich - Raszyn I (6 września 2016 r.), Dawidy Bankowe (8 września 2016 r.), Łady (11 września 2016 r.)
- zebrania Raszyńskiego Stowarzyszenia Rodzin Abstynenckich Klubu Arka (8 września 2016 r.)
- próby zespołu seniorów Barwy Jesieni działającego przy CKR w Raszynie (8 września 2016 r.)
- spotkania ze Stowarzyszeniem Projekt Raszyn (9 września 2016 r.)

Promocja oraz informowanie interesariuszy na temat opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji odbywało się również przy okazji wydarzeń prowadzonych w Centrum Kultury Raszyn.

W Centrum Kultury Raszyn odbywały się niemalże wszystkie spotkania mające na celu włączenie społeczności lokalnej w proces opracowania GPR (z wyjątkiem badań społecznych, spacerów,

³⁵ Materiał opublikowano na stronie internetowej TVN Warszawa www.tvnwarszawa.tvn24.pl/informacje,news,raszyn-rok-temu-zniknely-korki-czas-na-metropolie-i-tramwaj,222905.html

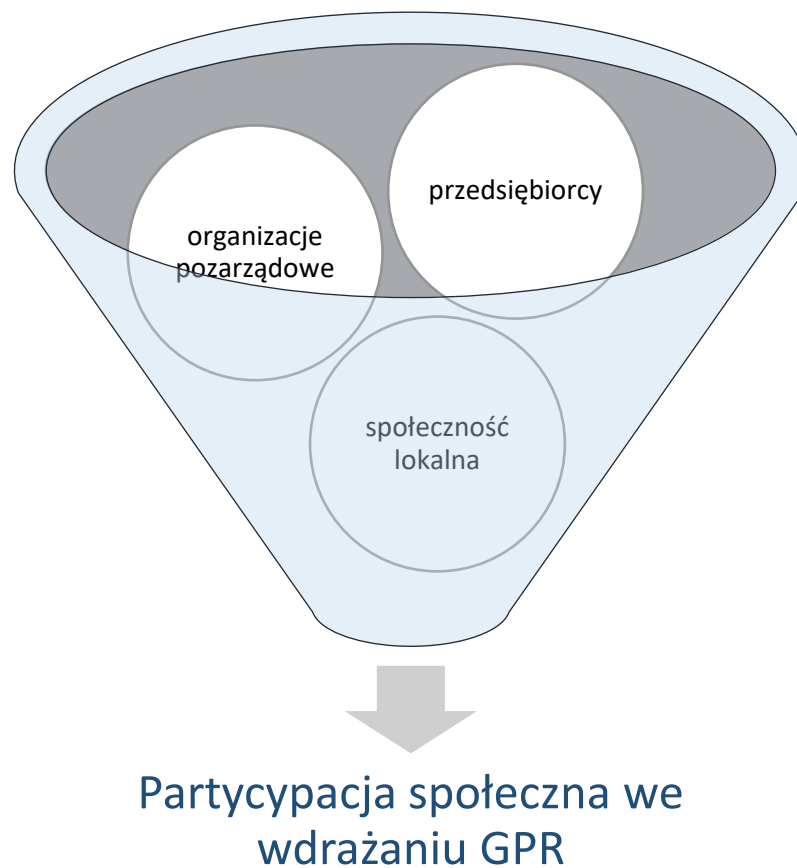
wywiadów z mieszkańcami). W placówce, przez okres prac nad opracowaniem GPR, mieścić się punkt konsultacyjny.

9.3 Etap wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji

Włączenie interesariuszy rewitalizacji w etap wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji będzie prowadzone w oparciu o dotychczasowe doświadczenia i dobre praktyki, wypracowane na etapie sporządzania Gminnego Programu Rewitalizacji, w zakresie informowania oraz konsultacji społecznych. Podczas opracowania dokumentu interesariusze rewitalizacji chętnie brali udział w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych, dlatego też na etapie wdrażania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji prowadzone będą **cykliczne spotkania z interesariuszami rewitalizacji**. Spotkania, podczas których zachodzi możliwość debaty z przedstawicielami samorządu lokalnego, są okazją do poznania opinii zróżnicowanych grup oraz informowania o postępach prac nad realizacją przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W celu zwiększenia zaangażowania interesariuszy w proces wdrażania GPR nadal będą prowadzone działania informacyjno-promocyjne w lokalnych mediach. Za rozpowszechnienie informacji o podejmowanych działaniach i terminach spotkań z interesariuszami będzie odpowiedzialny Operator Gminnego Programu Rewitalizacji. Podstawowe środki komunikacji obejmują umieszczenie informacji na stronie internetowej Urzędu Gminy Raszyn, publikację ogłoszenia w lokalnej prasie oraz umieszczenie informacji na słupach informacyjnych. Uzupełnieniem będą ulotki oraz broszury informacyjne na temat procesu rewitalizacji w gminie, umieszczone w obiektach użyteczności publicznej.

Ponadto w celu włączenia interesariuszy w proces decyzyjny nad realizacją przedsięwzięć rewitalizacyjnych prowadzone będą **badania opinii (ankiety)** wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji. Zaangażowanie społeczności lokalnej, w tym **trzeciego sektora oraz przedsiębiorców** będzie kluczowym elementem gwarantującym powodzenie przeprowadzonego procesu rewitalizacji. Organizacje pozarządowe pełnią główną rolę w budowie i wzmacnianiu kształtującego się społeczeństwa obywatelskiego. Z tego powodu samorząd lokalny może zlecić organizacjom pozarządowym część zadań, w ramach zawartego partnerstwa. Zasady tworzenia partnerstw reguluje corocznie uchwalany Program Współpracy Gminy Raszyn z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w zakresie zadań publicznych. Głównym celem programu jest budowanie partnerstwa między administracją publiczną i organizacjami w środowisku lokalnym. Podczas wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji partnerstwo może zostać utworzone w celu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych i/lub w odpowiedzi na wyznaczone w Programie cele. Partnerstwo może być zawiązane z inicjatywy władz miasta bądź organizacji pozarządowej. Nawiązanie współpracy z przedsiębiorcami będzie odbywać się poprzez cykliczne spotkania w formie forum, na którym będą omawiane różne scenariusze włączenia sektora prywatnego w proces wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji. Przewiduje się przeprowadzenie kampanii promocyjnej w lokalnych mediach oraz wysyłkę zaproszeń do przedsiębiorców prowadzących działalność na obszarze rewitalizacji.

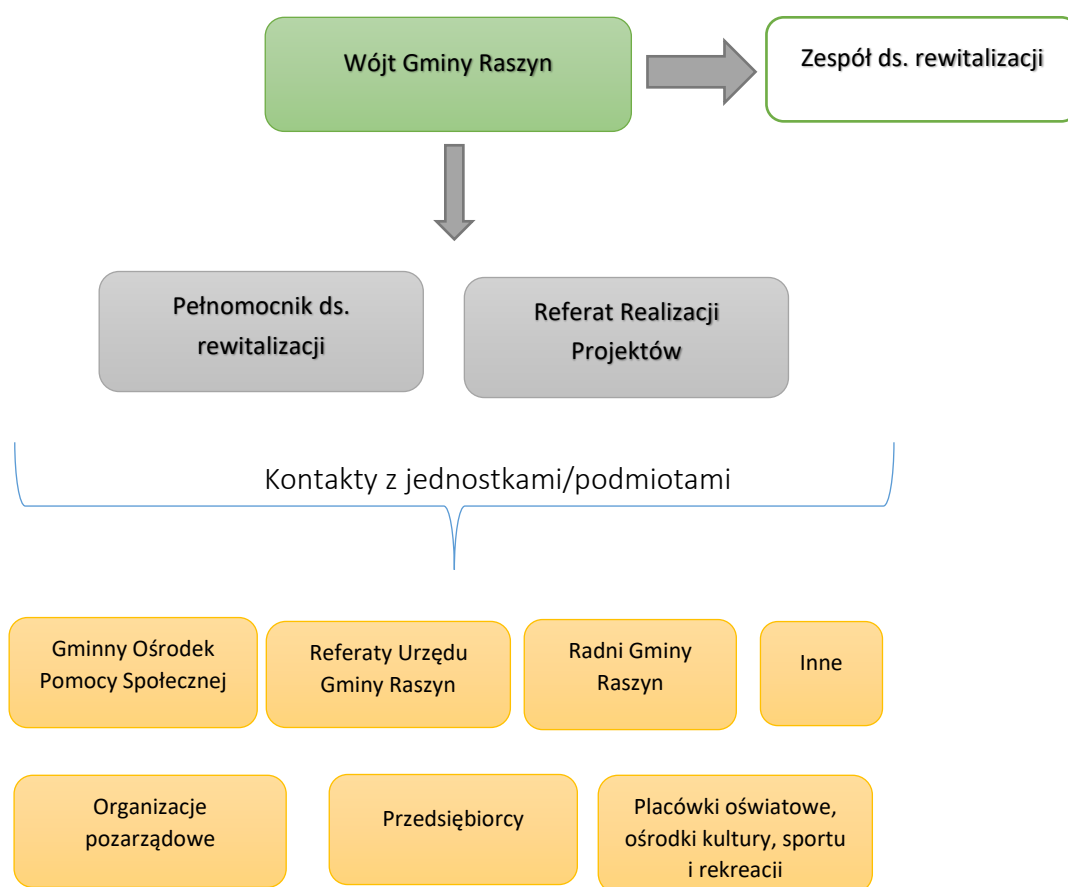
Rysunek 8. Interesariusze rewitalizacji zaangażowani w proces wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji

10. Struktura zarządzania gminnym programem rewitalizacji

Za opracowanie dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji odpowiedzialny był pełnomocnik ds. Rewitalizacji oraz Referat Realizacji Projektów. Współpraca obu podmiotów była monitorowana przez Wójta Gminy Raszyn. Struktura realizacji zarządzania GPR oraz sposób podejmowania decyzji na etapie przygotowania dokumentu został przedstawiony na poniższym schemacie.

Schemat 5. Struktura zarządzania na etapie opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji

Pełnomocnik ds. rewitalizacji oraz Referat Realizacji Projektów byli odpowiedzialni za informowanie i zapraszanie interesariuszy do zaangażowania się w opracowanie dokumentu GPR oraz kontakt z osobami i podmiotami posiadającymi dane niezbędne do opracowania pogłębionej analizy obszaru rewitalizacji. Zespół ds. Rewitalizacji, o którym mowa w rozdz. 9.2, odpowiedzialny był za weryfikację nadesłanych propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych przez interesariuszy rewitalizacji.

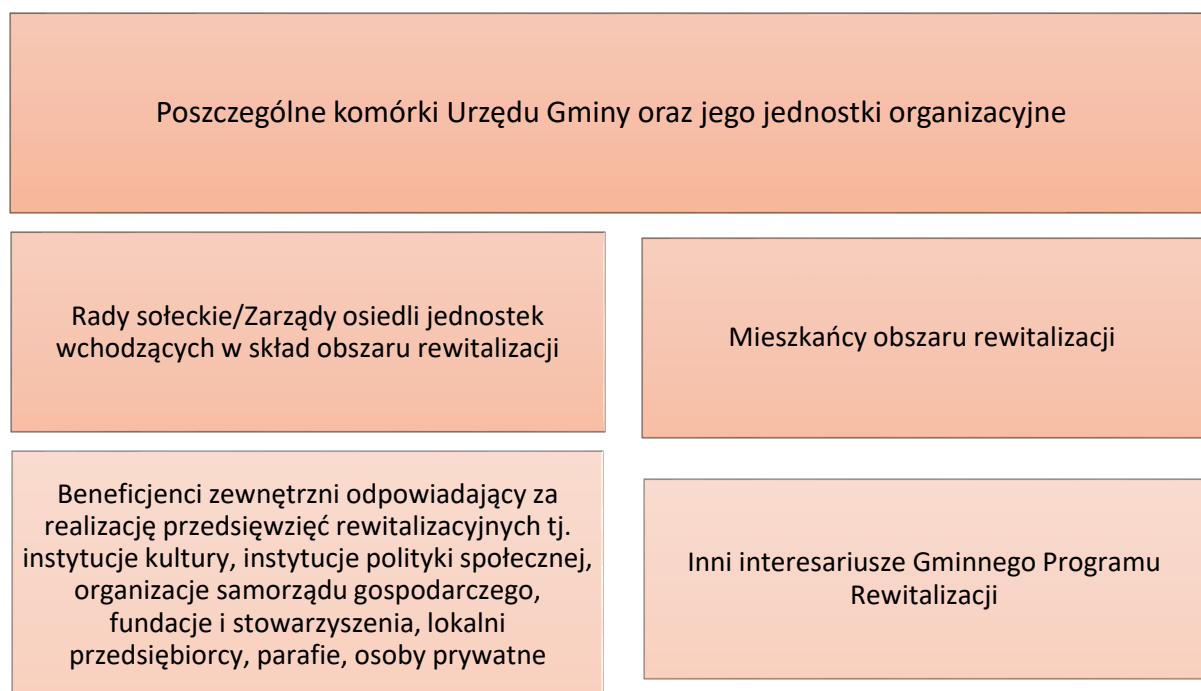
Zarządzanie Gminnym Programem Rewitalizacji jest zadaniem trudnym i złożonym z uwagi na dużą liczbę partnerów uczestniczących w jego realizacji oraz wielodyscyplinarny charakter przedsięwzięć, przewidzianych do realizacji. Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 9 października

2015 r. o rewitalizacji zadaniem własnym Gminy jest m.in. tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji.

Skuteczna realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji będzie prowadzona w oparciu o następujące zasady:

1. **Kompleksowość** – realizacja działań i przedsięwzięć wieloaspektowo, z perspektywy całej Gminy; zasada jest weryfikowana na poziomie Programu (GPR), a nie pojedynczych przedsięwzięć.
2. **Koncentracja terytorialna** – Program (GPR) realizowany jest na wskazanym obszarze kryzysowym, który charakteryzuje się szczególnymi warunkami w skali Raszyń. Jednocześnie zachowana jest koncentracja środków na zadania priorytetowe o największych korzyściach społecznych.
3. **Komplementarność** – przedsięwzięcia realizowane w ramach różnych działań i priorytetów wzajemnie się uzupełniają; inwestycje publiczne są realizowane równolegle z przedsięwzięciami wspierającymi i towarzyszącymi partnerów zewnętrznych.
4. **Partnerstwo** – do realizacji GPR włączają się partnerzy społeczni, gospodarczy i instytucjonalni. Warunkiem skutecznego partnerstwa jest otwarta i ciągła komunikacja.
5. **Współpraca** – współdziałanie wewnątrz komórek i jednostek organizacyjnych Urzędu Gminy Raszyn, pomiędzy partnerami publicznymi, społecznymi i prywatnymi; realizacja zasady dotyczy zarówno ustalania priorytetów, realizacji przedsięwzięć, jak i mierzenia ich efektów.
6. **Stały monitoring** realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji i jego ewaluacja.

Schemat 6. Główne strony współpracy przy wdrażaniu Gminnego Programu Rewitalizacji

Głównym celem wdrażania GPR jest budowanie partnerstwa między koordynatorem procesu - Urzędem Gminy a innymi podmiotami publicznymi oraz prywatnymi i pozarządowymi działającymi w gminie. Właściwe zarządzanie wdrażaniem wymaga przyjęcia odpowiednich rozwiązań organizacyjnych prezentowanych poniżej.

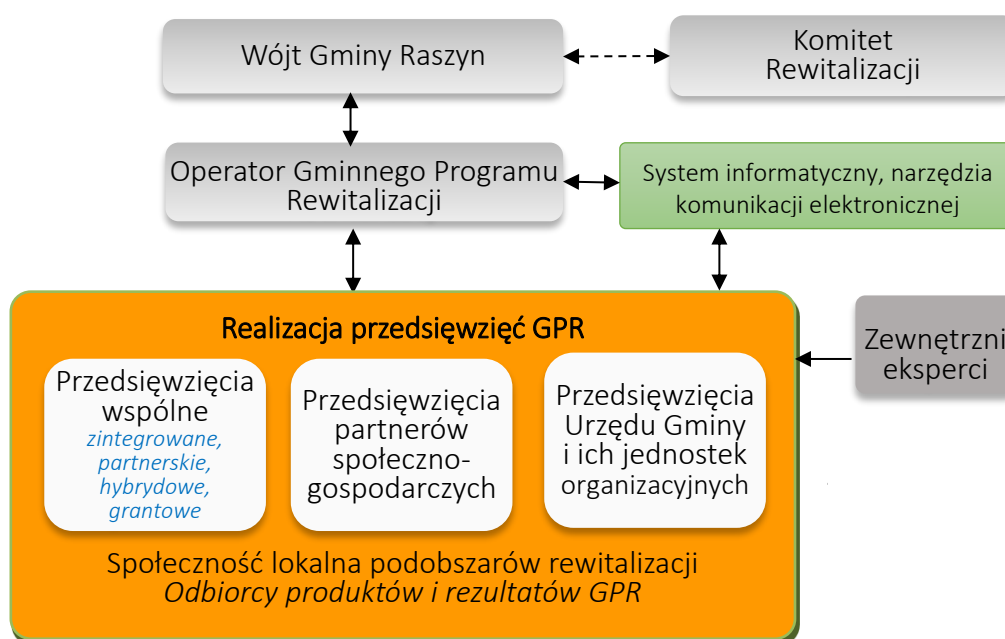
10.1 Organizacja wdrożenia

We wdrożeniu Gminnego Programu Rewitalizacji będą brały udział dwa typy podmiotów:

- **Podmioty wykonawcze**, tzn. jednostki odpowiedzialne za realizację poszczególnych przedsięwzięć,
- **Podmioty zarządzające**, tzn. jednostki zarządzające oraz koordynujące wdrażanie całości Gminnego Programu Rewitalizacji, które równocześnie prowadzą monitoring oraz ocenę GPR.

Wdrażanie i monitoring Gminnego Programu Rewitalizacji będą realizowane z udziałem szerokiego grona interesariuszy. Poniżej przedstawiona jest organizacja wdrożenia.

Rysunek 9. Organizacja wdrożenia Gminnego Programu Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

Organem mającym ustawowe umocowanie do zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji jest **Wójt Gminy Raszyn**, który ustanawia pozostałe elementy struktury zarządzania wdrożeniem.

10.2 Komitet Rewitalizacji

Komitet Rewitalizacji będzie stanowił forum współpracy i dialogu interesariuszy rewitalizacji z organami Gminy w zakresie prowadzenia i oceny rewitalizacji. Jednocześnie będzie on pełnił funkcję opiniodawczo-doradczą dla Wójta Gminy Raszyn.

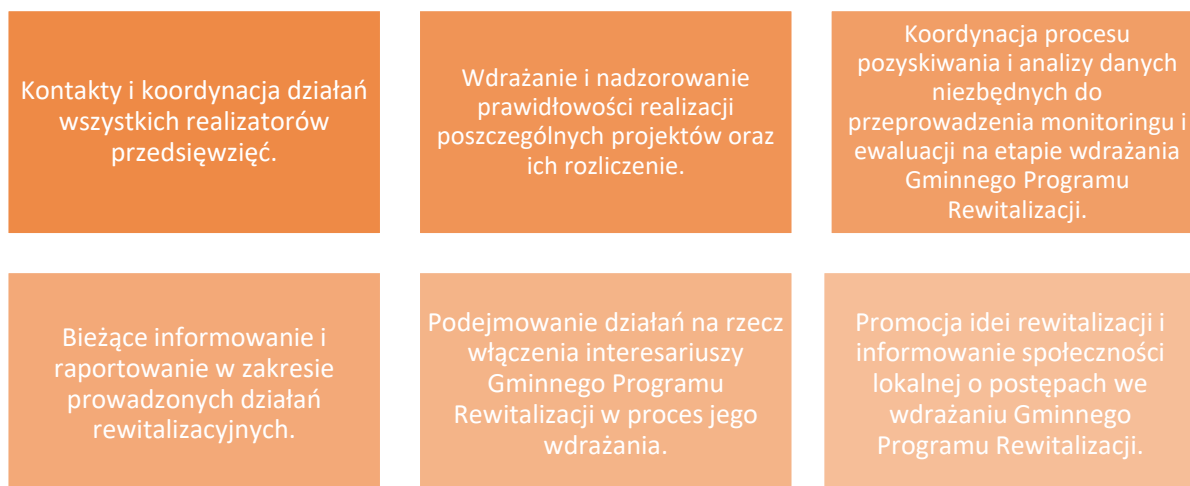
Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji określa Rada Gminy w drodze uchwały, zapewniając wyłanianie przez interesariuszy ich przedstawicieli. Zasady te będą przyjęte nie później niż w dniu przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji. Podjęcie uchwały w tej sprawie będzie poprzedzone konsultacjami społecznymi.

Wójt Gminy Raszyn powoła w drodze zarządzenia Komitet Rewitalizacji w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące, licząc od dnia uchwalenia przez Radę Gminy zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji.

10.3 Operator Gminnego Programu Rewitalizacji

Operatorem Gminnego Programu Rewitalizacji będzie właściwa merytorycznie istniejąca komórka Urzędu Gminy Raszyn - Referat Realizacji Projektów współpracująca z poszczególnymi referatami Urzędu Gminy, w szczególności: z Referatem Inwestycji, Referatem Urbanistyki i Zagospodarowania Przestrzennego, Referatem Oświaty i Spraw Społecznych. Na poniższym schemacie przedstawiono zadania i odpowiedzialność Operatora GPR.

Schemat 7. Zadania i odpowiedzialność Operatora GPR

Sposób wykonywania zadań przez Operatora będzie miał podstawowe znaczenie dla tworzenia i utrzymania dobrych relacji z partnerami i odbiorcami realizowanych działań rewitalizacyjnych, którzy mają bezpośredni wpływ na powodzenie wdrażania Programu.

10.4 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Podstawowymi instrumentami wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji są kluczowe przedsięwzięcia, które zostały wyłonione w procesie partycypacji społecznej na etapie programowania. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. art. 21 po uchwaleniu Gminnego Programu Rewitalizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne służące realizacji zadań własnych Gminy będą wprowadzone do załącznika uchwały przyjmującej Wieloletnią Prognozę Finansową Gminy. Kluczowe przedsięwzięcia będą realizowane na obszarze rewitalizacji i są niezbędne do osiągnięcia wizji zmian na tym obszarze. Dotyczą one osób zamieszkujących ten obszar.

Zakłada się, że przedsięwzięcia będą finansowane przez poszczególne podmioty ze sfery publicznej, prywatnej i pozarządowej – właścicieli zgłoszonych do przedsięwzięć. Współfinansowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych przez podmioty z trzech sektorów (publicznego, prywatnego i pozarządowego) będzie wyrazem partnerstwa. Szczególnym wyrazem tego partnerstwa będą przedsięwzięcia wspólne.

Partnerstwo może być zawiązane z inicjatywy władz Gminy bądź organizacji pozarządowej. Decyzję o realizacji przedsięwzięcia w partnerstwie z organizacją pozarządową władze Gminy będą podejmowały w oparciu o spójność działań z celami strategicznymi i listą przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Zgodnie z Ustawą z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 przedsięwzięcia wspólne będą realizowane w ramach następujących form:

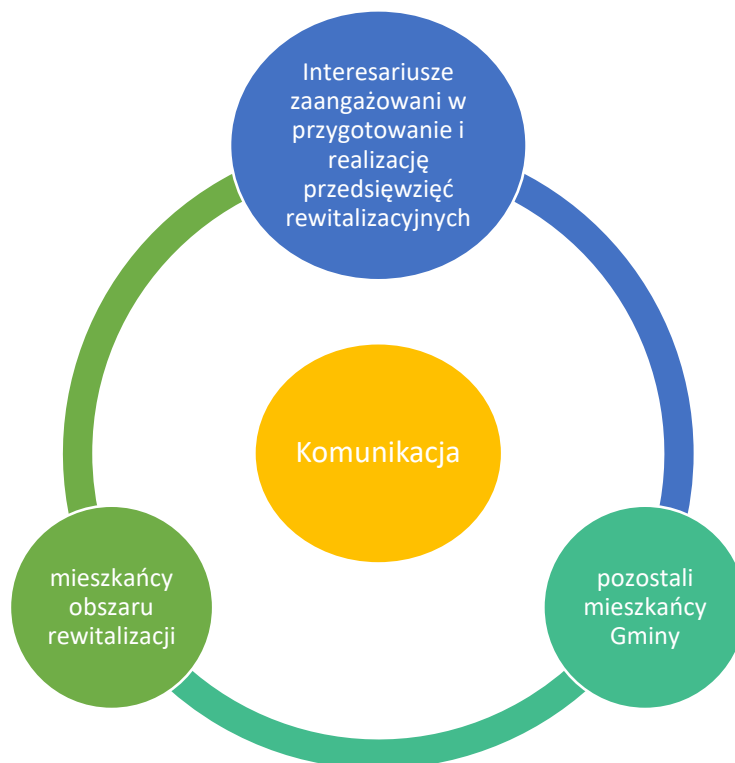
- **Projekt zintegrowany** to co najmniej dwa przedsięwzięcia powiązane ze sobą tematycznie w ramach wspólnego celu, jaki ma zostać osiągnięty dzięki ich realizacji, których wybór do dofinansowania lub realizacja jest koordynowana przez właściwe instytucje. Koordynacja polega w szczególności na określeniu wzajemnych relacji między przedsięwzięciami w zakresie warunków ich wyboru i oceny lub postanowień umów o dofinansowanie projektu lub decyzji o dofinansowaniu projektu.
- **Projekt partnerski** stosowany jest w celu wspólnej realizacji projektu, w zakresie określonym przez instytucję zarządzającą krajowym programem operacyjnym albo instytucję zarządzającą regionalnym programem operacyjnym. Podmioty wchodzące w skład partnerstwa mogą wносить do projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne lub finansowe na warunkach określonych w porozumieniu albo umowie o partnerstwie.
- **Projekt hybrydowy** polega na wspólnej realizacji przedsięwzięcia przez partnerstwo publiczno-prywatne utworzone w celu realizacji inwestycji infrastrukturalnej, którą może być budowa, przebudowa lub remont obiektu budowlanego lub wyposażenie składnika majątkowego w urządzenia podwyższające jego wartość lub użyteczność, połączone z utrzymaniem lub zarządzaniem przedmiotem tej inwestycji za wynagrodzeniem.
- **Projekt grantowy** to projekt, którego beneficjent udziela grantów na realizację zadań służących osiągnięciu celu tego przedsięwzięcia przez grantobiorców. Grantobiorcą jest podmiot publiczny albo prywatny, inny niż beneficjent projektu grantowego, wybrany w drodze otwartego naboru ogłoszonego przez beneficjenta projektu grantowego w ramach realizacji projektu grantowego.

Realizacja przedsięwzięć będzie również finansowana ze środków UE, jak i środków z funduszy celowych. Zróżnicowanie i zachowanie niezależności źródeł finansowania jest niezbędne w poprawnym zarządzaniu i realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Za pozyskiwanie informacji dotyczących organizowanych w ramach programów krajowych i regionalnego konkursów oraz przygotowanie wniosków o dofinansowanie oraz ich realizację będą odpowiedzialni indywidualnie poszczególni właściciele (wnioskodawcy) przedsięwzięć, znajdujących się w Gminnym Programie Rewitalizacji.

10.5 Komunikacja

Komunikacja w procesie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji będzie adresowana do następujących grup interesariuszy:

Schemat 8. Komunikacja w procesie wdrażania GPR

Komunikacja z interesariuszami na etapie wdrażania i oceny PR będzie obejmowała:

- Cykliczne otwarte spotkania informacyjno-konsultacyjne z interesariuszami Gminnego Programu Rewitalizacji, których celem będzie *efektywne zarządzanie przepływem informacji na temat prowadzonych działań rewitalizacyjnych oraz włączanie interesariuszy*
- Przeprowadzanie badań ankietowych, których celem będzie *poznanie opinii mieszkańców na temat dotychczas zrealizowanych przedsięwzięć*
- Dostęp do informacji będzie zapewniony dzięki aktualizacji strony internetowej Urzędu Gminy Raszyn: www.raszyn.pl

W grupie interesariuszy zaangażowanych w przygotowanie i realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych kluczowe działania komunikacyjne będą dotyczyły procesu koordynacji prac wszystkich realizatorów przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W ramach tej komunikacji niezbędne będzie pozyskiwanie i analiza danych niezbędnych do przeprowadzenia monitoringu i ewaluacji.

10.6 Koszty zarządzania wdrożeniem Gminnego Programu Rewitalizacji

W procesie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji niezwykle istotne jest określenie kosztów zarządzania, dlatego też szacunkowe koszty zostały określone poniżej.

Tabela 28. Szacunkowe koszty zarządzania w poszczególnych latach Gminnym Programem Rewitalizacji w latach 2016-2023

2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	łącznie
0	359516,67	359516,67	359516,67	277850,00	277850,00	277850,00	277850,00	2189950,00

Źródło: opracowanie własne

11. System monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji

11.1 Monitoring Gminnego Programu Rewitalizacji

Monitoring procesu rewitalizacji jest procedurą systematycznego rejestrowania i raportowania postępów procesu rewitalizacji na poziomie powstawania jego założonych produktów. Obejmuje on monitoring rzeczowy i finansowy.

Monitoring rzeczowy polega na bieżącej inspekcji przeprowadzanych w danym czasie przedsięwzięć, pozyskiwaniu informacji nt. postępów w ich realizacji, zapewnieniu zgodności z założeniami PR.

Monitoring finansowy obejmuje kontrolę finansowych aspektów inwestycji oraz zapewnia trwałość osiągniętych rezultatów. Dodatkowym aspektem monitoringu finansowego może być pomoc partnerom uczestniczącym w rewitalizacji w uzyskaniu informacji nt. możliwych źródeł finansowania zewnętrznego inwestycji.

Za monitoring i ocenę postępów we wdrażaniu Gminnego Programu Rewitalizacji odpowiadać będzie Operator. Podstawą systemu monitoringu i oceny realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji będą pozyskane dane ilościowe (monitorowanie metodą ilościową) i jakościowe (monitorowanie metodą jakościową). Dane będą gromadzone na poziomie poszczególnych jednostek (osiedli oraz sołectw). Umożliwi to przeprowadzanie analiz i okresowe raportowanie postępu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Do okresowego monitorowania zmian stanu obszaru rewitalizacji w poszczególnych jego podobszarach będą wykorzystane te same wskaźniki ilościowe które były podstawą delimitacji obszaru zdegradowanego i rewitalizacji.

Monitorowanie metodą jakościową będzie odbywać się za pomocą danych jakościowych mierzących skuteczność prowadzonych działań, tj. systematycznym prowadzeniu badań społecznych (wywiadów, spotkań) z odbiorcami rewitalizacji.

Do monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji został zaprojektowany system wskaźników w oparciu o następujące kryteria:

- **Mierzalności** – wskaźniki powinny być możliwe do zmierzenia na odpowiednio wysokim poziomie dokładności,
- **Rzetelności** – pomiar wskaźników powinien być dokonywany w sposób obiektywny, za każdym razem na tych samych zasadach,
- **Trafności** – wskaźniki powinny odzwierciedlać rzeczywisty poziom realizacji celów, a więc być dobrane tak, aby odzwierciedlać rzeczywiste wyniki działań,
- **Dostępności** – wskaźniki powinny być dostępne dla osób lub instytucji dokonujących ewaluacji, ich pozyskanie powinno być proste i nie wymagać nadmiernych nakładów finansowych ani czasowych.

Realizacja celów operacyjnych Gminnego Programu Rewitalizacji będzie oparta na wskaźnikach produktu, które będą mierzyły materialne, konkretne efekty podejmowanych działań w ramach realizacji zapisów dokumentu (co oznacza, że poziom wyjściowych tych wskaźników wynosi zero).

Dla każdego celu operacyjnego będzie mierzony minimum jeden wskaźnik zobrazowany w poniższej tabeli.

Tabela 29. Tabela wskaźników realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji

Cel strategiczny/operacyjny	Wskaźnik	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło informacji
1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	rezultatu	Stan na 31.12.2016 r.	-7%	Urząd Gminy, GOPS
1.1. Rozwój systemowego i kompleksowego wsparcia rodziny	Liczba osób w danym roku, którym udzielono wsparcia w ramach realizowanych przedsięwzięć	produktu	0	200	Urząd Gminy, GOPS
1.2. Wsparcie rozwoju potencjału młodzieży na obszarze rewitalizacji	Liczba uczestników zorganizowanych cyklicznych zajęć edukacyjnych, sportowych, aktywizacyjnych dla młodzieży w danym roku	produktu	0	400	Urząd Gminy, GOPS, Centrum Kultury Raszyn, placówki oświatowe, Biblioteka Publiczna
	Liczba zorganizowanych cyklicznych zajęć edukacyjnych, sportowych, aktywizacyjnych dla młodzieży w danym roku	produktu	0	12	Urząd Gminy, GOPS, Centrum Kultury Raszyn, placówki oświatowe, Biblioteka Publiczna
1.3. Utworzenie miejsc integracji i aktywizacji społecznej	Liczba uczestników zorganizowanych cyklicznych zajęć społeczno-kulturalnych w ramach realizowanych przedsięwzięć w danym roku	produktu	0	500	Urząd Gminy, Centrum Kultury Raszyn
	Liczba zorganizowanych, cyklicznych zajęć społeczno-kulturalnych w ramach realizowanych przedsięwzięć w danym roku	produktu	0	15	Urząd Gminy, Centrum Kultury Raszyn
2. Zagospodarowana i dostępna dla mieszkańców przestrzeń publiczna	Wzrost procentowy powierzchni użytkowej na obszarze rewitalizacji w stosunku do powierzchni sumarycznej w obszarze rewitalizowanym	rezultatu	Stan na 31.12.2016 r.	+3%	Urząd Gminy, GOPS
2.1. Wzrost użyteczności przestrzeni publicznych na cele społeczne i gospodarczej	Liczba imprez plenerowych w ramach realizowanych przedsięwzięć w danym roku	produktu	0	4	Urząd Gminy, Centrum Kultury Raszyn, placówki oświatowe

Cel strategiczny/operacyjny	Wskaźnik	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło informacji
2.2. Rozwój efektywnych i przyjaznych środowisku ciągów komunikacyjnych	Długość zmodernizowanych ciągów komunikacyjnych w wyniku realizowanych przedsięwzięć (w km)	produktu	0	2	Urząd Gminy
	Długość nowowytbudowanych ścieżek rowerowych na obszarze rewitalizacji (w km)	produktu	0	5	Urząd Gminy

Źródło: opracowanie własne

W celu włączenia interesariuszy rewitalizacji w proces monitoringu i oceny, narzędziami monitoringu i ewaluacji GPR będą także okresowe **otwarte spotkania organizowane** przez Urząd Gminy dla wszystkich zainteresowanych podmiotów, a także sprawozdania partnerów rewitalizacji dotyczące realizowanych przez nie przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Okresowe sprawozdania dotyczące realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji będą przedkładane do akceptacji Wójtowi Gminy Raszyn oraz zamieszczane na stronie internetowej Urzędu Gminy Raszyn.

W przypadku zaistnienia potrzeby aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Operator Programu zgłasza wniosek do Wójta Gminy Raszyn, a ten przedkłada projekt do uchwalenia przez Radę Gminy. W proces aktualizacji Programu będą zaangażowani wszyscy interesariusze rewitalizacji, którzy będą informowani na bieżąco o przebiegu procesu wdrażania i monitoringu Programu Rewitalizacji (GPR). Aktualizacja dokumentu zostanie dokonana zgodnie z obowiązującymi w danym momencie wytycznymi oraz regulacjami prawnymi.

Materiał zebrany w procedurze monitoringu będzie podstawą do przeprowadzenia oceny (ewaluacji) skuteczności działań rewitalizacyjnych zarówno po ich zakończeniu (ewaluacja ex-post), jak również w wyznaczonych momentach jej realizacji (ewaluacja mid-term).

Procedura monitorowania i oceny:

Tabela 30. Kroki w procedurze monitorowania i oceny- sposób monitorowania realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji

1.	Pozyskiwanie i dokumentowanie danych	Zakres monitoringu
2.	Gromadzenie danych i ich weryfikacja	
3.	Porównywanie danych ze wskaźników z zakładanymi wartościami planowanymi (o ile zostały określone)	
4.	Przeprowadzenie badań opinii mieszkańców, opracowanie raportów (włączenie interesariuszy rewitalizacji w proces monitoringu i oceny)	
5.	Opracowanie wniosków na podstawie wskaźników monitoringu oraz badań opinii	Zakres oceny
6.	Udostępnienie wniosków z oceny	
7.	Weryfikacja i aktualizacja Programu, w tym działań rewitalizacyjnych	Wykorzystanie wyników oceny
8.	Przeprowadzenie konsultacji społecznych w ramach aktualizacji Programu	
9.	Realizacja działań rewitalizacyjnych określonych w Programie	

Źródło: opracowanie własne

W przypadku zaistnienia potrzeby aktualizacji Operator Programu zgłasza wniosek do Wójta Gminy Raszyn, a ten przedkłada projekt do uchwalenia przez Radę Gminy.

11.2 Ocena Gminnego Programu Rewitalizacji

Ocena (ewaluacja) procesu rewitalizacji jest sformalizowaną oceną stopnia osiągnięcia celów rewitalizacji w danej chwili i będzie dokonywana w oparciu o odpowiednio zaplanowane badania społeczno-ekonomiczne, które będą dotyczyły w szczególności następujących kryteriów:

- skuteczności i efektywności procesu rewitalizacji,
- użyteczności, trwałości i trafności osiągniętych rezultatów.

Do oceny będą miały zastosowanie oparte na wytycznych Komisji Europejskiej poniższe kryteria:

- trafność (ang. relevance) – czy cele rewitalizacji odpowiadają potrzebom beneficjentów (różnych grup mieszkańców, przedsiębiorców)?
- efektywność (ang. efficiency) – czy działania rewitalizacyjne są racjonalne z ekonomicznego punktu widzenia? Czy ponoszone koszty są proporcjonalne do osiągniętych efektów?
- skuteczność (ang. effectiveness) – czy wdrażanie działań rewitalizacyjnych przyczynia się do realizacji założonych celów strategicznych?
- użyteczność (ang. utility) – czy realizacja działań rewitalizacyjnych przyczynia się do lepszego zaspokojenia potrzeb beneficjentów i rozwiązywania zidentyfikowanych

problemów? Czy beneficjenci faktycznie korzystają z efektów działań? Czy pojawiają się niepożądane, negatywne efekty uboczne realizowanych działań?

- trwałość (ang. sustainability) – czy pozytywne skutki działań rewitalizacyjnych mają charakter stały? Czy efekty działań będą trwałe?

Schemat 9. Procedura oceny - kroki

Bieżące gromadzenie danych i informacji, na temat zmian sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy, a w szczególności podobszarów rewitalizacji pozwoli na prowadzenie analiz skuteczności wdrażania GPR. **Ocenia stopnia realizacji GPR będzie dokonana trzykrotnie:**

- Pierwsza ocena (ewaluacja on-going) do 29 lutego 2020 roku
- Druga ocena (ewaluacja on-going) do 28 lutego 2022 roku
- Trzecia ocena (ewaluacja ex-post) do 28 lutego 2024 roku

Zgodnie z wnioskami z oceny GPR może być poddany zmianą. Za dokonywanie oceny będzie odpowiadał Wójt Gminy Raszyn. Działania operacyjne związane z przygotowaniem raportów z ewaluacji będą prowadzone przez Operatora.

Raport końcowy z realizacji GPR wraz z analizą jego skuteczności przygotowany zostanie do 31 maja 2023 r. Raporty z ewaluacji będą publikowane na stronie internetowej Gminy Raszyn.

11.3 System modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu Programu

Organem odpowiedzialnym za wprowadzanie modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu jest Rada Gminy, która czyni to na wniosek Wójta Gminy Raszyn. Wójt może wystąpić z wnioskiem podjętym na skutek analizy raportów opracowywanych okresowo na podstawie wyników monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji i sytuacji w Gminie.

Kroki w procedurze oceny realizacji i zmian Gminnego Programu Rewitalizacji:

1. Przekazanie przez Wójta Gminy Raszyn Komitetowi Rewitalizacji do zaopiniowania ocenę aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.
2. Ogłoszenie oceny sporządzonej przez Wójta w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Raszyn.
3. Wystąpienie przez Wójta Gminy Raszyn do Rady Gminy z wnioskiem (wraz z opinią Komitetu Rewitalizacji) o zmianę Gminnego Programu Rewitalizacji, jeżeli w wyniku oceny zmiana jest konieczna.
4. Podjęcie przez Radę Gminy uchwały o zmianie Gminnego Programu Rewitalizacji z zachowaniem wymagań zawartych w art. 23 Ustawy o rewitalizacji.

W proces aktualizacji dokumentu będą zaangażowani wszyscy interesariusze rewitalizacji, którzy będą informowani na bieżąco o przebiegu procesu wdrażania i monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji. Aktualizacja Programu zostanie dokonana zgodnie z obowiązującymi w danym momencie wytycznymi oraz regulacjami prawnymi.

Jeżeli w wyniku przeprowadzonej oceny stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji, stwierdzone zostanie osiągnięcie celów rewitalizacji, Rada Gminy powinna uchylić uchwałę w sprawie Gminnego Programu Rewitalizacji w całości albo w części, z własnej inicjatywy albo na wniosek Wójta Gminy Raszyn. Jednakże Program nie może być uchylony w wymaganym okresie zachowania trwałości produktów będących wynikiem zrealizowanych przedsięwzięć w ramach dofinansowania z środków RPO Województwa Mazowieckiego lub Programów krajowych.

12. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150 oraz z 2015 r. poz. 1322)

W związku z opracowaniem Gminnego Programu Rewitalizacji możliwe będzie wprowadzenie zmian w uchwałach definiujących politykę mieszkaniową gminy:

- Uchwała Nr XVI/245/07 Rady Gminy Raszyn z dn. 28 grudnia 2007 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Raszyn,
- Uchwała Nr XLVII/484/13 Rady Gminy Raszyn z dnia 19 grudnia 2013 roku w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Raszyn na lata 2014 – 2018.

Zmiany będą dotyczyły w pierwszej kolejności elementów związanych ze sposobem i trybem gospodarowania zasobami mieszkaniowymi po zakończeniu wdrażania przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Niezbędne zmiany zostaną wprowadzone również w przepisach wykonawczych do ww. uchwał.

Należy jednak zwrócić uwagę, że w chwili obecnej nie przewiduje się zmian w dokumentach dotyczących polityki mieszkaniowej z uwagi na to, że obowiązujące dokumenty są zgodne z przyjętymi kierunkami procesu rewitalizacji w Raszynie.

13. Specjalna Strefa Rewitalizacji

Na obszarze rewitalizacji nie planuje się zastosować mechanizmów określonych w ustawie o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. odnoszących się do ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji (art.25).

14. Sposób realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

W związku z opracowaniem Gminnego Programu Rewitalizacji możliwe będzie dokonanie zmian w uchwałach definiujących politykę planowania zagospodarowania przestrzennego przyjętych przez Radę Gminy Raszyn, tj.:

- W uchwałach dotyczących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego (Uchwała Nr LX/590/14 Rady Gminy Raszyn z dnia 21 października 2014 roku).

Należy jednak zwrócić uwagę, że w chwili obecnej nie przewiduje się zmian w dokumentach dotyczących planowania i zagospodarowania przestrzennego z uwagi na to, że obowiązujące dokumenty są zgodne z przyjętą polityką rewitalizacji w Raszynie.

Brak jest konieczności uchwalania miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

15. Spis tabel

Tabela 1. Wartości wskaźników wystandaryzowanych w sferze społecznej	8
Tabela 2. Zestawienie wskaźników sumarycznych dla analizowanych sfer	9
Tabela 3. Liczba dzieci i młodzieży w gminie Raszyn korzystających z Programu dożywiania w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (2015 r.)	14
Tabela 4. Informacja o należnych i wypłaconych świadczeniach wychowawczych (dane dla gminy Raszyn za okres 1 kwiecień -31 października 2016 r.)	16
Tabela 5. Informacja o liczbie rodzin z ustalonym prawem do świadczenia wychowawczego (w tym w przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności) w ramach Programu Rodzina 500+ w gminie Raszyn (dane dla gminy za okres 1 kwiecień -31 października 2016 r.)	17
Tabela 6. Liczba rodzin z ustalonym prawem do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko w sytuacji, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności w gminie Raszyn (grudzień 2016 r.)	18
Tabela 7. Liczba wydanych (przyznanych) decyzji w ramach Programu Rodzina 500+ w gminie Raszyn (październik 2016 r.)	18
Tabela 8. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z uwagi na potrzebę ochrony macierzyństwa w gminie Raszyn (2015 r.)	19
Tabela 9. Liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny w gminie Raszyn (w 2015 r.)	20
Tabela 10. Dysfunkcje występujące na terenie obszaru rewitalizacji w gminie Raszyn w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2015 r.	21
Tabela 11. Zasiłki pielęgnacyjne wydane dla mieszkańców obszaru rewitalizacji w gminie Raszyn, dane z grudnia 2016 r.	21
Tabela 12. Liczba wszystkich wszczętych procedur Niebieskiej Karty w gminie Raszyn – dane dla obszaru rewitalizacji (dane za III kwartał 2016 r.)	23
Tabela 13. Liczba udzielonych konsultacji psychoterapeutycznych, porad i konsultacji rodzinnych w 2015 r. w punkcie konsultacyjnym w Jaworowej (dane dla całej gminy Raszyn)	24
Tabela 14. Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w gminie Raszyn... ..	27
Tabela 15. Spójność dokumentów strategicznych z Programem rewitalizacji.....	42
Tabela 16. Cele strategiczne i operacyjne w podziale na podsystemy	45
Tabela 17. Cel strategiczny 1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji - struktura.....	45
Tabela 18. Cel strategiczny 2. Zagospodarowana i dostępna dla mieszkańców przestrzeń publiczna - struktura	46
Tabela 19. Główne przedsięwzięcia rewitalizacyjne	49
Tabela 20. Syntetyczny opis podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	51
Tabela 21. Realizacja celów Gminnego Programu rewitalizacji poprzez przedsięwzięcia rewitalizacyjne – matryca	64
Tabela 22. Komplementarność problemowa pomiędzy przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi	67
Tabela 23. Komplementarność źródeł finansowania (1).....	69
Tabela 24. Komplementarność źródeł finansowania (2).....	69
Tabela 25. Ramowy harmonogram realizacji gminnego programu rewitalizacji	71
Tabela 26. Wykaz przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z potencjalnymi źródłami finansowania	71
Tabela 27. Koszt realizacji GPR (zł).....	72
Tabela 28. Szacunkowe koszty zarządzania w poszczególnych latach Gminnym Programem Rewitalizacji w latach 2016-2023	91
Tabela 29. Tabela wskaźników realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.....	93
Tabela 30. Kroki w procedurze monitorowania i oceny- sposób monitorowania realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji	95

16. Spis rysunków, wykresów i schematów

Rysunek 1. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na tle gminy	11
Rysunek 2. Podobszar rewitalizacji I (Raszyn, Nowe Grocholice)	12
Rysunek 3. Podobszar rewitalizacji II (Falenty)	13
Rysunek 4. Sieć komunikacji publicznej na obszarze rewitalizacji w gminie Raszyn	27
Rysunek 5. Emisja komunikacyjna pyłu zawieszonego PM10 na drogach powiatu pruszkowskiego (bez miasta Pruszków) w 2005 roku	28
Rysunek 6. Lokalizacje ciągów pieszo-rowerowych	62
Rysunek 7. Lokalizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych	65
Rysunek 8. Interesariusze rewitalizacji zaangażowani w proces wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji ..	84
Rysunek 9. Organizacja wdrożenia Gminnego Programu Rewitalizacji	87
Schemat 1. Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi w gminie	41
Schemat 2. Programy profilaktyczne i strategiczne prowadzone w Gminie Raszyn	48
Schemat 3. Partycypacja na etapie opracowania Diagnozy sytuacji w Gminie Raszyn	77
Schemat 4. Partycypacja społeczna na etapie sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji	81
Schemat 5. Struktura zarządzania na etapie opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji	85
Schemat 6. Główne strony współpracy przy wdrażaniu Gminnego Programu Rewitalizacji	86
Schemat 7. Zadania i odpowiedzialność Operatora GPR	88
Schemat 8. Komunikacja w procesie wdrażania GPR	90
Schemat 9. Procedura oceny - kroki	96
Wykres 1. Dzieci i młodzież w gminie Raszyn korzystające i niekorzystające z programu „Pomoc Państwa w Zakresie Dożywiania” (2015 r.)	15
Wykres 2. Rodziny z ustalonym prawem do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecka w sytuacji, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymizujące się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności w gminie Raszyn (grudzień 2016 r.)	18
Wykres 3. Decyzje przyznane w ramach Programu Rodzina 500+ w gminie Raszyn (październik 2016 r.)	19
Wykres 4. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z uwagi na potrzebę ochrony macierzyństwa w gminie Raszyn (2015 r.)	20
Wykres 5. Rodziny korzystające z pomocy asystenta rodziny w gminie Raszyn (w 2015 r.)	20
Wykres 6. Zasiłki pielęgnacyjne wg ustawy o świadczeniach rodzinnych w gminie Raszyn, dane z grudnia 2016 r.	22
Wykres 7. Osoby w wieku 60 lat i więcej w gminie Raszyn (2015 r.)	22
Wykres 8. Liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty (dane za III kwartał 2016 r.)	24
Wykres 9. Zgłoszone wnioski w podziale na lokalizacje i tematy	75
Wykres 10. Zgłoszone wnioski w podziale na tematy	75
Wykres 11. Zgłoszone wnioski w podziale na lokalizacje	76

Załącznik 1. Lista podmiotów opiniujących dokument Gminnego Programu Rewitalizacji

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. art. 17 ust. 4 Gminny Program Rewitalizacji został skierowany do zaopiniowania przez:

- a) Zarząd Powiatu Pruszkowskiego – w zakresie zgodności ze strategią rozwoju powiatu,
- b) Zarząd Województwa Mazowieckiego – w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego województwa i strategią rozwoju województwa,
- c) Wojewodę Mazowieckiego – w zakresie zgodności z zadaniami rządowymi służącymi realizacji celu publicznego określonego w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
- d) Wojewódzki Sztab Wojskowy w Warszawie – w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności,
- e) Komendanta Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Pruszkowie – w zakresie ochrony przeciwpożarowej,
- f) Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Warszawie
- g) Właściwą gminną komisję urbanistyczno-architektoniczną - Naczelnik Wydziału Architektury, Urbanistyki i Zagospodarowania Przestrzennego, Urząd Miejski w Pruszkowie
- h) Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska w Warszawie – w zakresie form ochrony przyrody,
- i) Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków – w zakresie form ochrony zabytków
- j) operatorów sieci uzbrojenia terenu, w tym zarządców dróg oraz linii i terenów kolejowych:
 - sieci elektroenergetyczne: PGE Dystrybucja, Innogy STOEN (dawniej RWE)
 - sieci kanalizacyjne i sieci wodociągowe: Eko-Raszyn Sp. z o.o., Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w m.st. Warszawie S.A.
 - sieci gazowe: Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.,
 - sieci telekomunikacyjne: Orange Polska SA, Netia SA,
 - drogi gminne: Urząd Gminy Raszyn Referat Inwestycji
 - drogi powiatowe Zarząd Starostwa Powiatowego w Pruszkowie
 - drogi wojewódzkie: Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich

Załącznik 2. Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Raszyn na lata 2016-2023 – Integracja Społeczna i Terytorialna wraz ze streszczeniem w języku niespecjalistycznym

Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali co najmniej 1:5000, opracowanej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 17 maja 1989r.- Prawo geodezyjne i kartograficzne (załącznik 3)